180
7
koçero vatan şiiri
HASAN HÜSEYİN
b

hasan hüseyin
BÜTÜN ŞİİRLERİ 7

koçero vatan şiiri

BİLGİ YAYINEVİ

BİLGİ YAYINLARI : 180
HASAN HÜSEYİN BÜTÜN ŞİİRLERİ : 7

ISBN 975 - 494 - 013 - 4
93 06 Y. 0105 0536

Birinci Basım 1976
İkinci Basım 1984
Üçüncü Basım 1988

Dördüncü Basım
Ekim 1993

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46 / A
Telf. 431 81 22 - 434 12 71
434 49 98 - 434 49 99
Faks 431 77 58
06420 Yenişehir - Ankara

BİLGİ DAĞITIM
Babıâli Cad. 19 / 2
Telf 522 52 01 - 526 70 97
Faks 527 41 19
34360 Cağaloğlu İstanbul

HASAN HÜSEYİN

Bütün Şiirleri

7

Koçero Vatan Şiiri

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

HASAN HÜSEYİN'in yayımlanmış yapıtları

şiir

kavel (1963 yeditepe şiir armağanı, 6. basım)
temmuz bildirisi (5. basım)
kızılırmak (9. basım)
kızılkuğu – şiirin uyanışı
(trt – 1970 kitap başarı ödülü, 5. basım)
ağlasun ayşafağı (4. basım, yapıtın tümü)
oğlak (6. basım)
acıyı bal eyledik (10. basım)
kelepçemin karasında bir ak güvercin (5. basım)
koçero vatan şiiri (4. basım)
haziranda ölmek zor (5. basım)
filizkıran fırtınası
(1981 ö. f. toprak ve nevzat üstün şiir ödülleri, 4. basım
acılara tutunmak (4. basım)
ışıklarla oynamayın (3. basım)
kandan kına yakılmaz (5. basım)
tohumlar tuz içinde

öykü

öhhööö!
made in turkey (2. basım)
bıyıklar konuşuyor (2. basım)

gezi :

bağdat basra yollarında

çalışma

kalmasın ellerim sizlerden uzak
(bedrettin cömert'in şiirleri, 1979)
eleştiriye beş kala
(bedrettin cömert'in eleştiri yazıları, 1981)

çocuk kitapları

1) eşeğin gözyaşları, 2) aşıcı baba, 3) ormanın öcü, 4) ressamın bıldırcınları, 5) becerikli çocuğun düşleri.

dizgi faruk kaya
tel : 230 85 76
baskı cantekin matbaacılık yayıncılık ticaret ltd. şti.
tel : 433 30 84 – 435 83 56

İÇİNDEKİLER

'ben bir usanmaz ozanım' 11

birinci bölüm

OLGUNLAŞAN AĞRI

koçero vatan şiiri 17
ruhi su söylüyor gecede 31
sen, gökte ararken yerde bulduğum 33
grizu 37
alâattin, ekşi elma ve kanyak 40
yaşlanmayan ananın yaşlanmayan mektubu 46
anayasa, hacılaklak, balaban ve ötesi 50
aşk şiiri 54
sayıklama üstüne bir erkenci gelincik 56
şiir ve bomba 60
benim şiirim 63
o kadar çok ki bakışın 65
soyadım üstüne özgün bir çeşitleme 69
duralım iki iki 75
leylâk gürültüsü 77
kadir ustanın barakası 81
evler ve dünyalar 85
onun yerini mi soruyorsun? 87
çok esneyen kadınlara ağıt 91
uzakçıl 92

vaktinde gelmeyen 95
şiirdüşüm 97
dostum beni ansın diye 100
pirzola 104
giyim kuşam üstüne 108
keklikçe 112
traven'de buluşmak 114
akarsuya bırakılan mektup 118
nedir ki güzel olan? 119
horozumu damdan dama 123
sinirli göstergeler 127
ali özoğuz'un ardından 131
bir ucundan güne girmek 133
açlık senfonisi 137
konuşur birgün 139
simon dö bovuar'a apaçık mektup 141
davul 155

ikinci bölüm

BAŞKA BAHÇELERDEN

a/ah şu sopa sesli alman kızları:

kuzey 163
ruhur ruhur dedikleri bir çelik bilye 165
doktor bülent'e türkü 167
it boku ve kentsoylu 169
gagası kırılmış bir leylek 171
ren tedirginliği 173
sıkıntıdan yazıyorum 175
mâşallah sana! 177
ne ararsın buralarda? 179
oğlum bana kart yollamış ankara'lardan 183
itler ve insanlar 185
ayıptır söylemesi garibiz 188

karatavuk 189
dilimiz koklaşmaca 191
sofya'dan geçtik geceydi 193
marta 195
aus der türkay 201

b/petrol ve peygamber:

kırk arap kısrağı 207
bili bili leblebili 210
şarkıları arapların 214
mezopotamya 74 218
petrol ve peygamber 224
altun kubbeler 227
bağdat güzellemesi 229
basra'dan ayrılmak 249
mirbed treni 251
zor yemen'in kör şairi 253
birdenbire bir sıkıntı 255
dediler bana-dedim onlara 258

üçüncü bölüm

YİTİK ŞİİRLER

neden mi yitik? 263
sarı sarı savrulan 265
ay üstüne gezeleme 266
resim gibi 267
kağnı yarası 268
şömine, bebek, eksiğetek 270
bir yılbaşı gecesi 273
kan 275
kerpiç adam 280
ölü noktayı zorlamak 282
bir örnek insan portresi 285
bilemezsiniz 287

aşı 289
bir tren geldi geceye 290
alkol cumhuriyeti 292
yörüngede deprem 294
telefon buyruğumdur 295
kangal 298
bir cumhuriyet çocuğunun anakarnındaki günleri 299
konferanslar 302
rapor 303
insan mı bunlar? 304
hacı mehmet'e ağıt 305
birinin yokluğunu düşünmek 306
do natürel 308
sınırda vuruşanlar 310
belli değil 312
ıslık 314
unutulmak acısı 317
büyük bir şiir için küçücük notlar 319
sırtüstü 323
bir kaleden bir anaya 325
harrik usta 328
gardiyan çıkmazı 333

bu toprağın
gelmiş geçmiş bütün ustalarının
anısına

'BEN BİR USANMAZ OZANIM'

Söze *Yunus Emre* ile başlamak ne büyük mutluluktur benim için, bilemezsiniz!

"Ben bir usanmaz ozanım Derdim vardır inilerim."

1300'lerden 1975'lere, yediyüz yıl geçmiş aradan. Değişen ne bu konuda?

Ozanın da yaşı yoktur, şiirin de. Ozan, *radyum* gibi, *uranyum* gibi bir mâdendir: *şiiryum*!... Kendini yiyip bitirmesi beşikten mezaradek sürer ozanın: yanar, yanar, yanar; durmadan yanar! Solumaktır şiir, yürümektir, yüzmektir, yiyip içmektir, şakımaktır, sevmektir, kavga etmektir, gülüp ağlamaktır şiir, ozan için; bunlardan nasıl usanılır, nasıl vazgeçilir!..

Bence şiir, bir sürekliliktir. Onu tanımların dar, tutucu, kısır kalıpları içine sokmaya çalışmak boşunadır. O, evrensel köprülerden geçe geçe, zaman zaman, politik, ideolojik renklere bulaşa dolaşa, yürüyüp koşup uçup gider. Onu yakaladığımızı sandığımız yerde bir de bakarız ki birkaç tüy, birkaç kabuk kalmış elimizde. Kovalamaca yeniden başlar!

"Koçero Vatan Şiiri", üç bölümden oluştu:

1. *Olgunlaşan Ağrı*
2. *Başka Bahçelerden*
3. *Yitik Şiirler*

Ozanın kendi kendisiyle kavgası beşikten mezaradek sürer, dedim. Beni, 1963 kasımında günışığına çı-

kan ilk kitabım *"Kavel"* veya 1959'larda yayımlanmaya başlayan şiirlerimle tanıyan şiirseverler elbette ki merak edeceklerdir: *ya ondan öncekiler?*

Ben, haftada-bir fotoğrafı çekilen, onbeşte-bir kilosu tartılan, her yazdığı her çizdiği dosyalanıp kaldırılân *mutlu azınlık* çocuklarından değilim, böyle bir çevreden gelmiyorum. Onun içindir ki, *"beş yaşımdanberi şiirle uğraşırım"* dememin elbette ki hiçbir anlamı olmaz, havada kalır bu söz.

Kalsın!

Evet, beş yaşımdanberi şiirle uğraşırım. Onbironiki yaşlarımda, Kerem gibi, Pir Sultan Abdal gibi, hattâ Rıza Tevfik gibi şiirler söylemeye çalıştım. O günlerin "Ülkü Dergisi"ndeki derlemelere özenerek, evlerden, Arap harfleriyle yazılmış kitaplar topladım; çünkü, bunlarda şiir var sanıyordum. Yaşım oniki-onüçtü. Bu, Arap harfleriyle yazılmış kitapların içinde neler bulunduğunu anlayabilmek için, kendi bulgum bir yöntemle, bir-iki ay içinde, Arap harfleriyle okuyup yazmayı öğrendim. Ortaokul ve lise sıralarında heceyi de, aruzu da, özgür koşuğu da denedim. Her üçünde de başarılı olduğum söylenirdi. Sonunda, özgür koşukta buldum aradığımı. 1948 haziranında Adana Erkek Lisesi'ni bitirdiğimde, çantamda, yayımlanmamış şiirlerimle, bir arkadaşımın bana armağan ettiği *"Fuzûlî Dîvanı"* vardı. Toros ekspresinde karşılaştığım Iraklı yolculara, saatlerce Fuzûlî okudum. Onlar Fuzûlî'yi kendilerinden sayıyorlardı, bense benden!

1951'lerin siyasal koşulları içinde, günışığına çıkamadan yokedilen kitap taslaklarımdan bazılarının adları şöyleydi: *"Olgunlaşan Ağrı"*, *"İhtiyar Karanlık"*, vb... Yirmidört yıl sonra bugün, *"Koçero Vatan Şiiri"* adlı kitabımın ilk bölümünün adı: *"Olgunlaşan Ağrı."*

"Koçero" simgesine gelince: bu da *"Kızılırmak"*'tan sürüp geliyor: *"ve doğu dağlarında koçero'larız."*

Size birşeyler söylemiyor mu bütün bunlar, bu inat?

Gelin, yineleyelim:

"Ben bir usanmaz ozanım
Derdim vardır inilerim!"

Akşamla sabah arası ozan olunmaz; ozanlık, beşikten başlar. Yüzdeyüz katılıyorum bu görüşe. Bu yüzdendir ki, *"ya ondan öncekiler?"* diyen şiirseverlere *"Koçero Vatan Şiiri"*nin üçüncü bölümüyle geliyorum: *"Yitik Şiirler."*

Bu, üçüncü bölümdeki şiirler, 1951-1959 yılları arasında yazdığım, fakat, içinde bulunduğum koşulların kötülüğü yüzünden, şurada burada unutulup yiten yüzlerce şiirden şu son günlerde elime geçenlerdir. 1951'lere kadarki şiirlerimi topladığım kitap taslaklarına, o günlerde, *"Olgunlaşan Ağrı"*, *"İhtiyar Karanlık"* gibi adlar vermeyi uygun bulmuşum; ondan sonraki yıllarda da, işte, *"Yitik Şiirler"* bölümündeki şiirleri yazmışım!.. Demek ki, o yıllarda daha, iyice *ihtiyarlamamışmış* karanlık, ağrı daha *olgunlaşmamışmış!..* 1975'lerde doğan kitabımın birinci bölümüne *"Olgunlaşan Ağrı"* adını verirken iki karşıt duygunun etkisi altındayım: 1) Bir arpa boyu yol mu? Yazık oldu geçip giden yıllarıma! 2) Ben bir şiir işçisiyim, arkadaş; bu koşullar altında, bu iş ancak bu kadar olur!

Bu iki karşıt duygunun bileşkesi şudur bende:

Sanat ve yazın ayrıcalığı, egemen sınıfların elinden kayıp gidiyor. Egemenler ve kuyrukçuları, bunun telaşı içindeler. Beş yılda-bir, on yılda-bir, ikişer üçer formalık kitaplarla *şiircilik* oynamaya çalışanlar, şiir sağanağına tutulunca şaşırıyorlar, hırçınlaşıyorlar, *"bu da nesi?"* diyorlar, *"bu ne bolluk?"* diyorlar, *"bu derece kolay mı bu iş?"* diyorlar; ve, ne yandan saldıracaklarının hesapları içine yumuluyorlar. Bunlar, *"iki câmi arasında kalmış namazsızlar"*dır bence: hem ilerici görünmek isterler, hem de çağın gereksinimlerini, sınıfsal bir rahatlık içinde, iterler. Onlara göre şiir, *"al gülüm, ver gülüm"* kuralınca oynanılan bir oyundur. Toplum ve insanlar biryandadır, onlar biryanda. *"Bir elinde cımbız, bir elin-*

de ayna; umurunda mı dünya?" demiş ya Orhan Veli, işte öyle!

Derim ki onlara:

Ben, saksıda buğday yetiştirmiyorum; buğdayı tarlalar dolusu ekip biçip kaldırıyorum ben. Şiir işçiliği budur bence! *"Ben yürürüm yana yana - Aşk boyadı beni kana - Ne âkilim ne divâne - Gel gör beni aşk n'eyledi!"*

Derim ki ben onlara: Ben, susa susa biriktirmiş koskoca Anadolu'yum!

Gericilere, tutuculara, bağnazlara sözüm yok; benim sözüm, *"sol gösterip sağ vuran"* açıkgözlere, sahtecilere, fırsatçılara, *"bir günün beyliği beylik"*in adamlarına, *"kaşara yuva yapmış"*laradır! Benim sözüm, hem bilimselci geçinip, hem de akşamla sabah arası sanatçı *"imal eden"* üçkâatçılaradır!

Ülkemizin tarihsel, toplumsal ve siyasal gelişimini bilmeyenler, sanat ve yazın ürünlerini toplumdan soyutlayarak değerlendirmeye kalkışan kazkafalılar, sokakta burunlarına uzatılanla yetinmişler, ağacın görünmeyen gövdesini ve köklerini araştırma zahmetine katlanmamışlardır; buna gerek görmemişlerdir; çünkü onlar, o kadardırlar; çünkü onlar, küçük hesapların, *"bir günün beyliği beylik"*in adamıdırlar! Çünkü onlar, hem *"devrimci"*, hem de *"yaşanılan koşulların destekleyicisi"* olmasını bilen, geçiş dönemi yaratıklarıdırlar; ısı değişince yokolup giden yaratıklar gibi, yokolup gideceklerdir! Sanatçı o zaman kurtulacaktır bu pirelerden, sanatseverle başbaşa kalacaktır.

Bir kez daha yineleyelim:

Ben bir usanmaz ozanım
Derdim vardır inilerim!

HASAN HÜSEYİN

Ankara, 31 Temmuz 1975

birinci bölüm

OLGUNLAŞAN AĞRI

KOÇERO
VATAN ŞİİRİ

keklik serer palazını tenhâ kayalıklara
uçurur korkusunu
kara diken savurur tohumunu
kurtulur korkusundan
orda bir dağ
orda bir taş
bir pınar
dağ ardında
taş ardında
pınarlı bir kara mavzer
bıyıkları kartallı da
başı yağlıklı
durur dimdik
bakar dimdik
bakar barışlı
bir güvercin pır pır eder ucunda namlusunun
"tutam yâr elinden tutam
çıkam dağlara dağlara!"
koçero hep
durur orda
dağlarda

ben türkçe anlatamam
o kürtçe anlatamaz
farsça çıkmaz doruklara
koçero hep
durur orda
dağlarda

ey elleri mis kokulu sabunlarla kurtulan beyler
şimdi siz
içebilir misiniz kendi sıcak kanınızı altun taslarda
geçirebilir misiniz şu yağlı ipi
kendi güzel ellerinizle
o güzel boynunuza
ve şakıyormuşcasına kafeste kanaryanız
bakıp bakıp zindanlı akşamlara
yudumlıyabilir misiniz soğutulmuş içkinizi?

dolaşıyor akşam yelinin büyücü parmakları
çankaya'nın gencirisi kavaklarının gümüşlü yapraklarında
önce yaprak
sonra dal
sonra dallar ıpıl ıpıl
küme küme kavakları çankaya sırtlarının
çalar gibi bir gizli piyanoda
sonsuzluğun şarkısını
ve saksıda soluk alan belki bir camgüzeli
bir fesleğen
bir kaktüs
tutuşurken ormanlar oylum oylum
savrulurken kül ve kerpiç
rüzgârda!
ey elleri mis kokulu sabunlarla kurtulan beyler
almış kanlı gömleğini nere gider bu türkü
sarınmış kıl şalvara
nerden gelir bu ağıt?

yığdım kitapları dağ dağ
çağırdım nemrut'u karanlığıma
bir kucak yeşil yoncayla geldi nemrut
öptü ıslak gözlerini aç öküzümün

gocunmayın güzel beyler
hanımlar
alınıp incinmeyin
silâh silâh çatmayın o güzel kaşlarınızı
imdatlara saldırmayın
basmayın düğmelere
yürekleri hoplatmayın
güzel beyler
hanımlar
zor ve çetin bir ağıttır koçero
bir gelin ağlar onu
ben ağlıyamam
bıyıkları çengel çengel
bir kardaş ağlar
acılı bir bacı ağlar
bağrıyanık bir ana
ben ağlıyamam!
ince bir ay batar gider kara dağın ardında
dolanır kerpiç damı ince bir rüzgâr
irkiltir bir gece kuşu
osmanlı karakolların duvarlarını
bir elinde kanlı mendil
bir elinde kara mavzer
kimse bilmez nerde nasıl
taptâze bir
sımsıcak bir
gencecik bir ölüdür o
bir selâmdır sımsıcacık
varamamış dostuna
varamamış koçero

"leb-i deryâ" şu saltanat
şu konaklar şu saraylar şu köşkler
bu bereket bu bolluk
bu çılgınca hovardalık
gocunmayın güzel beyler
hanımlar
alınıp incinmeyin!
kırkbin köyden birer kişi
göçüyor kırkbin kişi
kırkbin köyden onar kişi
göçüyor yarım milyon
ya ellişer yüzer kişi?
göçüyor milyon milyon
vatanda vatan
güzel beyler
hanımlar
kusuyor bütün köyler insanlarını
kusuyor kasabalar
baştanbaşa bütün ülke
kusuyor insanını!
bu eziklik
bu hırçınlık
güzel beyler
hanımlar
bu sınırsız tedirginlik
acaba nerde biter?
nasıl başlar acaba
şenlikli günleri bu toprakların?

bulacak birgün elbet
yatağını bu nehir
durulup dinginleşecek
birgün elbet bu nehir
ve çocuklar oynaşacak mutlu çocuklar
anacan sularında bu mutlu nehrin!

koçero bir dağ çekirgesinin gecede irkilmesidir
bir belirsiz karanlıktan
bir belirsiz karanlığa
irkilip uçmasıdır
bir dağ çekirgesinin
bir kurdun kaçmasıdır kendi karaltısından
yamaçtan bir taşın yuvarlanması
bir pınarın durup durup akması
bir çift gözün karanlığa bakması
şimşeklerin uzak uzak çakmasıdır dağlarda
bir mavzerin yanlışlıkla patlamasıdır
bir geyiktir koçero
sekerken taştan taşa kırılmış bilekleri
tırnakları kekik nâne ve menekşe kokulu
tırnakları rüzgârlı
suçsuz bir geyik
avcılar yakalarsa mezedir eti
köpekler kovalarsa diş kirasıdır
bir okul piyesidir koçero
açış konuşmalıdır ve halaylı türkülüdür
müsâmere derler adına oralarda
kaymakamlı savcılı ve çavuşludur
biletlidir ve yoksullar yararınadır
*festival*dir sosyetede
modada son buluşlar
en tâze ilişkiler
gürültülü boşanmalar
gürültülü birleşmeler
hele bir de balesi operası
"ey vatan" aryası bir de
saygıdeğer prensesin saygıdeğer oynaşının
ardından telli sazlar
ardından yaylı sazlar
ardından vurmalılar
çekmeliler çarpmalılar üfürmeliler
ardından *"kuğu gölü"* ardından *"fındık kıran"*
hemencecik candarmalar
ve ardından *"haydutlar"*ı şiller'in
köroğlu'nun nârâsı:
"yine de hey hey!"

ve ardından
çocukları gülmekten kırıp geçiren
çağdaş banka reklâmları!
candarmalar geçirince kelepçeyi zinciri
bileklerine karıncanın
poz verince bir fukara karınca
en komprador basın aynalarına
aşka gelir kompüterler
aşka gelir telefonlar telsizler
ve doyum noktasına
sosyete *nunni!*
o zaman işte *çelenk*
o zaman işte *tören*
alkış
bando
ve *rap rap*
donanır bayraklarla bankalar sigortalar
ve uygunsuz işyerleri bilcümle
ve kadehler
kadehler ki ses verir yıldızlardan!

gocunmayın güzel beyler
hanımlar
alınıp incinmeyin!
koçero bir oyundur
yazılır
yazılır
bitmez
koçero bir oyundur
oynanır
oynanır
bitmez
vurur onu candarma
vurur onu candarma
durmadan vurur
ama o bitmez
o hep durur öyle orda
bıyıkları kartallı da
göğsü çapraz fişeklikli
gözleri beş yaşında
kolları *nuh nebi*'den
bir elinde kanlı mendil
bir elinde kara mavzer
pır pır eder bir güvercin
ucunda namlusunun
o hep öyle durur orda
taş ardında
rüzgârda!

muhtara sorarsanız
bizim serseri veli
marabaya sorarsanız
işini bilmemiş deli
köylüye sorarsanız
ekmeksiz garibin teki
çocuklara sorarsanız
yüce dağlar aslanı aslan koçero
kimsesize sorarsanız
hükümet bilir onu
candarmaya sorarsanız
devletin dağlarda silâh çatması
vurguncuya sorarsanız
yolkesici yağmacı
soyguncuya sorarsanız
devletin âcizliği
sağcıya sorarsanız
siktiret pezevengi
solcuya sorarsanız
"ferman padişahın dağlar bizimdir"
İstanbullu inanır ki
boğaz'da kaşalottur
ankaralı sanır ki
temele dinamittir
izmirlinin düşlerinde
şaşkın köpekbalığı
antalyalı hergece
gergedan görür düşünde
erzurum'da kolbaşıdır
erzincan'da deli daylak
pîr sultan yoldaşıdır sivas'ta
bir *"kılıcı kanlı"* van'da
mardin'de bir
gözükanlı kaçakçı
ah koçero
vah koçero
koçero eyvah!

gocunmayın güzel beyler
hanımlar
alınıp incinmeyin!
patron gazetelerinde yüksek tirajdır koçero
hükümet programlarında bir *"nakl-i yekûn"*
kapitalist dış basında nobel'lik roman
politik sürtüşmelerde bir yılan hikâyesi
diplomata sorarsanız
turistik bir serüven
kaymakama sorarsanız
*"ahvâl-i âdiye"*den
sosyeteye sorarsanız
eğlenceli bir briç
sorarsanız bezirgân filimciye
gişelik bir senaryo
sorarsanız bürokrata
atatürk'ün gardrobuna
tükürmüş biri
hümaniste sorarsanız
fransızca bilmeyen
montenyi'den anlamıyan
mitologya tragedya
hümanizma helenizma
hiçbirinden çakmayan
bir yörüktür koçero!
ne anlar rönesanstan
ne anlar restorasyondan?
bir bazlama
bir uçkur
üç telli bir zımbırtıdır koçero!
sanki sırası mıydı dağlara tırmanmanın
demokratik tragedyayı uçuklatmanın
sanki sırası mıydı!

müfrezeler yürümüş dağ dağ
ve dere dere
kesmiş geçitleri korkunun silâhları
bir tükenmez sermayedir koçero
haksız yönetimlere!
gocunmayın güzel beyler
hanımlar
alınıp incinmeyin
silâh silâh çatmayın o güzel kaşlarınızı
koşturmayın şifreleri
telefonları
basar gibi tuz yarama
basmayın düğmelere
yürekleri hoplatmayın
güzel beyler
hanımlar
paralar girsin diyedir kalantor kasalara
toprak sömürülsün diyedir ortaçağlarda
ışıksız kalsın diyedir bir koca ülke
karanlıkta boğazlaşsın diyedir güzel yüzlü insanlar
fabrikalar işçi yesin para kussun diyedir
kıyılar yağmalansın ormanlar çiftlikleşsin
bankalar yağ bağlasın tekeller et bağlasın
holdingler palazlansın ortaklıklar göbeklensin
bu rüzgâr böyle essin
bu değirmen böyle dönsün
bu çuvallar böyle dolsun diyedir
koçero'nun dağlarda medetsiz yalnızlığı!
gocunmayın güzel beyler
hanımlar
alınıp incinmeyin
yeni değil bu hikâye
bu oyun eski oyun!
ah koçero
vah koçero
koçero eyvah!

bir akşam birdenbire bir can çıkar dağlara
bin kardaş bin bacı bin ana
bin kerpiç bin harman bin açlık
bin yenge bin emmi bin dayı
bin zulüm bin acı ve bin karanlık
bir akşam birdenbire çıkar dağlara
bıyıkları terlememiş bin çocuk
bin âşık bin deli bin meczûp
bin ekmeksiz bin işsiz bin suçsuz
kıl şalvar kurtlu çarık
naldöken mazıkıran dervişçatlatan
itburnu koyakgülü ahlatçalısı
bir akşam birdenbire çıkar dağlara
çökelekler yoğurtlar arpa bazlamaları
yalnayaklar gömleksizler dayanaksızlar
munzur'lar cilo'lar palandöken'ler
dersim'ler tunceli'ler bingöl'ler
tunceli'de mercan'lar ağrı bereketleri
tahtalı'lar toroslar ve binboğa'lar
bir akşam birdenbire çıkar dağlara

turistik bir gösteridir dağlara çıkmak
örneğin ağrı'lara
alpler'e süphan'lara ant'lara
himalaya dağlarına derin asya'nın
klimancaro'nun tropik karlarına
turistik bir gösteridir dağlara çıkmak!
gelgör ki böyle yazmıyor bizim burda kitaplar
turistik diye göstermiyor dağları
turist diye vermiyor dağlara çıkanları
bir sürekli çıplaklıktır koçero
bir sürekli açlıktır
bir sürekli haksızlıktır koçero
bir sürekli itilmişlik
koçero bir vazgeçiştir
koçero bir ilgisizlik
bin yıllık yoldan gelir
üstübaşı kan içinde
yorgun bir dilekçedir
bir arzuhal koçero
bir tanrı selâmıdır
alınıp verilmemiş
görülmemiş bir hâcettir koçero
çiğnenilip geçilmiş
ve sorulmamış
upuzun bir eyvahtır
upuzun bir pişmanlık
bir ünlemdir koçero
sığmaz okul kitaplarına
erzurum yaylasından
erzincan çukuruna
ve tecer dağlarından
harran cenderesine

bir uzun masaldır ki koçero
dağların dağlara yaslandığı yerlerde anlatılır
geçitlerin geçitlere küstüğü koyaklarda
benek benek anlatılır
nakış nakış anlatılır
bıçak bıçak
kurşun kurşun
ve türkü türkü!
göğsü çapraz fişeklikli
bıyıkları kan içinde bir kara mavzerdir koçero
yatar türkülerde upuzun
ağıtlarda fidan fidan
koçero
bildirir hâl-ü ahvâlini dört mevsimin tanrısına
bildirir dîvânına
şaşırtılmaz adaletin:
"arkam sensin
kalam sensin
dağlar hey!"

gocunmayın güzel beyler
hanımlar
alınıp incinmeyin!
koçero bir vatandır
yaşanılır boydanboya
koçero bir vatansızlık
bir dağlaşmış yalnızlıktır koçero
mavzerleşmiş bir haksızlık
yanıtsız bir dilekçe!
ben türkçe anlatamam
o kürtçe anlatamaz
farsça çıkmaz doruklara!
gocunmayın güzel beyler
hanımlar
kan bulaşır ellerime
ben anlatamam!

RUHİ SU SÖYLÜYOR GECEDE

ruhi su söylüyor gecede
"tezkeremden evvel vurdular beni"
ruhi su söylüyor gecede
"şimden sonra yaşaması güç oldu"
ruhi su söylüyor gecede
"adam öldürmeyi oyun mu sandın?"
ruhi su söylüyor gecede
"yüzbaşılar yüzbaşılar!"
ruhi su söylüyor gecede
"kalsın benim dâvam dîvâna kalsın"

ruhi su söylüyor gecede
masalar sandalyeler söylüyor
duvarlar, duvarlarda tablolar
tablolarda renkler özler biçimler
çiçekler âvizeler süsler söylüyor
ruhi su söylüyor gecede
havada kanat kanat eller söylüyor
doğuda bir kaçak mavzer
batıda bir zeytin dalı söylüyor
yunus'ta örse çekiç
pîr sultan'da ipek ve gül söylüyor
ruhi su söylüyor gecede
susuyor karası da ihtiyar yalnızlığın
allar morlar bayram bayram söylüyor

yeter artık hey *ruhi su*
mendil değil bu yürek bu
götürmez bunca coşkuyu
sıkılmış yumruk yumruk
düşmüş caddeye
orman orman söylüyor!

SEN
GÖKTE ARARKEN
YERDE BULDUĞUM

kurtuluş
hey kurtuluş!
seni ben
sırtüstü okunan kitaplarda boşuna aramışım
oysa sen
küçük küçük haberlerindeymişsin önemsiz gazetelerin
cafcaflı makalelerin satır aralarında
spikerin sesinin teklemesinde
yüzünden kanat gibi geçip giden gölgedeymişsin
bir harman vakti seni ben
gözgöze geldiğimiz kıtlıkta gördüm
küçücüktüm yalnayaktım ve okulsuzdum
kalmıştım dağların kilitlerinde
kirpikleri eğik bir öksüzdü akşamlar
sabahlar yenik yanık
karanlık azıtmıştı susmuştuk
herşeye acıkmıştık bıkmıştık
naziler avrupa'yı kana belemişlerdi
kan kokusu sinmişti arpa bazlamamıza
havamız kan suyumuz kan günümüz kandı

nazilerden yanaydılar buğdayları saklayanlar
paraları saklayanlar
ışıkları saklayanlar
nazilerden yanaydılar
hergün biraz daha süzülen yüzlerimizden
sevinci damla damla
umudu damla damla
damla damla çalanlar
yaşamak yoktu artık
ayakta kalmak vardı
başkasına zarar vermeden herşeyi yapabilmekti
[özgürlüğün tanımı
herzaman
heryerdekarşımızdaydı
bu başkası kimdi
bilemiyorduk
duvarları elektrikli bir odaydı sanki dünya
neresine dokunsak-
çarpılıyorduk
kim koymuştu bu ölüm tellerini daracık dünyamıza
bu başkası kimdi
anlamıyorduk!

kurtuluş
hey kurtuluş
seni ben
şatafatlı törenlerde boşuna aramışım
yaldızlı söylevlerde
maskeli bayramlarda
boşuna aramışım
oysa sen
kimsesiz suçsuzun o haklı korkusunda
işleyenin kapı kapı kovuluşunda
dişlerin türküleşen gıcırtısında
taşı delen tohumun gücündeymişsin
oysa sen
o yorgun topraklardan pençe pençe
o mezar kuyulardan tırnak tırnak
ve o kızıl kayalardan ferhatçasına
koparılan ekmeğin kutsal serüveninde
sıla türkülerindeymişsin

oysa sen
devler gibi tıkınan kentlerin varoşlarında
yüzükoyun kasabaların akşamlarında
bırakılmış köylerin yalnızlığında
ince soygun hesaplarının içindeymişsin!
yolun senin
fabrika kapılarından
ırgat pazarlarından
hastahane önlerinden geçermiş
yolun senin
demirparmaklıklardan
durdurulan grevlerden
yaldızlı yalanlardan geçermiş
seni vurmak içinmiş bu silâhlar beşikte
bu silâhlar
seni kurtarmak için!
sen
kurtuluş
sen
gökte ararken yerde bulduğum
meğer sen
bir tek *yeter* sözünün kendisiymişsin!

duvarda bir gazete
mavi
sarı
kırmızı
gazetede tâbutlar
al bayraklı tâbutlar
tâbutlar
dizi dizi

gazeteyi çakan benim
duvara
gazeteye bakan benim
duvarda
al bayraklı tâbutlardan geliyor
gözlerimin kırmızısı
dirimizi saramıyan al bayrak
sarmış şimdi ölümüzü

metro değil bindikleri
ölüm treni!
bahçe değil indikleri
grizu cehennemi
kömür cevheri!
bulanmış kömür karasına
parça parça etleri
gidiyorlar katar katar
bir böylesi karanlıktan
bir öylesi karanlığa
gidiyorlar
sarı şapkalılar ordusunun
adsız sansız yiğitleri

varın gidin
haber verin dostlarına düşmanlarına
grizu yuttu deyin
yerin altından alıp
güneşe attı deyin
kanlı çamur cesetleri
varın gidin
haber verin yakınlarına
bildirin eşiktekine
bildirin beşiktekine
beklemek bitti deyin!
beklemek
kömür karası yüzü
beklemek
ekmeği ve zeytini
beklemek
ince ince
sızım sızım ölümü
beklemek bitti deyin!

duvarda bir gazete
mavi
sarı
kırmızı
tâbutlar sıra sıra
tâbutlar dizi dizi
sarınmış gidiyorlar al bayraklara
sarı şapkalılar ordusunun adsız kahramanları

onu
o renkli gazeteyi
karşımdaki o duvara
çakan benim
hey dost hey dost!
ona
o renkli gazeteye
o duvarda sabah akşam
bakan benim
hey dost hey dost!
al bayraklı tâbutlardan geliyor
gözlerimin kırmızısı

ALÂATTİN
EKŞİ ELMA
VE KANYAK

alâattin bilgi diye bir ahî
ayakları belki biraz şehlâdır

bir eylül akşamı *hatay* sokağında
hatay sokağı ankara'dadır
bir eylül akşamı *hatay* sokağında
hatay bir güney ilidir türkiye'mizin
bir eylül akşamı *hatay* sokağında
sokaklar biraz biraz geçmişimizdir
bir eylül akşamı *hatay* sokağında
n'olursunuz çok bakmayın akvaryumlara
bir eylül akşamı *hatay* sokağında
kafesler zavallı kurtuluşlardır
bir eylül akşamı *hatay* sokağında
hatay bir sözcüktür yedekte

bir eylül akşamı *hatay* sokağında
yedi katlı bir yapının yıldızlığında
-yıldızlık ayvan demektir, onlarsa teras diyorlar-
yıldızlıkta oturduk *alâattin*'le
sigara paketlerimiz ve çok özel sözcüklerimiz
ve artık bizden başkasına benzemeyen yüzlerimizle
bir eylül akşamı *hatay* sokağında
alâattin *ahî* sesli bir eski ankaralı
ayakları belki biraz şehlâdır
ankaralı denilince *morkoyun* gelir akla
hacıbayram gelir akla gömeç bal gelir
kıraçta ayrı düşmüş ankara armutları
kale'de bayrak gelir eski *meclis* gelir akla
tozluklu ve kalpaklı *kuvayı milliyeciler*
osmanlı gelir akla *ihanet* gelir
kuşakları kamalı *kurtuluş* savaşçıları
ulus'taki anıt gelir *mermi yüklü kadın* gelir
alâattin denilince ankara gelir akla

bir eylül akşamı *hatay* sokağında
alâattin
güz elması
ve kanyak
bir de akşam yıldızları ankara eylülünün
çünkü ben bunları artık ankaraladım
çünkü *alâattin* demek ankara demek
ahî demek *bal* demek çünkü *bayrâmî* demek
ben bütün bunları bir mendilde harmanladım
bir salkım *hasandede*'cene tuttum güneşe
cancana'lık bir mecliste tâne tâne dağıttım

o akşam uzun uzun anlattı *alâattin*
kanyaklar damıttı ateş renkli şaraplardan
salkımlara damla damla hitit güneşi
birdenbire al atlılar akşamlarımda
sanki ne vardı böylesine hüzünlenecek
ne vardı anlatılacak bu eylül yıldızlarında
biz ki mendilcene katlayıp dürüp
saklımıza kaldırıp geceleri
tabancalar doldurup karanlık odalarda
kaçıyorduk demirlerden suçlular gibi
soruşup susuyorduk koparılmış dalcana
ve bir kirpi
usulcana çıkarıp sivri küçük burnunu korkusunun
[dikenlerinden
yokluyordu karanlığı
sanki ne vardı böylesine hüzünlenecek
ne vardı anlatılacak bu kirpilik gecede
alâattin
güz elması
ve kanyak
bir de akşam serinliği ankara eylülünün

hatay sokağında çocuklar oynuyorlardı
kırlangıçlar varmışlardı mısır'a
birdenbire kesilmiş bir güzel şarkıydı yoklukları
sanki bir tül dalga dalga dağılıyordu
ağustos balkonlarda fasulye ayıklıyordu
ne bitmez tükenmez bir oyundu oynadıkları
yâni çocukların *oyun* diye oynadıkları o korkunç *dram*
çocuklarda *oyun* oyun çırpınan duran *dram*
sanki ölüp gideceklerdi oynamasalar
dağılıp dalga dalga bir bulutsu tül gibi
sanki göçüp gidecekti bir anda bu yaşlı yıldızımız!
kiraz toplar gibi dallardan sepet sepet
cıvıltılı ağları çeker gibi coşkulu
sanki çekmeseler cıvıltılı ağları bütün dünya aç
sanki onlar tutuyorlardı dünyayı eteğinden
bıraksalar burunüstü gidecekti yıldızlar
bu sokak bu ankara bu dünya tamam
caddeler sel olup uçurumlara
arabalar fabrikalar birdenbire toz
babalar çok sakallı, analar çok boyasız
sanki onlar oynadıkça dükkânlar ve pazarlar
dükkânlar ve pazarlar sonsuz açıktı
dondurmacı karıyordu dondurmasını bulutlardan
hokus pokus'lardan çıkarıyordu oyuncakçı oyuncakları
üstümüzde aşka benzer bulutları eylülün
uzakta sis içinde duman duman varoşlar
gömülen bir adanın insanları gibiydik

çocukları konuştuk *alâattin*'le
viyetnam'ı çocukları *alâattin*'le
saldırgan sermayeyi demokrasiyi
gangıster filimlerini amerika'nın
inka'ların çığlıklarını ve *aztek*'lerin
kanlarını *kızılderili*'lerin *alâattin*'le
moskova'yı ve *pekin*'i konuştuk
yaşamak biryerde belki de çatışmaktı
çatışmak değil miydi bir adı da sevişmenin
yıldızların çokluğunu ve çok uzaklığını
çok çok uzaklığın ne demek olduğunu
sonsuzluğun bile bir sonunun bulunup bulunmadığını
milyarın trilyonun kentrilyonun
adı bile konulmamış sayıların ne olduğunu
yıldızların nasıl öldüklerini
ölü uzaklıkların nere gömüldüklerini
sokaklarda evlerde kendi ölülerimiz
sözcüklerde türkülerde kendi ölülerimiz
etlerde ekmeklerde kendi ölülerimiz
sularda içkilerde kendi ölülerimiz
sömürmenin en çok iğrenç olduğunu konuştuk
çocukları niçin bırakıp *hatay* sokağında
hatay sokağını sanki niçin bırakıp
sönmenin tükenmenin ne olduğunu
ne güzel yüzlerin ne olduğunu
ne güzel bakışların ne olduğunu
nerelere gittiğini ahçekmelerin
gülüşlerin nerelerde gizlendiğini
öfkelerin nerelerde nasıl biriktiğini
şu kanyağın şu elmanın ne olduğunu
şu akşamın şu şarkının ne olduğunu
uzun uzun konuştuk *alâattin*'le

bir eylül akşamı *hatay* sokağında
yedi katlı bir yapının yıldızlığında
alâattin
güz elması
ve kanyak
ve bir de yıldızları ankara eylülünün!
dağıldı bulutlar eriyip gitti
çocukları *hatay* sokağının yorulup gitti
evler karanlığa gömülüp gitti
yıldızların çokluğuna alıştık
kadınlar evlerine dönüyorlardı
sevişmeyi konuşmaktan yorulmuşlardı
evler artık kesinlikle kadındı
herşey yumuşak bir yuvarlaklıktı
herkes kendi saklısında gizlice
yorgun bir ateşti damarda kanyak
ısırılmış elmalardık artık yanyana!
ağır ağır indik yıldızlar arasından
yıldızlık çoktan gömülmüştü geceye
bir *uykuluk* uzaktaydı güneşin arabası
çocuklar yenilmişlerdi oyunlarına
ağır ağır indik yıldızlar arasından
ankara'da *hatay* sokağında indik sokağa
kendimize karıştık!
adı konulmamış kuşlardı karanlıkta
konup konup kalkan ellerimize!

YAŞLANMAYAN ANANIN YAŞLANMAYAN MEKTUBU

mustafa kemal'i sevenlere

sen hep samsun'a mı çıkarsın ay oğul ay kemal'ım
hele bir de buralara
çık hele bir
çık hele bir
kemal'ım!
yol uzak
hâne viran
dersen eğer kemal'ım!
dilediğin yere çık
çık hele bir
çık hele bir
kemal'ım!
gör ki ne haldedir *"ey türk gençliği"*n
gör ki ne haldedir bursa'da dediklerin
gör ki ne haldedir *"bu yurdun efendisi"*
sen hep samsun'a mı çıkarsın ay oğul ay kemal'ım
hele bir de oralara
çık hele bir
çık hele bir
kemal'ım!

karadeniz derler bir kara derya
abanmış üstüne kozlu'da çocukların
kömür müdür yürek midir ocaklardaki
ağıt mıdır figan mıdır bacalardaki
zonguldak zonguldak vurur yüreğim
zonguldar dertlerim günde beş öğün
katarlanır al bayraklı cenâzelerim
kimi ağlar ekmek ekmek, ne bilem
kimi ağlar okul okul, ne bilsin
ne bilsin grizuyu grevi sendikayı, kemal'ım
ne bilsin yoksul yetim?
sen hep samsun'a mı çıkarsın ay oğul ay kemal'ım
hele bir de kömürlere
çık hele bir
çık hele bir
kemal'ım!

kimi kurşun sıkar kimi cop sallar
kan akar okulların kapılarında
defteri kan kitabı kan günaydını kan
böyle mi doğmuştu güneş samsun'dan?
ekmeksizler okul diye meleşir
bir kalemi yedi kardeş üleşir
ölen ölür ölmeyenler ağlaşır
bu muydu beklediğin kurtuluşundan?
sen hep samsun'a mı çıkarsın ay oğul ay kemal'ım
hele bir de okullara
çık hele bir
çık hele bir
kemal'ım!

pamukta tütünde neler dönüyor
demirden petrolden kimler vuruyor
millet ucun ucun akmış gidiyor
"benim bu gidişe aklım ermiyor"
vahdettin dökünüsü fetva veriyor
"derdim çoktur hangisine yanayım?"
hangi bir kurbana ağıt düzeyim?
ne yöne gittik ki geldik bu yana
bu kuyudan hangi yöne bakayım?
kemal'ım kemal'ım tatlı kemal'ım
kılıcı belinde atlı kemal'ım
sen hep böyle heykelde mi dursun
sen hep böyle nutuk'ta mı dursun?
sen hep böyle samsun'a mı çıkarsın ay oğul ay kemal'ım
hele bir de kahvelere ırgat pazarlarına
hele bir de zindanlara
çık hele bir
çık hele bir
kemal'ım!

yazın gel güzün gel zemheride gel
zemheri soğuk dersen
kemal'ım
azıcık beride gel
gel de anlasınlar sen kimin kemal'ısın
ağanın mı beyin mi beyoğlunun mu
tâcirin mi tefecinin mi kompradorun mu
yoksa benim gibi emekçinin mi
gel hele bir
gel hele bir
gel de anlasınlar sen kimin kemal'ısın!
gel de bir gör hele hallerimizi
kimler çalıp çırpar ellerimizi
yunus'lu pîr sultan'lı dillerimizi!
sen hep samsun'a mı çıkarsın ay oğul ay kemal'ım
hele bir de heryere
çık hele bir
çık hele bir
kemal'ım!

çık ki heryer samsun olsun kemal'ım
çık ki heryer samsun olsun kemal'ım!

(ankara, 1970)

ANAYASA
HACILAKLAK
BALABAN
VE ÖTESİ

âsım bezirci'ye...

batıya
hep batıya
batıya!
ankara-izmir trenindeyim
bırakılmış bir kaçak tabancayım
çağrılmış bir
gözükara sevgili

bir de mayıslarda geçtimdi buralardan
en yumuşak vagonunda bir ege treninin
yatıp yuvarlanarak
şımarık bir kedi gibi
batıya
hep batıya
batıya!

ben şu gelincikleri erzincan'da da görmüştüm birzamanlar
domur domur kanamış gibiydi fırat kıyılarında
kömür gözlü erzincan'ımın elvan elvan toprakları
bir balaban fırçasıydı katar katar munzur'lar
tosbağalar eski çağlar gibi yüzerlerdi fırat'ta
fırat'ta hey
fırat'ta

sırt çantamda çorap sabun çamaşır
bir de ceza yasası askerselliğin
bu havan topunu en güzel çinliler kullanırlar
derlerdi de o zaman
birdenbire dağlaşırdı sırtımda havan
tâlimde hey
tâlimde
iki yıl allah allah saldırdım da dağlara
bana mısın demediydi o feleksiz munzur'lar

bir tren
üstübaşı toz içinde bir tren
erzincan ovasından sivas üstüne
vagonları birinci
vagonları ikinci
vagonları üçüncü
benimkisi dördüncü
dördüncüsü tezekli
tezekli deliklerinden karavagonun
işkencede gibi bağırdımdı o cânım topraklara:
ne yaptınız bizi böyle
ne yaptınız bu elleri
ne yaptınız ne yaptınız
sevgileri
özlemleri
umutları ne yaptınız!
tren öttü uzun uzun
ve yanık
ben zincirlik delirdimdi
ıssızda hey
yalnızda hey
taşta hey
oysa yalar gibi kendi kanımı
yalamıştım taşını toprağın
yoksul erzincan'ımın
çanta sırtta
tüfek elde
iki yıl

batıya
hep batıya
batıya!
toprak yine paramparça
toprak yine öksüz yetim
insanım kan içinde
toprakta hey
emekte hey
aşta hey
bahar güneşine çıkmış çıplaklıkları
azrailden kurtulan çocuklarımın
telgıraf direklerinde uykulu baykuşlarımız
sıtmalı sularında hacılaklaklarımız
ve zeytinli kabar kabar
haşhaşlı allı morlu
buğdaylı ayçiçekli tütünlü
can bitiren vatanımız
seçim sandıklarına girip toprak ağalarının
seçim sandıklarından çıkıp toprak ağalarının
koltuklara lök lök kurulup toprak ağalarının
ve toprak reformları toprak ağalarının
ve reform haberleri basın ağalarının
kaymak kaymak yanakları bulvar ağalarının
pamuk pamuk elleri vurgun ağalarının
vıcık vıcık elleri soygun ağalarının
maskeleri deyyusların
boyaları kancıkların
dolapları dümenleri satılmışların
ince ince hesapları
manevraları
beni hep güldürmüştür nedense
bulvarda kasıntılı alafrangalığı
bozkır ağaçlarının

ak çiçek
sarı çiçek
mor çiçek
karasapan
kerpiç dünya
ve hacılaklak

kurulmuşum izmir treninin yumuşacık vagonuna
elimde anayasa
madde 1 madde 2 madde 3
o bakıyor bana bana
bir garip
ben ona başka garip
"dağlar çiçek açar veysel dert açar"
trenimiz
tiki tak tak
tiki tak
'63 yoksulluğundan
kırk yıl öncelerinin iktisat kongresine

balaban, hey balaban
al eline şu fırçanı balaban
al eline gürzünü kalkanını
vur şuraya bir pençe
vur bir pençe kırmızı
bu şeytan alacası
şeyhülislam çuhası bu
öldürdü beni
vur şuraya bir kırmızı
balaban!
düğünlerden taşan kahkahalar gibi olsun, balaban
kavgalarda çakıp sönen yumruklar gibi olsun
anladığın
inandığın
sevdiğin gibi olsun
balaban
vur şuraya bir pençe
vur bir pençe kırmızı
kıpırdasın şeyhülislam çuhası
balaban!

(1963, ege treninde)

AŞK ŞİİRİ

bedrettin cömert'e...

sen aşk şiiri yazamazsın
hasan hüseyin
çünkü aşk
şiirden önce gelir sende
oysa şiir
önünde gitmelidir
herşeyin

sen aşk şiiri yazamazsın
hasan hüseyin
çünkü aşk
kavganın içindedir
çünkü sen
içindesin kavganın
elmayı kokusundan
güvercini biçiminden soyutlamaktır
yaşamak denilen kavgayı
aşksız düşünmek

sen aşk şiiri yazamazsın
hasan hüseyin
çünkü sen
gagasından tutup kuşu
öt kuşum
öt kuşum
demiyorsun
çünkü sen
yedirip çiçekleri ineğe
koklayıp gerisini ineğin
kok çiçeğim
kok çiçeğim
demiyorsun

öpüşmek başka şeydir
yiğidim
öpüşmeyi düşünmek başka
sevişmek başka şeydir
güzelim
sevişmeyi düşünmek başka

sende yaprak
-ikigözüm-
sende dal
sende yıldız
-yürek sızım-
sende su
sende bu dört boyutlu kaçma tutkusu
atlıkarıncadan geceleyin
bakmaktır lunaparka

sen aşk şiiri yazamazsın
hasan hüseyin
çünkü sen
ilkyaz yağmurlarında çırılçıplak
dolaşır gibi sıcak morlarda
içer gibi morları
düşer gibi morlara
yaşarsın aşkı iliklerinde
çünkü sen
iki düşman ucun bileşkesisin
acısısın kavuşmanın
ayrılmanın sevincisin
sen aşk şiiri yazamazsın
hasan hüseyin
çünkü aşkın kendisidir
senin şiirin
oysa şiir
oysa aşk
oysa sen
sen
sen aşk şiiri yazamazsın
hasan hüseyin

SAYIKLAMA ÜSTÜNE
BİR ERKENCİ GELİNCİK

vurur saat
sürgülenir kapıları iç kalemizin
öter horoz
irkilir ilkelliğimiz
sabahlar ki uzak eski geçmişimizdir
sabahlar ki şimdimiz
parlar güneşten de çok ötelerde
sabahlar ki en uzak
en uzak geleceğimiz

birdenbire çok eski
birdenbire çok uzak
bakışlar ki kesik başlar gibi durur yanyana
vazgeçmemek olur ölüm
gün iğilir
kuşlar tüner
çok eski

ey güzeli kul edenler çirkine
çirkinliği bayrak bayrak çekenler
sayıklamaya başladımı dile dolanan
sayıklamaya başladımı kulağa gelen
göze değen
ve dokunan parmaklara
başladımı bir kez sayıklamaya
ey güzeli kul edenler çirkine
çirkinliği bayrak bayrak çekenler
başladımı işyerleri
başladımı ücretler
başladımı işkence vardiyaları
gizliler başladımı
saklılar başladımı
başladımı sofrada kara zeytin
kesekâadında patates
filede ekmek
başladımı sayıklamaya ocakta bulgur
geceler başladımı
sabahlar başladımı
başladımı sayıklamaya vurgun gazeteleri
başladımı sayıklamaya bilekte zincir
başladımı sayıklamaya kurumlar kuruluşlar
ve siyasal örgütleri mücessem haksızlığın
başladımı doktorsuzluk
başladımı okulsuzluk
başladımı sayıklamaya kapının ardı
başladımı sayıklamaya sözün arkası
başladımı bizim sokak
sokakta kolkolalık
sokakta yanyanalık
sokakta gözgözelik
vallahiler başladımı
gözdağılar başladımı
ve şiir başladımı sayıklamaya
döndürdümü yüzünü o sözgüzeli
döndürdümü yüzünü kahvefalına
bilin ki bir gelen var kapıda
korkulur!

dolambaç dolambaç yollardan gelir
bayram davullarıyla şenlik şamata
yangın düdükleriyle çengi çağanak
postacının çantasından çıkar da gelir
konya kaşıkhavasına uyar da gelir
mehter sallangacına kanar da gelir
türkülere ağıtlara biner de gelir
erzurum yaylasından hançerbarı'ndan
sivas'ın kurşun geçmez halaylarından
keklik sekeninden güzelim silifke'nin
akar da gelir
elleri tütün tütün
üstübaşı pamuklu
ocaklardan çıkar gibi kozlu'da zonguldak'ta
işbaşına koşar gibi sabah vardiyasında
çocuklar okuldan dağılır gibi
girer gibi kara tiren başkent garına
yürür gibi karşıki dağ
şu dağa
gelir birgün birdenbire, çağrılmamış konuk gibi
beklenen biri gibi birgün ansızın
beklenmeyen biri gibi çat diye
gelir ve kurulur hem de köşeye
gözleri sıcak sıcak
eli yüzü kan içinde belki de
belki de güvercinli
kucağında et ve ekmek
ağzında zafer marşı

saat vurur
horoz öter
        çok eski
gün iğilir
kuşlar tüner
        çok uzak

ey güzeli kul edenler çirkine
    çirkinliği bayrak bayrak dolaştıranlar
kilit üstüne kilit
zincir üstüne zincir
yalanları yalanlarla
                -biliyorsunuz!-
gürültüyü gürültüyle
                -görüyorsunuz!-
devrimi çocukladık
umudu çocukladık
kurtuluşu çocukladık
yutmuyoruz, bilin artık
                -anlıyorsunuz!-

sayıklıyor çarşı-pazar
sayıklıyor sövgü-saygı
sayıklıyor ortalık
bir gelen var kapıda ey millet
                duyuyorsunuz!

ŞİİR
VE
BOMBA

bugün ilk olarak böyle düşünüyorum:
niçin bomba değil şiir
şiir niçin bomba değil
bomba niçin şiir değil
şiir bomba niçin değil
ilk olarak böyle düşünüyorum bugün

kalın kalın yapılarda oturuyorlar
kalın kalın yapılardan çıkıyorlar
kalın kalın arabalara biniyorlar
kalın kalın otellerde toplanıyorlar
kalın kalın sürücüler açıyor kapılarını arabalarının
kalın kalın kapıcılar selâma duruyorlar onlar geçerken
kalın kalın çantalarda birşeyler taşıyorlar
sanki ceset taşıyorlar sandıkta
kalın kalın yapılılar ve karanlık yüzlüler
cıvıl cıvıl değiller gak gak konuşuyorlar
kasıntısı içindeler ülkeler alıp satanların
kalın kalın sayılar dönüyor hesaplarında
kalın kalın sayıların altını kalın kalın çiziyorlar
satır gibi kullanıyorlar dolmakalemlerini
tetik çeker gibi uzatıyorlar işaret parmaklarını
düğmeye basar gibi kesin konuşuyorlar
tokat atar gibi gülüyorlar insanın suratına
uşaklığı kalın kalın koşturuyorlar
kadınları kartvizitten de beter kullanıyorlar
ağaçlara kuşlara güneşe bile aldırmadan
adam tokatlıyorlar caddenin ortasında

çiçekleri yok onların
çiçekleri fatura
müzikleri yok onların
müzikleri fatura
resimleri yok onların
resimleri fatura
sevmek ölmek özlemek
hepsi hepsi fatura
kavuşmak bir faturadır onlarca
ayrılmak bir fatura
kalın kalın susuyorlar özgürlükler denilince
kalın kalın susuyorlar bağımsızlık denilince
insanlık bir fatura
kurtuluş bir fatura
petrol diyorlar demir diyorlar krom diyorlar
ve hiç anlamadığım bir dille konuşuyorlar

bense bir otelin bir kuytu köşesinde
şiir düşünüyorum
baharlar getiriyorum şiirlerimde
kardeşlikler barışlar getiriyorum
güvercinler uçuruyorum şiirlerimde
ekmek ve et dağıtıyorum
dünyanın açlarına açıklarına
kurtuluşlar getiriyorum şiirlerimde
sevgiler saygılar getiriyorum

çok mu gülünç oluyorum acaba?
şiirle mi kurtulacak şu işçi
şiirle mi kurtulacak şu köylü
bu sömürü bu bataklık
şiirle mi kırılacak bu soygun çarkı

niçin bomba değil şiir
şiir niçin bomba değil
niçin şiir değil bomba
bomba niçin şiir değil
şiir bomba değil niçin
bomba şiir değil niçin
niçin değil şiir bomba

ilk olarak böyle düşünüyorum bugün
ve bir yaşlı şaman gibi yorgun duyuyorum kendimi

BENİM
ŞİİRİM

benim şiirim apaçıktır güneşe
dirgenini kaldırmış genç bir ırgat gibi terlidir alnı
bak ki bir inek gelip girmiş yeşilin kıyısından tabloya
bir otobüs basıp gider tozlu yollarında anadolu'nun
bir gençkız çiçek açar çitlerin arasından
çöplüklerle vapurları aynı anda didikler
martıları İstanbul'un
bak ki bir sokak satıcısı güm diye vuruvermiş do sesine

benim şiirim apaçıktır güneşe
harçlı ellerini siler bak ki bir yapı ustası dizelerime
bir adam bir adamı vuruverir bak ki köşebaşında
bir kavak kurur kıraçta bir kayısı erken sararır
bak ki kıpkırmızı bir gül açmış bozkırın en boz yerinde
bak ki çocuk bezleri ve donlar memelikler balkonda
bethoven'ce öfkeliyim şagal'ca çocuk
hangi kadına baksam karşımda karacoğlan
kelepçeler gelir birden candarmalar karakollar türküler
şaplak gibi bir öpücük ve tutulmuş gözyaşları bir anda

benim şiirim apaçıktır güneşe
tren pencerelerinde sigara tüttürür gibidir askerler dizelerimde
ırgat kahveleri ve dağbaşı istasyonları
mitingler grevler yürüyüşler
çocuklar tren tren oynarlar mezarlıklarda
hastâne önleridir bende tedirginlik yalnızlık bırakılmışlık
bak ki tezekli bacaklarıyla bizim kadınlar
bak ki istanbul paşa konaklarının gülleri bülbülleri
benim şiirim apaçıktır güneşe

O KADAR ÇOK Kİ BAKIŞIN!

haziranda akşam akşam
balkonda birbaşına
mor şimşekli yağmurlara dalıp gidişin var ya
dizinde *lenin*
yanıbaşında *brahms*
bakışın var ya
köpük köpük bir sele
selin sürükleyip götürüşüne
insanlarla hayvanların birdeşliğine
bakışın var ya
gül ve kekik kokusuyla ağırlaşmış gecede
sayıklarken yanıbaşında ölümcül hastan
bakmadan bakarkenki yıldızlara
bakışın var ya
ölü bir örümceği incelerkenki
sokulgan bir kediyi okşarkenki bakışın
çoktandır beklediğin bir mektubu okurkenki
ve hiç beklemediğin birini dinlerkenki
bakışın var ya
kaldırımda karlı buzun üstünde
beş yaşında avuç olmuş çocukları görüp de
vitrinlerde pastalara ve kürklere bakarkenki
bakışın var ya

sevmediğin birini savunmak zorunda kaldığın zamanlardaki
sevdiğinin senden başkasını düşündüğünü sandığın
[zamanlardaki
sana önem vermeyen bir devlet memuruna baktığın
[zamanlardaki
sana önem vermiyormuş gibi görünmeğe çalışan bir
[kimseye baktığın zamanlardaki
yakışıklı bir adamı azarlamak zorunda kaldığın zamanlardaki
çirkin bir adamı azarlamak zorunda kaldığın zamanlardaki
sana seni çirkin bulduğunu söyleyen birinin suratına
[baktığın zamanlardaki
sana seni çok güzel bulduğunu söyleyen birinin gözlerine
[baktığın zamanlardaki
seni çirkin bir suçla suçlayanı gene de savunmak zorunda
[kaldığın zamanlardaki
yalanını yakalamış birinin yüzüne bakamadığın gibi bakarkenki
eskiden yaşamış olduğun ve güzel sandığın bir günü
[düşünürkenki
öc almak istediğin ama gebe kaldığın birinin tehdidini
[dinlerkenki
eskiden yaşadığın ve gizlemeğe çalıştığın sence güzel bir
[günü düşünürken yakalandığında bakarkenki
kıskandığın ama belli etmemeğe çalıştığın bir kadını dinlerkenki
uyduruk kanıtlarla suçlandığında seni yargılayanların
[gözlerine bakarkenki
çok sevdiğin birinin büyük bir başarısını öğrendiğin zamanki
bu ne sağlık bu ne şıklık diyenlerin yüzlerine bakarkenki
seni çok yorgun gördüm diyenlerin yüzlerine bakarkenki

caddede dalgın dalgın giderken kesip yolunu senden hesap
[sormağa kalkan bir alçağın gözlerine bakarkenki
ücretini ödemeyip seni kovan bir patronun gözlerine bakarkenki
ben bir emir kuluyum diyen bir memurun gözlerine bakarkenki
yapılacak birşey yok diyen bir doktorun gözlerine bakarkenki
bakışın var ya
çiftleşen atlara bakarkenki bakışın
çatışmış köpeklere bakarkenki bakışın
bulut bulut bir kuzuyu burnunun ucundan öperkenki bakışın
geçip giden bir treni gözlerinle izlerkenki bakışın
reçeline sinek düştüğünde gülerkenki bakışın
bir park çiçeğini iğilip koklarkenki bakışın
vazodaki çiçeklere bakarkenki bakışın
ezilmiş kurbağaya bakarkenki bakışın
kurbanlık koyunlara bakarkenki bakışın
domates ekmek yiyen işçilere bakarkenki bakışın
sevdiğin bir giysiyi sevmediğin bir kimsenin sırtında
[gördüğünde bakarkenki bakışın
yardım etmek isteyip de edemediğin uzaktaki birinin öldüğünü
[duyduğunda uzaklara bakarkenki bakışın
çok sevdiğin bir içkiyi içerkenki bakışın
çok sevdiğin bir müziği dinlerkenki bakışın
çok güç bir sorunu tek başına çözmeğe çalışırkenki

tam o anda çalan telefona uzanırkenki
tam o anda kapıya koşarkenki
tam o anda ocağa bakarkenki
tam o anda mektubu açarkenki
tam o anda kitabı kapatırkenki
bakışın var ya
pencereden fırtınaya bakarkenki bakışın
öpüşürken gözlerini yumarkenki bakışın
ah o kadar çok ki senin bakışın
bütün bu bakışlarını ve daha binlercesini
toplayıp bir havana doldurup dövüyorum
dövüyorum bütün gece
dövüyorum bütün gece
sonra döküp kalıplara
önce büyük
sonra küçük
daha daha küçük sonra
yepyeni bakışlar yaratıyorum bakışlarından
onlarla bakıyorum kendime
ve bütün bu bakışlarını senin
çok iyi anlıyorum

SOYADIM ÜSTÜNE ÖZGÜN BİR ÇEŞİTLEME

soyadım
belâlım
şamaroğlanım!
çok kahrımı çekti çok
çok hırpalandı
ama hiçbir zaman yere bakmadı
dik tuttu kellesini
bilseydim eğer sözlerde bile saldırıldığını korkusuzluğa
korkmazgil deyip de sıçratır mıydım bokları üzerime
çile çektirir miydim garibe!
soyadım
belâlım
şamaroğlanım!

ey bana dost diyenler
ve ey benim düşmanlarım
siz bakmayın soyadımın *korkmazgil* oluşuna
korkağın
pısırığın
aptalın tekiyim ben!
onun için bu kelepçe
onun için bu işsizlik
onun için bu yalnızlık
bu sıkıntı
bu öfke!
yağlı kuyruk kapmamışsam bu çakallar sofrasında
korkaklığımdan!
başımı çevirip bakmamışsam hişthiştlerine
sersemliğimden!
gözümü yummamışsam eğer pışpışlarına
aptallığımdan!
çiğniyorsam dişlerimi
halkımın çoğu gibi
inanın ki ey dostlarım ve de ey düşmanlarım
ödlekliğimden!
siz bakmayın soyadımın *korkmazgil* oluşuna
şapşalın
enâyinin
hamşalağın biriyim ben!

doğrusunu isterseniz
benim bundan haberim yok
daha ben şuncacıkken
lâstik sapan atarken serçelere
masallarla uyurken
bol nineli bol karlı
bol bulgurlu az yağlı
bol düşlü bol ağrılı
kasaba gecelerinde
ve ekmeğe mama derken
daha ben
soyadımı babam almış pazardan
birgün çıkmış gelmiş eve
belletmiş hepimize:
kork de oğlum
kork de kızım
maz de oğlum
maz de kızım
gil de oğlum
gil de kızım
işte oldu *korkmazgil*
işte oldu bismillâh
işte oldu atatürk
işte oldu türkiye
işte oldu adalet
işte oldu hürriyet
işte bitti asalet
asalet tuuuuu
asalet yuuuuuu
asalet çüüüüüüş!
ve gitmiş *şükrü baba*
tapulatmış nüfusa:
BİLİRİM BİLDİRİRİM Kİ
BUNDAN BÖYLE BİZE DERLER
KORKMAZGİL
KAHROLSUN EŞRAF SULTASI
KAHROLSUN EMPERYALİZM
YAŞASIN CUMHURİYET!

ne bilsin *şükrü baba*
ne bilsin başka yönden eseceğini uruuuuuzigââârın
geminin dümenine
beylerin paşaların
osmanlı maşaların
ah ne bilsin *şükrü baba!*
dünyada birbaşına
dünyada yapayalnız
kalmış çakal çemberinde
n'eylesin *şükrü baba!*
sığır gütmüş kuzucukken
yumuş tutmuş yavrucukken
hasta düşmüş şuncacıkken
kalmış koca dünyada
kalmışelkapısında
oncacıkken *şükrü baba*
ölümden kurtuluş yok
yaşamaksa yazılmış alnımıza
amelelik *şükrü baba*
hizmetçilik *şükrü baba*
elkapısı *şükrü baba*
devlet zoru *şükrü baba*
n'eylesin *şükrü baba*
hangi kapıyı çalsa
ardında bir harâmi
hangi düğmeye bassa
karşısında zebâni
yüreği düğün sofrası
yumruğu toros kayası
ve öfkesi çekiç çekiç
şükrü baba'nın amma
n'eylesin ki *zamâne piç*
hırsız dümende
kurtuluş'la gidenler
dönmüşler *cumhuriyet*'le
zâdeler tapu tapu
zâdeler senet senet
zâdeler banka banka
ve şirket şirket

n'eylesin *şükrü baba?*
bakmış ki yağma talan
cumhuriyet kılığında bir osman
bakmış ki
kapışan kapışana soyadlarını
yine kaçacak tren
atlamış sahanlığa *şükrü baba*
ve bağırmış bin yıllık acısıyla:
korkmazgil'dir korkmazgil
korkmazgil'dir korkmazgil!
almış tren düdük düdük
vermiş dağlara:
korkmazgil de korkmazgil
korkmazgil de korkmazgil
yankılanmış dağlar taşlar:
korkmazgil de korkmazgil
yankılanmış sahipsizlik:
korkmazgil de korkmazgil
yankılanmış işsizlik:
korkmazgil de korkmazgil
karakollar şubeler vergi daireleri
candarmalar polisler
tahsildarlar mübâşirler ve gardiyanlar
arzuhaller dilekçeler umutlar beklemeler:
korkmazgil de korkmazgil
ne bilsin *şükrü baba?*
korkmazgil diyeyim de
korksunlar benden demiş
korksunlar harâmiler
korksunlar da vurmasınlar
korksunlar da soymasınlar
korksunlar da ezmesinler
vurmasın beni açlık
vurmasın beni yokluk
korksun da kaçsın benden
eşitsizlik namussuzluk
demiş bizim *şükrü baba*
ne bilsin *şükrü baba?*
sığınmış *korkmazgil*'in kanatlarına

bana gelince
ey dostlarım düşmanlarım
sevgili kardeşlerim
korkaksam da
aptalsam da
pısırıksam da
göğsümü gere gere söyliyebilirim ki
ve siz de bilirsiniz ki
şu insan pazarında
utandırmadım *korkmazgil*'i
ve gölge düşürtmedim
emekçi *şükrü baba*'nın
o güzel andacına!

DURALIM
İKİ İKİ

sen elini sıcak sudan soğuk suya sokmazsın
ben elimi sıcak sudan soğuk suya sokarım
nasılsın?

sen bir sofra bulmuşsun oturmuşsun mutlusun
ben sofrayı yaratmanın çabasıyla yorgunum
nasılsın?

üçten iki çıkartmaktır senin için başarı
ve dokuzu üçe bölmek
oysa ben başarıyı ikiden üç çıkartmakta bulurum
yetirmekte üçü beşe
nasılsın?

ne hallere düşmüşüz görüyor musun?
nerden nere gelmişiz biliyor musun?
devrimmiş kıyımmış göçmüş zulümmüş
kör yoluna gitmekmiş gün ortasında
umurunda değil senin, eyvallah
ama benim umurumda
hem de şu dağlar gibi!

kibarsın sen
incesin sen
çıtkırıldımsın
'böyle gelmiş böyle gider' sence bu
kabayım
öfkeliyim
delidoluyum
'böyle gelmiş böyle gitmez' bence bu

senin de var birşeylerin karnında
benim de
gebeyiz ikimiz de yarına
ne kuşku!
gel istersen çıkalım önüne yığınların
duralım iki iki
bir sen söyle bir de ben
görelim kimden yana hırçın kalabalıklar
bir sen haykır çelebim
bir de ben
görelim ne ses gelir karşı dağlardan
ne söyler bu vatanın taşı toprağı
ağacı kuşu!

kibarsın sen
incesin sen
çıtkırıldımsın
senden doğan senin gibi
kibar
ince
tel duvaklı, çelebim
benden doğan benden beter
elleri al-bayraklı!

LEYLÂK
GÜRÜLTÜSÜ

bense bulut sanmıştım, aman ne kıyak
demek leylâk çığlığıymış bu mor gürültü

ben seni sevmiyorum, sen yalan söylüyorsun
sen yalanı vallahi çok güzel söylüyorsun
ben yalanı sevmiyorum güzeli seviyorum
sen güzeli vallahi çok yalan söylüyorsun
birdenbire karışıyor herbirşey
sen misin güzel misin yalan mıyım ben misin
ben güzele böyle tutkun olmasam
sen yalanı böyle güzel sevmesen
şu mayıs şu leylâklar şu mor gürültü
yine meryem sûretler yine minyatür yüzler
yine *"serv-i revan"*lar kuyruklu piyanolar
kızımsı oğlanımsı etimsi yatağımsı
demek ki etin ete leylâksal saldırısı
demek ki yine mayıs yine mayıstaymışız
yine akça pakça baldırları kızların kadınların
demek ki boş gitmiyor serüven trenimiz
demek ki biz şimdi, devrim türkülüyoruz
demek ki nakış nakış, aman ne kıyak
demek ki gökkuşağının altından geçiyoruz

sen gerçekten beni şimdi gerçekten görmüyorsun
bir romantik romanda benimle sevişiyorsun
benden gebe kalıyorsun beni somutluyorsun
bir başka ben yaratıyorsun korku filimlerinden
geceleri allahçısın sabahları bakkalcı
hem herkesle yatıyorsun hem herkesten kaçıyorsun
harâmiler soysa seni, ipek dantel ve altun
demirciler dövse seni, bir kızıl lâle
en yumuşak yerlerinde en saldırgan dikenlerin
döllenmekse eski türkü, aman ne kıyak
dizlerin hep, böyle seren, karnın böyle hep güverte
mimozalar lotüsler ve çağıran kızıldeniz
eski gemi tekneleri, çoraklarda iskeletler
demek ki sakız değirmenleri, demek ki mayıstayız
demek ki gökkuşağının altından geçiyoruz

iki marul beş portakal, bir kilo yenidünya
yürüyorum yürüyorum bitmiyor saçlar
kadın sanıp baldırları, aman ne kıyak
iki baldır bir kadın, evrensel cumhuriyet
birzamanlar yine böyle baldırlaşmıştık
baldırlaşa baldırlaşa yataklaşmıştık
yataklaşa yataklaşa sömürgeleşmiş
köleleşe kullaşa mallaşa mülkleşmiştik
ipek, kadın, baharat
ve fildişi gemileri atlas suların
"bir kırmızı gül ağzında ve mey kâsesi elde"
ateş taşır gibi o büyük kıyâmete
bir kurum bir kasıntı, aman ne kıyak
demek ki gökkuşağının altından geçiyoruz

şunlar dudak işte, düdüğüm, şunlar göz şunlar kulak
şunlar da kalça işte, düdüğüm, şunlar da meme
şunlar yılan derisi, şunlar da file
birinde kavun karpuz, birinde kaçak eşya
şunlara sukayağı, düdüğüm, şunlara dağ sporu
şunlara villâ işte, düdüğüm, şunlara köşk
şunlara özel şoför, düdüğüm, şunlara gecekondu
şunlara grev fonu, düdüğüm, şunlara banka fonu
sen bu gramofonu dinle dinle yat uyu
arada bir ça ça ça
vatan millet sakarya
şuna bulgur sevişmesi, güzelim, şuna da havyar
ben bulgur çocuğuyum, ayıpsa da güzelim, sen saray
senin bende kaçtığını ben sende kovalıyorum
ikimiz birbirimizi dehşetli tümlüyoruz
bir de beni durup durup itin ağzına
bir de bana düşman düşman, aman ne kıyak
demek ki gökkuşağının altından geçiyoruz

başımı kaldırıyorum ki çınar yapraklı
çınarın dallarında kumrular çifter çifter
sanki çınar yaprakları sessizce sevişiyorlar
sanki çınar biçiminde bir dünya oluşuyor
çöpçüler şafak şafak aşkları süpürüyorlar
bense bulvar diye diye bir dağa tırmanıyorum
kan doluyor izlerimin lâleli çukurlarına
dönüp seni özlüyorum sendeki başkalığı
batağında döne döne bir uykulu gergedan
herkes birbirinden birşeyler kaçırıyor
herkes ateş taşıyor kör pişmanlığa
demek ki gökkuşağının altından geçiyoruz

heryanım kırık dökük heryanım diş yarası
donmuş kanı caddelerin, sokaklar pas içinde
kaşlarımın arasında yıldızlı bir koca dağ
kuluncumun ortasında bir kahpe bıçak
bense mayıs sanıyordum, leylâk gürültüsüymüş
bu kılıkta gelirmiş buralara demek ki
eli yüzü kan içinde mayıslar
demek ki pek de yanılmamış elimiz ayağımız
perşembenin gelişi çarşambadan belliymiş
demek ki gökkuşağının altından geçiyoruz
aman ne kıyak!

KADİR USTANIN BARAKASI

sarmaşıklar güller sarmış
incecikten
küçücükten
sıcacıktan kapısı penceresi
domatesler çiçek açmış
döl dökmüş salatalıklar
ıslak bir tabloya bakar gibi baktım
kokladım barakasını
kadir ustanın

betonarme blokların arasındaydı
yüksekten bakıyorlardı betonarmeler
beyazlar zencilere nasıl bakarsa

kadir usta pilânyayı kalem gibi kullanır
bir pasta bıçağıdır freze
becerikli ellerinde kadir ustanın
kalıpçıdır kadir usta
doğramacı yazar sigorta karnesinde
oysa birinci sınıf mobilya ustasıdır
makinist kadir usta
topraktan da iyi anlar
ekmeğin pişkininden
yoğurdun mayalısından
nasıl anlarsa
son derece de düşkündür yuva yapmağa
yuvasını güllerin arasında yapmağa
ve ateşler taşımağa avcunda
sabah akşam yuvasına

toprağa betonu kendisi döktü
kendisi biçip çaktı tahtalarını
ve kendisi çekülledi güneşe
barakasını
kablo çekti lâmba taktı barakasına
kunduz nasıl yaparsa yuvasını yalnızbaşına
dağların
ağaçların
ve suların ortasında
öylece yapıp girdi barakasına
atölyeler ustası
küçücük ücretlerin kulu kölesi
kardeşim kadir usta

karanfiller yetiştirmiş
soylu
sıcak
katmer katmer karanfiller
yediveren güller sarmış barakasını
kan damlası
kar güzeli
çingene alacası
kayısılar şeftaliler elmalar
asmalar kirazlar çamlar hanımelleri
bir çift kirpi gelip yerleşmiş küçücük bahçesine
bir çift cırcır böceği küçücük bahçesine
bir çift de serçe
bir çift de kumru kuşu küçücük bahçesine
gelip yerleşmiş
balaban'dan bir bahar tablosuna değer gibi ellerim
ya da vivaldi'nin yazına
umutlu şiirlerine bizimkilerin
okşadım bahçesini kadir ustanın
üç çocuğu cıvıl cıvıl çevremde
güzel pişmiş azşekerli tepside
oturdum akşam serinliğinde bahçede
konuştum domateslerle biberlerle sarmaşıklarla
konuştum elmalarla kaysılarla güllerle
öptüm gagasından dişi serçeyi
minicik burnundan tuttum kirpiyi
uçurdum gelinböceğini işaret parmağımda
birazcık da rakı içtim galiba
kendimi tutmak için
kalın telden birkaç da şarkı türkü
şuramda kabaranı susturmak için
ve sonra çocuklara yıldızları anlattım
yıldızların hiçbir şey demeden dediklerini
mavi mavi anlattım çocuklara
ve ayak seslerini dinlettim çocuklara
kurtuluş günlerinin

ne çiftlikti istediği
ne de köşk
halkı sıcak
halkı tok
umutlu bir ülkenin sevilen başkanıydı
kardeşim kadir usta
yeter ki horlanmasın
çalınmasın emeği
yeter ki aç ve sefil
dolaşmasın sokakta
işçi arkadaşları

üstelik
dehşetli de bana benziyordu bıyıkları, kadir ustanın
sevindim

EVLER
VE
DÜNYALAR

dün gece yine *muhammed* vardı evlerinde
-evleri gecekondu-
oturup başbaşa allahı konuştular
lûtfunun ihsanının sonsuzluğunu
nîmetinin rızkının sonsuzluğunu
*"n'eylerse güzel eyler"*liğini
*"kime niyet kime kısmet"*liğini
*"beş parmağın beşi bir mi"*liğini
*"ona devlet buna evlât"*lığını
*"bu dünya bir penceredir"*liğini
tespih çekip çay içip konuştular
iki kantar odun daha attılar cehenneme
okumuşu uyanmışı attılar cehenneme
inanmazı güvenmezi attılar cehenneme
beş yavru doğurmuştu evin kedisi
ikisini fare yapıp yemişti
borçlarını dertlerini günahlarını
-allah günah yazmasın-
fiyatların durmadan yükseldiğini
ahlâkın durmadan alçaldığını
dünyanın sonunun yaklaştığını
tespih çekip çay içip konuştular
dün gece yine *muhammed* vardı evlerinde
-evleri gecekondu-

dün gece yine *beyfendiydi* evlerindeki
-evleri köşk-
oturup başbaşa devleti konuştular
eshamları tahvilleri istikrazları
emisyonu enflâsyonu yatırım yüzdesini
çimentoyu demiri petrolü konuştular
beş fabrika kurdular on sendika yıktılar
sıfırları doğurttular payları pompaladılar
gözde adamlarını meclise getirdiler
işsizleri yurt dışına sepetlediler
partilere çekidüzen verdiler
okulları gözaltına aldılar
arsaları kapatıp kurtardılar vatanı
solculara sövdüler vahdettin'i övdüler
kitapları yaktılar kalemleri kırdılar
şiddet tedbirlerini yeniden görüştüler
örgütlenme konusunda yeniden anlaştılar
son bir provasını yapıp faşizmin
kısa günün kazancını haklıca bölüştüler
gece hayli ilerlemiş ve son bulmuştu gündem
viski içip başbaşa, yorgunluk çıkarttılar
kaçak seks filimlerini kasadan çıkarttılar
öyle çok güldüler ki dehşetli terlediler
köşkün köpekleriyse çok kötü uluyordu
zatürree korkusuyla perdeleri çektiler
durup durup dinlediler dışarısını
dışarda düdük seslerinden başka şey yoktu
dün gece yine *beyfendiydi* evlerindeki
-evleri köşk-

ONUN
YERİNİ Mİ
SORUYORSUN?

oradadır işte o
seni hangi türkü ağlatıyorsa
hangi söz vuruyorsa seni taa yüreğinden
oradadır işte o
iyi bak ona!

düşmanının gözlerine bakar gibi bak ona
dostunun gözlerine bakar gibi bak ona
birgün karın olacağın
birgün kocan olacağın
birgün çekip vuracağın
birinin gözlerine bakar gibi bak ona
oradadır işte o!
onu sen tanıyorsun
onu sen biliyorsun
yaşıyorsun onu sen
bütün gün bütün gece
etinde
kemiğinde
işinde yaşıyorsun
iyi bak ona!

kurt kuzuya nasıl bakar açlıkta
oradadır işte o
kuzunun yönsüzlüğe bakışındadır!
bak oraya
bak aynaya
senin gözlerindedir!
geceki güzel düşü gözlerinle izliyormuşcasına sabahleyin
[yatakta
ellerinden uçup gidenin ardından bakıyormuşcasına
*"ölürüm de vermem seni ellere"*nin gözlerini görmek
[istiyormuşcasına
dikkatle bak oraya
oradadır işte o!
tut ki senin hastan şu yataktaki
tut ki senin oğlun şu sehpada sallanan
tut ki sen kovuldun işinden
bakar gibi hastaya
bakar gibi sehpaya
bakar gibi suratına seni kovanın
dikkatle bak oraya
oradadır işte o!

candarmanın seni sessizce süzüşündedir
gardiyanın bezgin bezgin göğüs geçirişinde
yargıcın gözlerini senden kaçırışında
salonun bilen gözlerle susuşundadır
dikkatle bak oraya
oradadır işte o!
bu akşam çok mu bağırıyor gazete satan çocuk
küçük memur haşlıyor mu girip çıkanı
otobüsün sürücüsü sert mi yapıyor
çocuğunuz yere bakıp yutkunuyor mu
tıraş olmak gelmiyor mu bu sabah içinizden
taranmak gelmiyor mu
çat diye mi kapatıyorsun radyonun düğmesini
ucuca mı ekliyorsun sabahları sigarayı
sık sık sokak mı değiştiriyorsun bir anlamsız nedenle
dalgın mı biniyorsun dolmuşa
paranın üstünü almayı mı unutuyorsun
hersabah birşeyler mi eksiliyor sofranda
geçen hafta yeten para bu hafta yetmiyor mu
gülüşün donup kalıyor mu ağzının kıyısında
dikkatle bak oraya
oradadır işte o!

işbirlikçi gazetelerin başlıklarında
makaslanmış haberlerin şaşkınlığında
fiyatların çılgınca yükselişinde
yapıların mantar gibi serpilişinde
yine de milyonların yuvasız kalışında
işsizliğin artışında ekmeğin küçülüşünde
paraların biryerlerde çığlaşışında
yasaların durmadan zorlanışında
düşünceye zincir vurulmasında
ve kimsenin kimseyi takmamasında
elden ele dolaşmasındadır fısıltı gazetesinin
dikkatle bak oraya
oradadır işte o!

bittik be abiciğim diyorsa eğer şoför
gazeteyi bağlarken sövüyorsa mürettip
niçin süt yok diyorsa gözleri çocuğunuzun
bir kadehcik birşey yok mu diyorsa baba
eşyanızı toplayın diyorsa evsahibi
ne olacak bunun sonu diyorsa eğer köylü
patlasın da kurtulalım diyorsa dargelirli
okuyup da n'olacak diyorsa eğer çocuk
kadın eti taşıyorsa cakalı arabalar
geceleri ağlıyorsa yoksul yatağında kızınız
kimin kimi ihbar edeceği belli değilse
dikkatle bak oraya
oradadır işte o!

ve senin baharlar gibi yüzün
aydın ve umutlu gülüşün
göğsünü gere gere yürüyüşün mü kesiyor soluklarını
hergece bir itlik mi düşünüyorlar
kurşun mu ip mi hapisâne mi
düpedüz cellâtlık mı düşünüyorlar
dikkatle bak oraya
oradadır işte o!

herzaman heryerde bizimledir o
ve kurtuluş yoktur ondan
iyi bak ona!

ÇOK ESNEYEN KADINLARA AĞIT

hiç boş durduğunu görmedim ben anamın
durmadan çocuk doğurur
durmadan hamur yoğurur
siler süpürür diker pişirir yur yıykar arıtır anam
eker biçer kaldırır
kalanlarla kalır anam
ölenlerle ölür anam
bunlar da yoksa eğer
oturur bir köşeye
o güzel yüzünü dayar avcuna
sıcak sıcak
ince ince ağlar anam
bana ağlar
sana ağlar
bize ağlar
hepimize
herkese
herşeye
kuşlara bulutlara
kışlara yağmurlara
sıcak sıcak ağlar anam

yâni ben
hiç görmedim anamı
işin dışında
iş midir anam mıdır
hangisi yakın bana
anlıyamadım

UZAKÇIL

neden böyle uzak uzak, neden böyle ey uzakçıl, işte hastan
[burada
acımaksa işte burda, sevmekse işte burda, neden uzak ey
[uzakçıl?
nedir sende bu tutkunluk, uzaklarda cançekişen bir sarıya
[ey kaçak
ağlamaksa işte burda, sarıysa işte sarı, neden uzak ey uzakçıl?

mavi mi istiyorsun, yeşil mi kırmızı mı pembe mi mor mu, yak
[artık şu ışığı
tutulmaksa işte burda, kül olmaksa işte ateş, neden uzak ey
[uzakçıl?
bırakıp neden böyle, neden böyle bu yakını, elinin gölgesindeki
gitmek mi sanıyorsun sen yoksa güzelliği, neden böyle uzak
[uzak ey uzakçıl?

ah n'olurdu bilebilsek, gitmek denen o yorulmaz kuş nedir
hüzünse büyük gitmek, sen bir hüzün ülkesisin neden uzak ey
[uzakçıl?
sevmekse uzak gitmek, attın bütün köprüleri, gemilerse yaktın
[çoktan
bak yiğitsen şu küllere, avcundaki şu küllere, neden uzak ey
[uzakçıl?

pencere bir gitmektir, öfke bir başka gitmek, silâh sesi başka
[gitmek
batıp batıp çıktıkça dalgalarda, halka halka döner başında
[karanlıklar, neden uzak ey uzakçıl?
kim sevmiş ölümün sarı sırtlak yüzünü, sevilen yalnızca ölmeyi
[istemektir
uzaklarda aramaksa, bil ki nefret yalnızlığı, neden uzak ey
[uzakçıl?

içki hızlı bir gitmektir, delirmekse çok çok hızlı bir gitmek
herkes kendi yörüngesinde bir küçücük kırık çizgi, neden uzak
[ey uzakçıl?
özlemekse özlediğin, belki kanat sesidir o, düşsel bir albatrosun
gitmek bir çin şarkısıdır, ağaçsız bir ağaçta bir pembe çiçek,
[neden uzak ey uzakçıl?

küçük kuşlar işledim gel, gel işte bak mavilerden astım güllü
[perdeleri duvarlarıma
yeni döndüm yıldızlardan, birazdan balıktayım, neden uzak ey
[uzakçıl?
tüfeğim sıcak daha, kurdumsa cançekişiyor ürkek kuytuda,
[boğazım kuru
birazdan resim de yapacağım, ellerimi kurulayıp marşlara,
[neden uzak ey uzakçıl?

bu benim son turuncum, bu sonuncu turuncuyu kötü
[kullanacağım
ey postacı getir artık, getir yazılmamış mektuplarımı, ben artık
[onlardayım
ey gürültü kop artık, ey kampana çal artık, bitti uzaklık
hastası dizlerinde, özlemi gözlerinde, çoktan öldü uzakçıl
dolaşan belki bir güz yelidir
bırakılmış bu kentin sokaklarında

VAKTİNDE GELMEYEN

"toplanıp toplanıp gelmen yanıma
yüreciğim yaralıdır güzeller"
deliktaşlı ruhsatî

iyilik de
kötülük de
vaktinde gelmeli insana
gelecekse
vaktinde gelmeyen saltanatın da
vaktinde yoklamayan felâketin de
anasını
avradını

vurmuşsun yıllaryılı soğana yumruk
yavan ekmek allah demiş oturmuş başköşeye
güzel günler geçip gitmiş
uzak şenlikler gibi
kan susmuş
diş dökülmüş
neden sonra etler gelmiş
neden sonra meyvalar
meyvalar ki bahçe bahçe
neden sonra içkiler
içkiler ki selli sebil
gel aslanım
gel yiğidim
gel güzelim gel
gel atıl kollarıma!

kulaçtan kalmış kollar
deniz gelmiş
tutmuyor diz
şişmiş yürek
dalak dersen dağ gibi
gelmiş orman
gelmiş kayak
gelmiş su
gel aslanım
gel yiğidim
gel güzelim gel
gel atıl kollarıma!

taylar gibi koşuştuğu günler damarda kanın
kalmış taa gerilerde
göz kırpar yolculuklar
mavi gözlü
harman saçlı geziler
gel aslanım
gel yiğidim
gel güzelim gel
gel atıl kollarıma!

"geceleri uyku girmez gözüme
zâlim yastık diken oldu yüzüme"
der bizim türkü
yorgan ipek
güzeller sıra sıra
aşk gani
gelgör ki
hacıvakkas çoktan binmiş elarabasına!

demez misin
böylesi varlığın da
böylesi saltanatın da
böylesi mutluluğun da
anasını
avradını

ŞİİRDÜŞÜM

bir şiir yazayım ki diyorum
    ne ki yazmak?
bir şiir çizeyim ki diyorum
    ne ki çizmek?
bir şiir yontayım ki
    ne ki yontmak?
bir şiir şakıyayım ki
    ne ki şakımak?
bir şiir koşayım ki
bir şiir yüzeyim ki
bir şiir vurayım ki
bir şiir seveyim ki

hepsi de boş
    hepsi de hiç
nedir ki boyamak birbaşına?
nedir ki şakımak birbaşına?
nar dalda esnemelidir
    ben nar deyince şiirimde
kokusu gelmelidir gül bahçelerinin
                gül deyince şiirim
ve ben devrim deyince
    dağlar birbirine yaslanmalıdır
yetmiyor
yetmiyor bana *sözler*!

ben bir şiir dolaştırsam bulvarda
benden alıp çoğaltsalar kömürdekiler
benden alıp çoğaltsalar pamuktakiler
benden alıp çoğaltsalar tütündekiler
ben bir şiir dolaştırsam bulvarda
taş kıranlar söyleseler dağlarda
kentlerin göbeklerinde beton dökenler
kerpiç damlarında uzak ve yetim
hastânenin aklığında kimsiz kimsesiz
ve demirparmaklıkların ardında suçsuz
bekleşenler söylese
herkes birbirinden alıp söylese
okulun kapısında ak yakalı öğrenci
sınıfın kapısında güleç öğretmen
günlük işinde memur
kuytularda gözgöze dudakdudağa
sevgililer söylese
biri başlar başlamaz meyhanede
bir başkası getirse gerisini
bir şiir söylesem ki diyorum
başı sonu olmasa
tükenmese bitmese
bir küçücük bozkır çayı inceden
bir kocaman kızılırmak
çoğala
kalınlaşa

bir şiir
bir şiir söylesem ki diyorum
öpüşmenin tadı olsun içinde
gerinmenin tadı olsun içinde
susamanın
su içmenin
kavuşup kucaklaşmanın
tadı olsun içinde
bir şiir
bir şiir söylesem ki diyorum
şıra gibi köpürsün
süt gibi mayalansın
döllensin insan gibi
hem herşeyi kucaklasın bir anda
hem herşeyin özlemiyle tutuşup yansın
tıpkı
benim gibi!

(1972)

DOSTUM
BENİ
ANSIN DİYE

vardım bir mor kayaya bir çocuk sesli suya
su akar bülbül bülbül
-canım dostum-
yüreğim gümbür gümbür

bir kocaman mavi güneş başımda
döner de döner başım
"sevdâ değil bu bir hışım"
domurur öfkem özlemim
-canım dostum-
dünya gider ellerimden
evren dökülür

gök zengin
buralarda
bulutlar
kalyon kalyon
toprak dersen
-canım dostum-
kırk avcılı bir geyik
yitirmiş yuvasını
eşi kalmış hangi dağda
kim öper gözlerini
kim sarar yarasını!

ekini göğermeden
-canım dostum-
kuzuyu ana karnında
meyvayı çiçekteyken
kızı oyun çağında
satıyorlar
-canım dostum-
durmadan satıyorlar
dipsiz bir kuyuya taş atar gibi
atıyorlar canlarını günde beş öğün
atıyorlar kör kuyuya yaşamak sanıp
kesik bir kol gibi çırpınıyorlar

ben sana buralardan
ben sana ne alayım
burda herşey ince ince
tüy gibi
böcek ince
nakış ince
kuş ince
-canım dostum-
kuş ince!
burda herşey kalın kalın
dağ gibi
ağrı kalın
acı kalın
dert kalın
-canım dostum-
dert kalın!
ben sana buralardan
ben sana ne alayım
yarın çarşıya varayım
bir top bulut
bir top güneş
bir top umut
-canım dostum-
bir top düş
ve bir top da
-canım dostum-
âmentüye hüvelbâki!

bir sıcak somun aldım
-canım dostum-
yarısı arpa
yarısı çekmiş gider abdülhamid'e
yarısı durmuş bakar cumhuriyete
yarısı yanık yanık hitit kağnısı
dolanır yedi dağın dokuz ardını
bir erik dalı kırdım
-canım dostum-
yaban yaban aşısız
pıtrak pıtrak meyvalı
ve ürkek
diken diken
çevrem çakal ıslığı!
bir sel taşı
-canım dostum-
evlerin duvarından
yuvarlanır gider arşa
yuvarlanır gelir arştan
kırk yılda kırk milyoner
-canım dostum-
kırk madrabaz yenibaştan

ben sana ne alayım
ben sana buralardan
it izi
eşek fışkısı
bir parça da kuru tezek
-canım dostum-
gelinlerin ellerinin kınası
bir demet de kara diken
kavgasıdır kahrıdır buraların
bir avuç da bozkır tozu
savrulan umududur bozkırın
bir de mısır koçanı
-canım dostum-
yarısı kemirilmiş

ve bir tek de nazlı kamış
uzamış da
incelmiş de
sararmış da
-canım dostum-
kurumuş da
kül olmuş!

tezeği korsun rafa
-canım dostum-
durur rafta kitap kitap
tozu pudra diyerek
-canım dostum-
tıraştan sonra
dikenleri salonun başköşesine
andırır belki beni
fışkıyı çağdaş biblo
-canım dostum-
kamışları ince saz
sel taşına gelince
ister kendi başına
-canım dostum-
ister başkalarının
ve bir de
şu eşkıya satırlar
-canım dostum-
bunaldıkça büyük kentin yalnızlığında
sıktıkça sinemalar tiyatrolar kumarlar
okursun ara-sıra!

vardım bir mor kayaya bir çocuk sesli suya
su akar bülbül bülbül
-canım dostum-
yüreğim gümbür gümbür!

PİRZOLA

siz ki
bir tek günü bile oh diyerek geçirmediniz
geçirdiniz mi?
siz ki
kuzu dolma yemediniz, örneğin
pirzola dişlemediniz
çöp değmeden çürüdü dişleriniz
yalan mı?
siz ki
öpmediniz, örneğin
ve hiç öpülmediniz
geceler düş-azması
gündüzler umut
dudaksızlıktan buruştu dudaklarınız
yalan mı?
siz ki
yatmadınız biyol olsun ipeklilerde
su gibi kumaşlara sarınmadınız
sarındınız mı?

boşuna kepçeleşip durdu zavallı kulaklarınız
bunca yaşadınız da
iyi birşey duymadınız
işitmediniz
çöplükten
çirkeften
çirkinlikten başka birşey görmedi gözleriniz
gördü mü?

peki ne kök yediniz bunca zamandır?
yâni siz gelmeseniz dünyaya
kısır mı kalırdı kurbağacıklar?

bana bakın
bırakın düdüklüğü
çat diye çatlamak istemiyorsanız eğer öfkeden
dağıtıp suratını birinin
gölgenizle yatmak istemiyorsanız eğer kodeste
sonu yoksa bu dünyanın
sonu varsa bu yaşamın
üç günlük konukluksa görüp göreceğimiz
girip sövün
çıkıp sövün
dostlarım
anasına avradına kızına kısrağına
gelmişine geçmişine sülâlesine
yatıp sövün
kalkıp sövün
dostlarım
bilirim bildiririm ki
öpüşmenin şehveti var sövmekte
kuytu kuytu buluşmanın
sulu sepken sevişmenin
şehveti var sövmekte
ve mâdemki bir porsiyon pirzoladır bir sövgü
demek ki iki sövgü
hâzâ kıral sofrası
dostlarım

düşünmeden hiçkimseyi
düşünmeden hiçbir şeyi
hiçbir yeri düşünmeden
ama düşünerek herkesi
düşünerek herşeyi
düşünerek heryeri
bütün alçaklıkları
bütün kahpelikleri
bütün deyyuslukları
sövün ağızdolusu
sövün yürekten!

sövgüler de
övgüler de
kuşlar
kelebekler
ve arılar gibidirler
koptularını yerlerinden
varacakları yeri
konacakları yeri
iyi bilirler!

GİYİM KUŞAM ÜSTÜNE

saçlarını en güzel kestirmelisin
hadi ne duruyorsun kestirsene
hadi kestirip de gelsene
niçin kestirmiyorsun
saçlarını neden öyle en güzel kestirmiyorsun
kestirip de gelmiyorsun neden öyle en güzel
hadi kestirsene saçlarını en güzel
kestirip de gelsene kollarıma

tertemiz sular dökünmelisin şakır şakır
uzandığım yerden duymalıyım suların şakırtısını
çağıl çağıl bir derenin güneşli çakıllarını andırmalısın
sessizce saklamalıyım ipek giysilerini
çırılçıplak ortada kalmalısın
saklamağa çalışmalısın o güzel morlarını
saklamağa çalıştıkça daha bir çıplanmalısın
güneşli bir damla gibi düşmelisin gözlerime
hadi artık açsana musluklarını
şakır şakır sularda parıldasana
ıslansana inci inci
açsana morlarını
çeksene sedef çakıllı gümüş sulara beni
gelsene kollarıma!

güzel güzel kokulara hiç de gerek yok
ama istiyorsan
kokabilirsin
bu karışık yağlarlı bu rezil kokularlı sokakta
bu pis gazetelerli bu iğrenç haberlerli
bu kirli mendillerli bu çirkin biçimlerli
bu nobran suratlarlı bu kentte
kokular da elbette, eğer istersen
varlığından daha büyük olmalı yokluğun
anlıyor musun
sen varken çok güzelmiş çok genişmiş gibi gelen bana şu ev
sen yokken çok çok kötü
çok çok çirkin
çok çok karabasanlı
gelmeli bana
hadi ne duruyorsun yunsana arınsana
hadi ne duruyorsun açsana pembelerini
yıksana hücremin duvarlarını
itsene şu karayı az öte
patlatsana şu kızılı
moru yedeklesene
pembeyi çimdiklesene
niçin gelmiyorsun kollarıma

ayakkabıların da güzel ve şık olmalı
niçin olmasın?
dizden yukarı gidiyorsa sana eğer
elbette dizden yukarı, niçin olmasın?
pantalonsa seni güzel
elbette ki pantalon, niçin olmasın?
memelikse
memelik
boncuksa
boncuk
yakışanı neyse sana, elbette
niçin olmasın?
züptürükçe olmamalı senin dokunduğun şey
yokluğunda bile senin
bana senden birşeyler getirmeli
soyunup dökünüp bıraktıkların
satmışız da alnımızın terini
hünerini emekçi ellerimizin
satmışız da saçımızın bir tek kılını bile değmiyenlere
on yerine bir almışız
gün olmuş aç kalmışız
gün olmuş utanmamışız saflığımızdan
tanrı misafiri saymışız
kapımızı çalan her yoksunluğu

eh o zaman başka elbet
o zaman da pırıl pırıl öfkeler giyinmelisin
bâdem çiçek açar gibi bozkırda
açmalısın güzel öfkelerini
ve tabanca bıçak gibi
bilinçler takınmalısın
öylece gelmelisin kollarıma
hadi artık bekleme
hadi ne duruyorsun
hadi patlatsana çiçeklerini
çiçekli bir dal gibi bıraksana kollarıma sıcaklığını
bekleyen kollarıma
hadi artık gelsene!

KEKLİKÇE
(koro için bir çiftleme)

kayada keklik şakır
ay bebek oy bebek aylim bebek oy
yaralarım durmaz balkır
ben ölem

kayada çifte keklik
ay bebek oy bebek aylim bebek oy
bağrımda tahta beşik
ben ölem

keklik gitmez kayasından
ay bebek oy bebek aylim bebek oy
kan damlıyor gagasından
ben ölem

su yokuşa akar mı
şimşek yuva yıkar mı
vurmuşlar yiğidimi
koymuşlar kan içinde
öc yürekten çıkar mı?

gece geçmez gün bitmez
ay bebek oy bebek aylim bebek oy
kimseler haber etmez
ben ölem

bozkırda beşik sallanır
sallan beşik sallan beşik
oy balam
sallanır da ballanır
yüreğim delik deşik
bebek bebek oy bebek
gün gelir bebek dillenir
dillenir de kavgalara yollanır
kahpeliğin sonu var mı?
ben ölem

gülsuyuna bandıraydım
bebek seni bebek seni oy bebek
ak günlere emzireydim
ben ölem

TRAVEN'DE BULUŞMAK

bir roman yaşadım *traven*'den
(ben *traven* diyorum
ve diyeceğim
ingilizler *triyvin*
birindeki o kalın ses
kanlı ormanlarında meksika'nın
başkaldıran baltalarının güneşli parıltısını verir bana
meksikalı suçsuz oduncuların
ikincisi
o kanlı ispanyol don'larının
kurşun ve kırbaç ıslıklarını)

bir roman yaşadım *traven*'den
kızılderililerin vatanıyla benim ülkem arasındaki yolun boyu
[kadar sevdim kızılderilileri
ve üzüldüm doya doya
öfkelendim
yaralı bir yukatanlı at sürercesine
ben burada ankara'da
onlarsa meksika'da yukatan'da
çökelek koymuş da anamın yufkasına
birlikte dürmüş gibiyiz
birlikte yatmış gibiyiz
anadolu'nun zindanlarında

traven'e gelince
sahi kim bu *traven?*

adamda da yürek varmış - e breh breh
kristof kolomb'un yelkeni sanki
adamda da göz varmış
erkenci bir teleskop
adamda da sevgi varmış
öfke varmış adamda!
o gösterdi
ben gördüm:
meksika'da cengel
kan içindeydi
etleri parça parça
kızılderililerdi
etlerinde kurşun kırbaç ve ateş
kızılderililerin
ve kolonyal şapkaları altında
o satır suratlı ispanyol don'lar
yakar gibi ormanları
biçer gibi bahçeleri
zencileri
melezleri
kızılderilileri!

ulan insaf
insaf ulan!
akbabalar urubular götürsün etlerinizi
akrepler yılanlar sivrisinekler
o rezil leşlerinize
ulan insaf
insaf ulan!

yahu kim bu *traven?*
alaman mı ingiliz mi rus mu türk mü yunan mı
karslı mı konyalı mı
nereli bu traven
nece demiş bu adam
nece kızmış bu adam
nece sövmüş bu adam
nece gülmüş bu rezil kapkaççıların
leşçil suratların
bir bilen yok mu?

heeey
kediseverleri bütün dünyanın
kuşseverleri
köpekseverleri bütün dünyanın
karınca incitmezleri!
hey sinemaseverleri bütün dünyanın
romankeşleri
müzikkeşleri
barışkeşleri
sevenler *traven*i ve sevmeyenler
at sürercesine öfkelenenler
sen de
sen de
hepiniz
kaldırın ellerinizi
boru yapın ağzınızda
haykıralım hepbirlikte:
KÖKÜNÜ KURUTUYORLAR KIZILDERİLİLERİN
BU ANTİLOP
BU GAZAL
BU CEYLÂN DAMARI İNSAN SOYUMUN
KURUYOR YAPRAK YAPRAK
SOLUYOR GÖKKUŞAĞININ YEDİ RENGİNDEN BİRİ
GÖÇÜYOR ÜLKE GİBİ
DÜNYAMIZIN KIZILDERİLİLERİ

şubatın onaltısı
yıl bindokuzyüzyetmişiki
ben okudum bir *traven*
ben yaşadım bir *traven*
ben buluştum *traven*'le
öfkede:
işsizdi insanlarım
hastaydı insanlarım
okulsuz ve ışıksız
umarsızdı insanlarım
ben buluştum *traven*'le
o gösterdi meksika'nın cengellerini
ben gösterdim *traven*'e
bozkırda vuruşanları
bastım dilekçemin altına
ad yerine yumruğumu!

AKARSUYA BIRAKILAN MEKTUP

incecikti
gül dalıydı
dokunsam kırılacaktı
dokunmadım
kurudu

gitme, sonbahar oluyorum, sonrası hiç
ağaçlar bükmesinler n'olursun boyunlarını
neden akşam oluyorum tren kalkınca
kırlangıçlar birdenbire çekip gidince
mendiller sallanınca neden tıkanıyorum
öyle çok acımasız ki öyle birdenbire ki
az önceki çiçekler nasıl da diken diken
gitme, sonbahar oluyorum, sonrası hiç

o sularda çimdik, bitti; köprüleri geçtik, bitti
o elmanın tadı orda, o kuş çoktan öttü, bitti
artık çocuk değiliz, susarak da birşeyler diyebiliriz
günler devlet alacağı, yıllar bir kadehcik buzlu rakı
oyunlar oyuncaksı, oyuncaklar eski şarkı
kavaklara oklu yürek çizip duran o çakı
nerde şimdi nerde şimdi, nerde o kan sarhoşluğu
gitme, sonbahar oluyorum, sonrası hiç

NEDİR Kİ
GÜZEL OLAN?

yaşamak ne güzeldir ne de çirkin
yaşamak
yalnızca yasasıdır evrenin
soğuk
uzak
ve bencil
soğuk da
uzak da
acımasız da
yalnızca birer lâftır
lâftan ibaret
yaşamak da ölmek de şu evrende ey güzel
gündüzü ve gecesidir sürekliliğin

bak şu köprü ne güzel
şu köprüden geçen tren ne güzel!
güzel olan köprü müdür tren midir hey canım
şu trenin şu köprüden sel gibi geçişi mi?
güzel olan şu trenin şu köprüden sel gibi geçişi mi
yoksa alıp gitmesi mi bir güzel yüzü
dayanılmaz bir çift gözü
çıldırtan bir sıcaklığı
hey canım!

bir güzel yüz niçin güzel
alıp gitmek niçin güzel?
güzel olan şu şimşekli sağanaktır belki de
bu şimşekli sağanakta
şu trenin şu köprüden
sel gibi alıp gitmesidir sevdiğimizi
hem de düdük çala çala
hey canım!
ve kalmaktır belki de
çekip giden bir trenin ardında
sırılsıklam sağanağın altında
törensiz bir heykel gibi
hey canım!

bir salkım üzüm gibi o güzel yıllarımızı
ayakları altına
çirkinliklerin
aldatan yemlerine cinayetlerin
koşuşan balıklarız
pis kargaşada
bu karışık tümceler
bu şifre bataklığı
bu kokuşmuş bilincaltı
bu yalan
yıllarca boğuş boğuş boğuş
yaşamak diye
kanından kan
yıllarca
etinden et
ve çok renkli bir düşün tam ortasında
göğsünde hep
o sırıtkan karabasan
umut umut umut umut
hep umut
şarkılar birdenbire ağıtlaşıyor
su kokuyor bardağımda, sütüm ekşiyor
tabağımda bir lokma et
yürek yürek çırpınıyor
hey canım!
sürekli bir koşturmaca
sürekli bir işkence
işsiz kalma korkusu
ve çıt diye kitlenince yürek denilen kilit
parmaklarda kala kala
ucuz tütün kokusu

neresi güzel bunun
neresi sevilesi
neresi vazgeçilmez
hey canım!
evi aşmış içimin bayrakları
çağlar ötesinde dalgalanıyor
güzel olan belki de bu
hey canım!

sen ey
en azgın selleri durduran elim
ışıktan ışığa koşturan beynim
şimşeklere kilit vuran
şaşkına çeviren yerçekimini
yenilmez beynim
değişensin
değiştirensin
yaratansın sen
yarattın bunca güzelliği bunca bin yıldır
kan pahasına
yine yaratacaksın
yine ve çok çok
ve korkunç yaratacaksın

güzel olan belki de bu
hey canım!

vakit yok
yıldızlara dokunuyor yüzyılın ucu
galâksiler başladılar homurdanmağa
herkes kendi ölüsünü vursun sırtına
atlasın amansızca geçip gidene
yer kalmadı hey canım
bu kokuşmuş gömütlükte
bizlere

HOROZUMU
DAMDAN DAMA

bir sabah uyandım ki kasıklarım kıllanmış
suyum acı
ekmeğim küs
kapım ters
pencereler derseniz
"el işte
göz oynaşta"
bir teki kafkas dağlarına bakar pabuçlarımın
öbür teki yelken açmış akdenizlerde

alıp başımı gittim

ormanları geçtim gittim
denizleri aştım gittim
bir ben öttüm boran boran
bir karşıki dağlar öttü:
güzelim
güvercinim
bülbülüm cerenim kuğum karacam
nerdesin sen
nerdesin!

içimde minârelerin merdivenleri
dön dön allah, git allah
yeraltı suları kulaklarımda
afrika'nın tamtamları
türkistan'ın davulları
zurnaları malatya'nın
kulaklarımda
karıncam kanatlanmış
şıram köpürmüş
domurmağa başlamış kanatlarım
dünyam cendereleşmiş
aç yattım tok uyandım
atıldım o ışıktan o ışığa
ne varsa uçan kaçan
ne varsa konup göçen
doldurdum düşlerime
yatırdım dizlerime:
güzelim
güvercinim
bülbülüm cerenim kuğum karacam
nerdesin sen
nerdesin!

kaç kez çiçeklendi kirazlar
kısraklar kaç kez kulunladı kimbilir
kaç kez yumurtladı balıklar
anlatmadı kimse birşey
anlatmadı trenler
anlatmadı uçaklar
anlatmadı taşranın çarşıları
o çokbilmiş sokaklar
demedi kimse birşey

bir akşam gün batarken döndüm evime, bitkin:
dalgalanmış dalgalanmış durulmuş su
esmiş esmiş yorulmuş yel
yaprak açа yaprak döke yaşlanmış cümle ağaç
ne sokak eski sokak
ne kapı eski kapı
yüzler çoktan çekip gitmiş
dökülmüş sırları aynaların
gel bakalım gel dediler
gel bakalım kafes kuşu
belle şunu
öt şunu!
biri hapis, dedi vurdu yatırdı
biri vatan, dedi aldı götürdü
biri kesti kanadını bu kuşun
biri kırptı kuyruğunu törenle
güzelmiş
güzellikmiş
kaldı işsizliğin kafdağlarında!
güzelim
güvercinim
bülbülüm cerenim kuğum karacam
nerdesin sen
nerdesin!

şaşmakmış yanlış yere yaşadığımız
suya kılıç sallamakmış kaskatı kesinlikler
ben şaştım
elimde kılıç şaştı
bulutlar döne döne varıp dağları aştı
ocak yok
kazan taştı
bulgur yok
pilâv pişti
orada bir işkence
orada bir işsizlik
orada bir yalnızlık
kaygusu bana düştü

kaygusu güçsüzlerin
kaygusu işsizlerin
kaygusu çirkinliğin
kaygusu yanlışlığın
kaygusu bana düştü

haykırsam neye yarar
o rüzgâr gitti gider!

SİNİRLİ GÖSTERGELER

eski yılı
yeni yıla
    bağlıyan gece
yorgunum
sinirliyim
hırçınım

eski yılı
yeni yıla
    bağlıyan gece
kuzeyde kar fırtınasında
        kurtların ortasında
                birbaşımayım

kayık ve kuş yapmışlar
    eski yılın takviminden çocuklar
yenisini çoktan çivilemişler
                karşı duvara
        kaldırmışlar duvağını haspanın
bir elinde bir güvercin
bir elinde bir bıçak
ağzı lâf dolu

eski yılı
yeni yıla
bağlıyan gece
tabağımda yemeğim buz
bardağımda içkim yarım
dünyamızı dinliyorum
arasından çığlıkların
kahkahaların
dışarıda kar karışık bir yağmur
sulusepkenine benzemiyor anadolu'nun
bir cinayet öncesi
bir çıldırtan sessizlik bu
eski yılı
yeni yıla
bağlıyan gece

çankaya çok karanlık
çok ışık
camlarında görkemli yapıların
renkli noel çamları
yedi renkli âvizeler
sırmalara püsküllere dolaşık

evimizde ne çam dalı
ne de kibar soytarılık
bekler gibi bir bilinmez baskını
oturmuşuz cancana
yüzyüze
sınırsınıra
dolaşıyor suskun yüzlerimizi
bir sessizlik kelebeği
çığlık çığlık
yatıyorlar sulusepken altında
kahpece vurulanlar
kimbilir daha kimler
kaçımız
kaçımızın boş kalacak yataklarımız
içim
karmakarışık

yok artık bir yararı
dişimizi sıkmanın
sıkmamanın dişimizi
yok artık bir yararı
lâmbayla suçlu aramanın sokakta
bir yararı yok artık
öldüren işte orda
ürkek
korkak
ve karanlık
ama işte şu anda
kurtarmıyor bunu bilmek
sulusepken altında
çürüyerek yatanları

eski yılı
yeni yıla
bağlıyan gece
tuzakta kurt gibi uluyor içim
kemiriyor kafesinin demirlerini
birdenbire bir aslan
tabağımda bir elma
yanında bıçak
bardağımda içkim yarım
boşalmış şişe
eskiden
natürmort derlerdi böylesine
oysa ben yaşıyorum
oysa elim bıçakta
oysa şişe boşalmış
sigaram dudaklarımda

bilmiyorum
belki de sinirliyim
belki de kaçıyorum günümden
belki de birlikte içiyoruz
bardak
elma
ve ölüm

çocuklar kuş ve kayık yapmışlar
eski yılın takvim yapraklarından

(31 aralık 1970, ankara)

ALİ ÖZOĞUZ'UN ARDINDAN

biryerde iki kişi gülüyorsa
üçüncüsü *ali*'dir
biryerde üç kişi gülüyorsa
dördüncüsü *ali*'dir
biryerde beş kişi gülüyorsa
altıncısı *ali*'dir
biryerden gürültülü kahkahalar yükseliyorsa
orada mutlaka *ali* vardır

gitti *ali*
hayır, trenle değil
hayır, uçakla değil
vapura da binmedi
otobüse de
dolmuşla da gitmedi
hayır, yürümedi de
sadece gitti *ali*
eskiden görürdü kimlerin güldüğünü
bu kez görmedi
öyle çabuk
öyle çabuk
öyle çabuk gitti ki
vakit bile bulamadı başını çevirmeğe
göremedi kimlerin ağladığını

(ankara, 12 temmuz 1975)

BİR UCUNDAN
GÜNE GİRMEK

daldan yaprak düşer gibi
gün buluttan çıkar gibi
akar gibi kabdan kaba
toprak suyu emer gibi
uyanıp bakıyorsunuz
sanki gecelerdir kirpik çalmamışsınız
sanki tanımamışsınız uyku kuşunu
uçurmamış sanki sizi dağlar ardına
altında karyolanızın
üzerinde masaların
üstünde sehpaların
ve pencere önlerinde
odalardan odalara
yumuşak bir sessizlikle
küme küme oynaşan kedi yavrularıdır
akşamki konularınız:
'seçimle mi
seçimsiz mi?'
'tavandan mı
tabandan mı?'
'altyapı mı
üstyapı mı?'
sevdikleriniz size bakıyorlar karşı duvarda
resim resim
çizgi çizgi
ve düş düş

'biz hangi düşünce mirasını yadsımışız ki?'
diye suçluyor lenin
katlamış bırakmışsınız komodinin üstüne
amado'dan 'gecenin çobanları'
katlamış bırakmışsınız
'doğanın diyalektiği'
katlamışsınız
birkaç sol dergının son sayıları
geçmiş sayıları gazetelerin
bırakmışsınız
bilen ve bağışlayan gözlerle bakıp duruyor gece lâmbanız
uzanıp çıt diye söndürüyorsunuz
ve sessizce giriyorsunuz
sessizce bir ucundan
bir yeni güne

bir kadın uyuyor bir yanınızda
kapalı kirpiklerine
çıplak omuzlarına
göğsüne bakıyorsunuz
burnunuzda taptaze
bir çift kaysı kokusu
satıcının sesi birden
turfanda çilek kokuyor
oysa eski topluyor
kırşehirli bir köylü
sanki hiç yatmamış gibi kalkıyorsunuz
hergünki boyutlarına çekiliyor ne varsa ortalıkta
lâmba masa radyo kitap sandalye
ortalıkta ne varsa
yüzünüze su çarparken haberler takılıyor kulağınıza
oysa çalan korsakof'tur aynada
oysa siz şostakoviç dinliyorsunuz
bir 61 pikasso'su bir anda
gecikmiş bir bozukbiçim

aynada kendi yüzünüzsünüz
yüzünüz düşler içinde
aynada kaç bininci baskısı tanıdık yüzünüzün
birdenbire bir acem minyatürü
oysa siz rodrigo dinliyorsunuz
ve bir buda yontusu
terliyor göbektaşında
son model bir ford geçiyor sol kulağınızdan
sağınızdan sabahçı bir yolcu uçağı
istanbul'a adana'ya beyrut'a şam'a
mig'lerini sovyetler'in
amerikan f-104'lerini
ve fransız miraj'larını
bir alârm sireninde içiçe duyuyorsunuz
bağımsızlık diyorsunuz
asya'lar afrika'lar güney amerika'lar
oklar tanklar tamburalı tüfekler
kara kara bulutları savaş uçaklarının
ve savrulan iskeletler
kimbilir kaç bin yıldan!
bulutlar şimşek şimşek yağmurlaşıyor
ekinler boy atıyor tedirgin harmanlara
vatan satıcıları altunlu zebaniler
kandan silah süzenler
yarının düşmanları

yeniden okumak geçiyor içinizden
çocukluk günlerinizin babacan donkişot'unu
ve sinek şaplağını
şap diye indiriyorsunuz
dünden kalmış bir sinek vızıltısına
bakıyorsunuz ki pencereden
şeftali çiçek açmış bahçede
bakıyorsunuz ki pembeden
serçeler sevişiyor yeşilde
öpüyorsunuz güneşi ellerinizde
öpüyorsunuz güneşte ellerinizi
açıp pencerenizi
yeşil bir sinek gibi
sessizce uçuyorsunuz
görünmez kanatlarınız
bildik adımlarınız
alışkın kollarınız
uykusuz gözleriniz
ve sızlayan yüreğinizle
yaşanmamış bir güne
bir ucundan

dilinizde dünden kalma bir türkü
bir ezgi kırıntısı
karışıp gidiyorsunuz kalabalığa

AÇLIK SENFONİSİ

bir 'ki üç
bir 'ki üç
açıldı çöplüğün görkemli karnı
günaydın sabah
günaydın kedi
günaydın köpek
günaydın çocuk
günaydın adam
saçıldı kaldırıma
saltanatı ve korkusu
bir mutlu azınlığın
ellerine baktı cellât
bir 'ki üç
bir 'ki üç

der
kara dağlar gibi kalabalıklar
asya'da
afrika'da
amerika'da
ah şu karnım bir doysa
doysa da dağlar gibi olsa
kalabalık kalabalık inse gözkapaklarım
ipek ipek girsem tok uykulara
uzun uzun yataklara serilsem
uzun uzun, yumuşacık, aksam sularca

ipeklerce yapraklarca tüylerce
dalgalarca mavilerce morlarca
salıncakta bebelerce toklarca
ah şu karnım bir doysa
ah şu karnım bir doysa
doysa da dağlar gibi olsa
bayramları tutsam tutsam kaldırsam
savaşları yapsam yapsam bitirsem
serilsem kumsallara temmuzlar gibi!

ah şu karnım bir doysa
doysa da dağlar gibi olsa
ellerim nah, böyle böyle, yaylalı
ayaklarım tren tren, cumhurlu!
kavrulmasa tohumum, dölüm kan tükürmese
ışıkları bir doldursam karanlıklara
salıversem mandaları sulara
aygırları aygırları döllere
boğuşsam tarlalarla fabrikalarla
vursam davullara vursam ha vursam
bir biçime soksam şu ortalığı!

ah şu karnım bir doysa
doysa da dağlar gibi olsa
olsa da yüzüm gülse
gülse de güller açsa
açsa da inci saçsa
saçsa da şafak sökse
sökse de barış gelse
gelse de iyi gelse
gelse de düzden düzden
iki sizden bir bizden
gitse de iyi gitse
ah şu karnım bir doysa
doysa da dağlar gibi olsa!

KONUŞUR BİRGÜN

böyle susmaz bu ağaç
yeşerir ince ince
çiçeklenir güzel güzel
meyvalanır tatlı tatlı
her yaprağı bir dil olur dillenir
anlatır gördüklerini
anlatır bir bir
konuşur birgün

bu kaldırım bu bulvar
çözülür birgün dili
bu beton yığıntının
susar mı şu pencere
susar mı duvar
gün olur devran döner
her karışı bir dil olur dillenir
anlatır gördüklerini
anlatır bir bir
konuşur birgün

konuşur dağdaki kuru kengerler
anlatır yazıdaki tek düşmüş ahlat
bırakılmış değirmenler yıkılmış su yolları
karanlık ağızları mağaraların
kuytuların tekleme kayaları
şu kerpiç dam
şu küllük
tanıklık eder birgün
anlatır gördüklerini
anlatır bir bir
konuşur birgün

bugün günlerden salı
çarşambası var bunun
cuma susarsa eğer
cumanın ertesi var
hiçbir şey gizlenemedi taa baştanberi
su sustu
rüzgâr konuştu
taş sustu
duvar konuştu
çaktılar isa diye bir büyük dönemeci çarmıha
çaktı isa milyonları
yüzyılların çarmıhına
hiçbir şey gizlenemedi taa baştanberi
cellât sustu
ip konuştu

bu zulüm
bu işkence
bu soygun.
burda bitmez bu oyun
kapatılmaz defteri hiçbir namussuzluğun
anlatır birgün
anlatır ip
anlatır kurşun
anlatır kırbaç
anlatır bir bir
konuşur birgün

SİMON DÖ BOVUAR'A APAÇIK MEKTUP

sayın *simon dö bovuar*
doğrusu
çok güzel gözlemleriniz var
"kadın, bu meçhul" üstüne
ve çok güzel gözlemlerinizden de güzel
hârika deneyleriniz
"erkek, bu malûm" üstüne

siz olmasaydınız eğer
şu belâlı yüzyılda
inanınız ki bana lûtfen
kadın denen
o çok çok bilinmeyenli denklem
o cennet
o cehennem
çözülmeden kalacaktı karanlıklarda
sayın *simon dö bovuar*
ve kimbilir nezaman
ve kimbilir nerde nasıl
hangi meçhul *iskender*
bir kılıç darbesiyle bu kördüğümü
kadın denen o meçhulü
itecekti aydınlıklara

bereket siz geldiniz de sayın *simon dö bovuar*
ve bir de *mösyö sartr*
şu kadar milyarda yürekli iki kişi
verdiniz de elele
kafakafaya
bitirdiniz bu işi
aydınlıklar getirdiniz
bu karanlık dâvamıza
fransa'da kuşkusuz
isveç'te kesinlikle
almanya'da yüzdeyüz
hollanda belçika danimarka
ve saygon'da yüzde beşyüz
kazablanka şanghay beyrut
ve yankili filoların fink attığı bütün limanlarında dünyanın
yüzde binbeşyüz
sömürülen topraklarda mutlaka
pazarlarda elbette
elden ele dolaşıyordur
o eşsiz görüşleriniz
"kadın
bu meçhul" üstüne
bir ekmeğe - meselâ
bir şişe süte
bir dantelli külota
-ne bileyim-
bir vizon kürke
bir spor arabaya
-meselâ-

bir akşam içkisine - sözüngelişi
bir kalantor yemeğe - meselâ
bir villâya bir köşke
bankada bir hesaba - meselâ
bir çekimlik eroine esrara
lsd'ye, meselâ
yâni sözüngelişi
ne gelirse usunuza işte ona, meselâ
hani şu
insanın içini gıdıklayan ne varsa yeryüzünde
ona işte - meselâ
özgürce
bağımsızca
ve tastamam kişilikli
ve hiç kimseden korkup çekinmeyerek
yâni ödünsüz eşitlikli
tam eşitlik içinde
satıyorlardır kadınlar etlerini
kaldırıp yıldızlara bacaklarını
korkusuzca meydan okuyorlardır
erkekler saltanatına

yalnız
bir nokta var
sayın *simon dö bovuar*
bilmem ki
saatleri nasıl geri çalıştırmalı
kadın denen o meçhul'ü
bilmem ki nasıl alıştırmalı
fareden korkmamağa?
üstyapısal bir olay mıdır bu korku
yoksa altyapısal mı
bir önemli sorun da bu
sayın *simon dö bovuar!*
emperyalizm denilen o sinsi o sıvaşık o pis canavar
bırakıp da tankı topu uçağı
binbir kılıktaki *cıa* şeytanlarını
-ne bileyim-
bırakıp da satılmışı uşağı
atomu hidrojeni biryana atıp
fare tümenleri beslemeğe kalkarsa - meselâ
nasıl etmeli?

evet bir de şu var yâni
hani şu
ayakta işeyebilmek
işeyememek
yâni şu
eksiketeklilik sorunu!
bana inanınız ki lûtfen
sayın *simon dö bovuar*
o başbelâsı kompleks
-üzülerek söylemek zorundayım ki-
bizlerde de var
biz sakallılar da ne yazık ki
artıketeklilik kompleksi taşıyoruz
ve müthiş bozuluyoruz
bu işe!

çünkü efendim
ne zaman çıksak çişe
boy hedefi gibi dikilip dursak
hele de çokça kaçırmışsak şarabı
bidon bidon birayı yuvarlamışsak
caddeler de karanlıksa o saatlerde
gölgeler dantel dantel
bana inanınız ki lûtfen
kurt kapacak sanıyoruz mereti
korkuyoruz
korkuyoruz
sayın *simon dö bovuar*
dehşetli korkuyoruz!
korktuğumuz içindir ki
gizleyecek bir köşecik arıyoruz
mereti!
azıcık tehlikesiz
azıcık tehlikeli
yâni serüvenimsi
-ne bileyim-
sıcacık bir köşecik!

işte size
çetin mi çetin
çözümsüz mü çözümsüz
başbelâsı bir kompleks!
bana inanınız ki lûtfen
saldırganlığımız filân
ne *samson*'ca pazularımızdan geliyor
ne de yavuz sultan bıyıklarımızdan!
saldırganlığımız bizim
işte bu başbelâsı
bu iflâhsız
artıketekliliğimizden geliyor
yâni korkumuzdan
sayın *simon dö bovuar!*

ve yine inanınız ki bana lûtfen
ekonomik ve sosyal ve siyasal ezikliklerden de beter koyuyor
[insana
bu hınzır kompleks!

düşünsenize azıcık
sayın *simon dö bovuar*
bezirgânlar bezirgânı *mister sam* bile
artıkmalını sokuşturacak bir delik bulamamanın o savaşsal
[çılgınlığı içinde
saldırıp duruyor
her önüne gelene!
kore'yi bir *mardin dövmesi* gibi taşıyor
o sarışın
o kılsız poposunda
viyetnam'da ovuşturuyor
nâzik neticesini!
şimdi de ortadoğu'da
uşaklarla maşalarla satılmışlarla
amsterdam resimleri çektiriyor
üçbuçuk atarken petkası!
ve şimdilik
yıldızları paspaslıyor
ak baldırlı bacakları kapitalizmin!

evet
sayın *simon dö bovuar*
bu işler böyle biraz!
üfürecekler münasip yerlerinden sayınlı senatörlerin
o dişlek
o şımarık
silâh ve kan bezirgânları
ve de düdük düdük ötecekler pek sayınlı senatörler de
münasip yerlerinden:
savaş
savaş
savaş!
daha savaş
çok çok savaş
hep savaş
kahrolmalı kurtuluş!
buna da barış diyecekler
buna da demokrasi
buna da dostluk
aptallarla satılmışlar
ve çomak sokanları da tekerlerine
vurup yatıracaklar
vurup yatıracaklar
sayın *simon dö bovuar*
ki bitmesin sömürü
ki bitmesin uşaklık
bitmesin orostopolluk
vıcık vıcık bir toplumda
çürük bir et parçası
ve sıkılmış limon gibi
o çöplükten
bu çöplüğe
yaratan ellerimiz
sayın *simon dö bovuar*

biz bunları biliyoruz
biz bunları yaşıyoruz
hergün
hersaat
fakat
huysuz bir at gibi
tepinip duruyoruz
kovmak için sinekleri
hepsi bu!

evet
sayın *simon dö bovuar*
bir de şu
kızlık zarı sorunu
yâni halkçası masalcası
kızoğlankız
meryemanamız!
belki de bilirsiniz
bizde düveleri boğaya gösterirler
-herhalde sizde de böyleydi birzamanlar-
şimdilerde baytara gösteriyorlar
-sizde de böyledir herhalde şimdi-
yâni baytar döllüyor düveleri
döllüyor ama
haspacıklar bir kez bile
dönüp de bakmıyorlar baytar beyin suratına
esmer misin a yiğidim
sarışın mı kumral mı
zengin misin yoksul mu
tam benim dengim misin
demiyorlar bir kez bile haspalar
kaldırıp ıslak burunlarını havaya
koklayıp ineksel bir ciddiyetle havayı
takılıp *tino rossi* sesli boğaların ardına
düşüyorlar o engin çayırlıklara
isterse
sönmüş olsun ateşleri
sayın *simon dö bovuar!*

ve durmadan dayak yiyor günahsız baytar bey de
işkilli karıcığından:
"sarışın mı kumral mı
benden daha güzel mi
daha mı çok cilveli
daha mı çok ateşli
behey erkek bozuntusu
behey şarapçı köpek
sen beni kimlerle aldatıyorsun
söyle bana
söyle bana
nedir bu isteksizlik!"
yâni demem şu ki biraz
doksandokuz sıfatı cenâbırabbülâlemînin
ve kızoğlankız
meryemanamız!

belki siz de bilirsiniz
-bilmemeniz olanaksız-
pilici piliçlikten kurtaran horoz
olsa da kör
topal
yoluk
ve kıtipiyoz
o mutlu piliçlik günlerini andıkça madam tavuk
-niçin anmasın?-
gözlerinin önünden gitmezmiş
o kör
o topal
o yoluk
ve o kıtipiyoz horozcuk!

siz buna ne dersiniz
siz fransız feministleri
bilmiyorum pek ama
bunu bizim köylüler böyle bildiriyorlar
sayın *simon dö bovuar!*
tavuk
inek
ve de eşşek bâbında
herbiri bir ordinaryüs *froyd*'dur bizim köylülerin
bilirler de *"alt kapıdan zamkinos"*'u gerdekte
siyasette üst kapıyı tıklatırlar
nedense?
tıklatırlar
ve yutarlar zokayı!

yâni demem şu ki biraz
sayın *simon dö bovuar:*
kızlık mızlık falan fıstık
zar mıdır perde midir
pilâv mıdır zerde midir
her neyse işte
hiçbir önemi yok gibi görünüyorsa da sizce
yâni ki sölâ nö fe riyen'se de
bizim buralarda son derece önemlidir bu mesele
son derece!

bilincaltı denilen o bataklığı
bizimkiler görmüşler gibi geliyor bana
froyd'lardan çok önce!
diyelim ki kuruntudur
piliçlerde bilincaltı
piliçler anımsamazlar
o şaşkaloz horozu
ama ya insanoğlu
o da mı anımsamaz
mösyö *pavlov*'u?
peki madam, ya bilincaltı?
bilincaltı yoksa eğer
anımsamak yoksa eğer
ne farkı var şu eşyadan
ne farkı var şu maldan
insanoğlunun?
"dedim dilber yanakların dişlenmiş
dedi zülfüm değdi tel yarasıdır"

kah kah kah kah!

sonra bir de şu var yâni:
belki de bilmezsiniz ama
sayın *simon dö bovuar*
bizde delikanlılar
*"kadın denen o meçhul"*e
kancık eşşek gerçeğinden varırlar!
şöyle bir düşünün ki lûtfen
algılayın ki *sinemaskop*
pek de dudak bükülecek çeşitten
bir gerçek değildir bu!
nasıl buldunuz bu tabloyu
sayın *simon dö bovuar?*
görmek için bu gerçeği
ne yüksek matematik
ne de astronomik giderli yolculuklar
gerektir size
gelseniz buralara
görseniz buraları
öyle sanıyorum ki
ağrı dağı'ndan da büyük olurdu
bir başka kompleksiniz!

ah
bilseniz nasıl üzülüyorum
beni nasıl düşündürüyor kara kara
boyunları günah gerdanlıklı papazlarınız!
küllenmeğe başlamasın yürekteki o ateş
soğumağa yüztutmasın kütür kütür ten
doğuştan evliya sanabilir
kendini insan!

ne bütün kadınlar *simon dö bovuar*'dır dünyada
sayın *simon dö bovuar*
ne de bütün erkekler *sartr!*

bakın
işte arenalar:
bir avuç fırtınadır arenalarda
dişisiz karanlıklardan koparılıp
güneşli alanlara fırlatılan
o şimşekli boynuzlarıyla boğalar
ve bir demet kanlı güldür
kılıç yüzlü ölüme saldırması
o şimşekli boğaların

bakın
işte tarlalar:
kırılmış taşaklarıyla balta gibi boğalar
boyunduruk boyunduruk
salya sümük
öküz olmuştur

bakın
işte salonlar:
allanıp pullanıp milyoner kokonalar
o yaldızlı salonlarda
kızoğlankız
yıldız olmuştur

bakın
işte erdemleri kapkaçtalizmin:
itilip kaya gibi gerçekleri marksizmin
manyaklıklar
bunaklıklar
kitap kitap söz olmuştur!

kavgamız bizim
artıketeklilik
eksiketeklilik
kavgası değil
kavgamız bizim
emek-yemek
kavgası
sayın *simon dö bovuar!*
bize öyle gelir ki
-bilmem buna ne dersiniz?-
dokununca toplumun altyapısına
o nâzenin altyapısı da düzelir
*"kadın denen o meçhul"*ün
üstyapısı da!
o zaman
ne kucak dolusu sakalı *marks*'ın
ne de *roza lüksemburg*'un cascavlak yüzü
kara kara
derin derin
düşündürüp durur bizi
sayın *simon dö bovuar!*
bilmem
buna ne dersiniz
siz fransız feminist egzistansiyalistleri!

evet
oturup şimdi
bir güzel gülmece yazmalıyım
şu evrene
ve büyük kavgasına yaratanların
bir çift bacak arasından bakanlar üstüne
sonra da bir patron bulup
okutup üç beş kuruşa bu gülmece üzüntümü
bir güzel kafa çekmeliyim
artıketekliliğin şerefine!

DAVUL

sıcak gelir
pamuktan hey tütünden hey ottan hey
haber gelmez gurbetten
davul çaldım
davul çaldım
duyan yok!

zulüm gelir
kancıktan hey kahpeden hey puşttan hey
dostluk gelmez muhanetten
davul çaldım
davul çaldım
duyan yok!

"ben yürürüm yana yana"
kıpırdar düşer yola
kömürdekiler
kıpırdar düşer yola
pamuktakiler
kıpırdar düşer yola
tütündekiler
sesim büyür tarlalarca
yollarca
fabrikalarca
bir o yana
bir bu yana adımlar
davul çaldım
davul çaldım
duyan var!

ikinci bölüm

BAŞKA BAHÇELERDEN

bu bölümdeki şiirler, 1973-1974'lerde almanya'da, ırak'ta ve türkiye'de yazıldı.
'kelepçemin karasında bir ak güvercin' adlı kitabımdaki 'marta' ve 'aus der türkay' adlı şiirler, ilgileri düşünülerek, bu kitabımın bu bölümüne alındı.

a/

ah şu sopa sesli alman
kızları

KUZEY

bende kuzey
ya yemyeşil bir cam bilye
ya da ak bir porselendir
yuvarlak bir sibirya

bende kuzey
ak tenli
balıketi
kızıl saçlı bir kadının
erkek diye çıldıran
en karanlık yeridir

çiçekleri çok renkli
çiçekleri parlak
iri
ve uzak
hârika bir vitrin sanki
hârika bir tül ardında
çılgın çocuk resimleri
ama soğuk
ama uzak
ama mum

güneşi biraz kare
biraz kalın bir keman
biraz ekşi bir dudak
çok öpülmüş ve kaymış sınırları
biraz ince bir dudak
bende kuzeyin

bende kuzey
tül ardında pembe bir yüz
ben korum gözlerini yerliyerine
ben korum bakışlarını
burnunu ben çizerim bu yüzün
ağzını ben
ve koşarak inerim
güneş merdiveninden

ben ki türkiyeliyim
portakal güneşlerin
yonca gölgeliklerin
öpüşken çocuğuyum
bir salkım yeşil üzüm
bana kadınları kuzeyin
ve öpüşmek bir kuzeyli kadınla
fırtınalı bir yağmurda
kurt ve geyik seslerinde
sigara tüttürmektir

RUHUR RUHUR DEDİKLERİ BİR ÇELİK BİLYE

adına *ruhur* demişler
almanya'da bir almanya
ruhur demek baca demek
motor
dişli
elektrik
demir
bakır
ve çelik
ruhur demek işçi demek
oluk oluk alınteri
güneş güneş göznûru
arı arı el hüneri
adına *ruhur* demişler
almanya'da bir almanya

daha ben tanımazken babamın suratını
bilmezken dünyadaki yerini yurdumuzun
sallanıp dururdu bu *ruhur*
beşiğimde mavi boncuk
konuşurdu bir atlas
hem de gotik almanca
anlatırdı bir atlas
hem de *"doyçland über alle"*
ve bir galon bira içmiş bir alman
ıslatırdı notlarımı durmadan

birgün çıkıp geldim bu *ruhur* bölgesine
ih lerni doyç, ïh bin türk
ve de fizik kimyayı
ve de matematiği
döner buldum havada
bir çelik bilye gibi
iyi mi!

bu *ruhur* bölgesinin ikibin metre derinliği
belki üstünden de kalabalık
ne belki'si?
elbette kalabalık!
bu *ruhur* cehenneminde
babalık
ötedünya masalının *pis* kulları yanmıyor
has kulları yanıyor şu zavallı ülkemin
babalık!
eğer göçerse birgün
yerkürenin bir yanı
burası mutlaka *almanya*'dır
eğer göçerse birgün
almanya'nın bir yanı
burası mutlaka bu *ruhur* bölgesidir
dünya sanki bir kar topu
ve bir çelik bilye sanki bu *ruhur*
kar topunun üzerinde
eriyecek bu kar topu
inecek göbeğine bu çelik bilye
bu kar topunun

dünyada da demir varmış
dünyada da kömür varmış
dünyada da ateş varmış
dünyada da soluk varmış
vay babam vay!
biryanda sap savursun
topraksız köylü
biryanda çelik bilye kavursun
alaman'ın krup'u
bu ne yamuk dünya bu be
bu ne çirkin dengesizlik böyle bu!

DOKTOR BÜLENT'E TÜRKÜ

düsseldorf'tan İstanbul'a
uçak oldum uçtum geldim
onbirbinden dünyamıza
baktım baktım şaştım kaldım
haydi *doktor bülent* haydi
kafayı çekmenin vakti
bir votka daha!

ah n'olaydım n'olaydım
bir astronot bir kozmonot olaydım
çıkaydım yüzbinlere beşyüzbinlere
bakaydım dünyamıza ay'dan merih'ten
bir yıldız harmanında yönümü şaşıraydım
hangisi bizimkisi nerde dünyamız
kentimiz sokağımız evimiz nerde
evren değil mübârek
deli kızın çorbası!
şaşıra da oralarda kalaydım
haydi *doktor bülent* haydi
kafayı çekmenin vakti
bir votka daha!

demek şu gümüş lekecikler milyonluk kentler, he mi?
şu ışıklı çizgiler koca koca nehirler?
peki neden iri iri görünmüyor yıldızlar
armut gibi düşmüyorlar ellerimize?
demek o büyük savaşlar şu altımızda
krallar padişahlar dükler kontlar kontesler
yâni şimdi patronlar parlâmentolar
bankalar fabrikalar şu altımızda
casusluk örgütleri ipler kurşunlar
grevler gösteriler mitingler, he mi?
yâni şimdi şu tekeller holdingler filân
yâni şimdi *hak tuuu* deyip tükürsem
ah nasıl da üzüldüm nasıl da *doktor*
şu minicik dünyadaki büyük gürültülere!
haydi *doktor bülent* haydi
kafayı çekmenin vakti
bir votka daha!

mâdemki yukardayız mâdemki tepelerde
dil bilmeye gerek kaldı mı *doktor?*
ne yazık ki az sonra istanbul'dayız
belki de yağmur yağıyordur istanbul'a denize
neylersin ki bu kavga sokakta veriliyor
sokakta vuruyorlar adamı arkasından
ve sokaktan kaldırıyorlar ölüsünü adamın
az sonra sokaktayız, öyle mi *doktor?*
dön ulan minik dünya, dön altımda fırıl fırıl
sen de ey güzel hostes, ver bakalım bir votka!
lûtfen sıkın kemerleri
tutun lûtfen çişinizi
iniyoruz dünyamıza!
hayır *doktor bülent* hayır
votkanın vakti geçti
bana bir tek mazhar osman!

İT BOKU
VE
KENTSOYLU

ben şimdi ötelerdeyim
alpler'in ötesinde
manş'ın azıcık berisinde
güneşin kuzey odasındayım
elmaları yeşil yeşil
üzümleri yeşil yeşil
suları kadınları
bakışları yeşil yeşil
ben şimdi yeşillerdeyim
bir çift yâkut küpedir kulaklarımda
yemyeşil kuş sesleri

en pahalı itlerini dünyanın
en pahalı zincirlere vurmuşlar
zincirleri ellerine almışlar
ellerini sokaklara
ellerini yataklara
ellerini sofralara salmışlar
kurtulmuşlar yalnızlıktan
yalnızlığı itlemişler
krup'lu kentsoylular
hangi semtte it boku çok
o semtte varsıllar oturuyor
hangi kentte it boku yok
o kentte yoksulları alamanya'nın
buralarda kentsoyluluk
it bokuyla ölçülüyor güzelim
it bokuyla tartılıyor

itleri pek severim bilirsin
ama işte her nedense
bir garip hüzün veriyor insana
kentsoylunun bu itsel yalnızlığı

ben şimdi ötelerdeyim
alpler'in kuzeyinde
manş'ın biraz berisinde
ben şimdi ötelerdeyim
gülüşleri yeşil yeşil
öpüşleri yeşil yeşil
özlemleri karanlık
bir çift yâkut küpedir kulaklarımda
yemyeşil kuş sesleri

GAGASI KIRILMIŞ BİR LEYLEK

adalet divanı'nı lahey'in
okul sıralarından tanıyorum
neyin adaletiydi
kimin adaletiydi
unuttum şimdi
bildiğim şu ki yalnız
lahey'deyim şu anda
adaletli sarayın kapısındayım

şu lahey'in evleri
aman yar güzel yar canım yar
ev değil de resim sanki
ev midir resim midir
canım yar
resim değil ev sanki
dükkânları caddeleri parkları
dükkân değil cadde değil park değil
vallahi resim sanki
dükkân sanki
cadde sanki
park sanki
kırmızısı sarısı yeşili kahverengisi
kanatlanıp gelip konmuş lahey'e
uzakdoğulardaki sömürgelerin
aman yar güzel yar canım yar
burada mı konuşulmuş adaletimiz
vay canına vay!

burası amsterdam
lahey'in yanıbaşı
duymuştum da adını
    görmemiştim bu avrat pazarını
karanlık
karışık
gizemli sokaklarında
        bir kerhane kokusu
            amsterdam'ın
zencisi
asyalısı
avrupalısı
    paletteki boyalar gibi yanyanalar
            amsterdam'da
erkeği ve dişisi
yaşlısı ve körpesi
apışı kıllanmışı da
    kıçına kar yağmışı da
        başka başka denizlerden
            balıklar gibi
kocaman bir akvaryum
        şu amsterdam
kimi geçmiş günlerine ağlıyor vitrinlerde
            karanlık
                ve uzakçıl
kimi birşeyler aranıyor
            yanıp tutuşanına
ve kayıklar dolaşıyor yorgun kanallarında
            amsterdam'ın
    soğumuş bir kadında aranır gibi

eşşek olmak birşey değil
insana asıl koyan
        yalandan eşşek olmak!
yâni barış beklemek
yâni adalet
    bu korsanlar kralı
    sömürgeler aslanı
        lahey'den amsterdam'dan!

REN
TEDİRGİNLİĞİ

ren nehri boyunca gittim bir hızlı treninde kapitalist almanya'nın
koskocaman ve bulanık
gemilerle şileplerle dopdolu
yağlı bir çamur sanki
rayn denilen bu *ren* nehri
trenler geçiyor hızlıdan hızlı
otobüsler allah allah
iki metal yakasından bu *rayn*'ın

bana nehir değil de
bir kanalmış gibi geldi
yerkürenin göbeğinden bir kanal
kanal da değil hattâ
kalabalık bir bulvarmış gibi geldi
rayn denilen bu *ren* nehri
belki de boşuna aradım trafik lâmbalarını
ve trafik polisi polim osman'ı
boşuna aradı belki de gözlerim
pırıl pırıl çamur akan bu bulvarda
tüm yöresi fabrika
tüm yöresi endüstri
mavi yeşil siyilli
çok bacaklı çok köşeli heybetli bir örümcek
rayn denilen bu *ren* nehri

vay benim eşek izli keçiyollarım
karga sekmez yokuşlarım
mazı kıran şoselerim vaaay
ak sakallı yelpikli değirmenlerim!
garlarda ray sayısını saymak ne kolay
elli elin parmakları sanki geçmiş birbirine
taraklamış birbirini elli elin parmakları
ayıp sözler yazarlar bizde vagonların kara suratlarına
ve bir de *"güle güle*
ey hasret kavuşturan!"
oysa bu almanya'da
adlarını yazmışlar bütün kentlerin
bir sabah şarkısı gibi taptâze vagonlara

azaltmadı sıkıntımı
rayn denilen bu *ren* nehri

SIKINTIDAN YAZIYORUM

öyle bir durumdayım ki şu son günlerde
mektup zarfı
peçete
    ne bulsam yazar oldum üstüne
karşıma kim gelirse
ve neresi rastlarsa
        kalça boyun göğüs bacak
            ne değse gözlerime
                yazar oldum üstüne

yalnızım
iğretiyim
tedirginim bu yerde
ellerim kopmuş benden
kime ve nereye bakacağımı
    kime selâm vereceğimi bilemiyorum
ateşe konar gibi
        konup konup kalkıyor gözlerim
            o surattan bu surata
oturup bir kahvede
oturup bir gasthavzda:
        frolayn lûtfen bira
            frolayn lûtfen hesap
        frolayn lûtfen çay
            frolayn lûtfen hesap
çaydan da biradan da lûtfenden de usandım
    bozuk para gibi tartıp duruyor biryerlerimi
                    üçbuçuk alamancam

ah şu sopa sesli alman kızları!
önden başka güzeller
            yandan başka
hele de yan geriden

hele de yan geriden!
o değin çok sarışınlar ki
ağustosta ekin tarlasına girmiş inek sanıyor insan kendini
sarı suluboyada sinek sanıyor
kelebek sanıyor insan
bu dişi sarışınlıkta
işin kötüsü
mutlaka da dokunmak istiyor insan
biryerlerine haspaların!

dışarda da pisin pisin bir yağmur
ne yağdığı belli
ne yağmadığı
ama ıslattığı bir gerçek
-kadının böylesi de çekilmez yâni!-
üstelik de hep külrengi
yâni hava
hep külrengi bir miğfer
insanın tepesinde
hani güzel olmasa şu haspalar
gutın tag'dan
dankı şön'den
hele de *aufvidazin*'den
temelli bıktım
oturuyorsam eğer şu kahvelerde
arkeolojik bir buluntu gibi seyrettiriyorsam eğer kendimi
şu kasıntı bakışlara
andiçerim ki *zembilli hoca*'nın zembilinin üstüne
şu güzel garson kızların
şu sarışın avratların
yüzüsuyu hürmetinedir
he vallahi
he billâhi!
bunu da böylece bilsinler yâni
şu kasıntı alamanlar!

demek istediğim şu ki yâni
sıkıntıdan yazıyorum

MÂŞALLAH SANA!

mâdemki aldın şu pasaportu
çin'e gitmeliydin gidince
viyetnam'a kore'ye küba'ya gitmeliydin
kapı komşundu arap
arap'a gitmeliydin
geldin de bu *"doyçland über alle"*ye
geldin de ne bok yedin
ulan hasan hüseyin
a benim gerikalmış düdüğüm!

yedin domuz etini
yedin domuz etini
çektin sarı birayı
çektin sarı birayı
bakıp bakıp sarı tombul bacaklarına alaman kızlarının
kucakladın kuştüyü yatakları
terlettin geceleri
ulan hasan hüseyin
a benim gerikalmış düdüğüm!

şunun adı fabrikadır
anladın mı düdüğüm
şunun adı
kömür demir ocağı!
şunun adı otobandır
anladın mı düdüğüm
şunun adı yapay orman
şunun adı ulusal park
anladın mı düdüğüm
şunun adı şıvarsvald!
şunlar da bizimkiler
kırşehir'den ali osman
sivas'tan haydar
geldin de bu *"doyçland über alle"*ye
geldin de ne bok yedin
ulan hasan hüseyin
a benim gerikalmış düdüğüm!
bu gurbetlik
bu özlem
oralarda yok muydu?

NE ARARSIN BURALARDA?

demir var mı bizim orda?
demir var
hem de dağlar dolusu!

bakır var mı bizim orda?
bakır var
hem de dağlar dolusu!

kömür var mı bizim orda?
kömür var
hem de dağlar dolusu!

petrol var mı ulan eşşek sıpası
krom var mı boraks var mı
işçi var mı bizim orda ulan eşşek sıpası?
petrol krom boraks işçi
hem de dağlar dolusu!

buğday pirinç tütün pamuk?
üzüm incir balık zeytin?
orman var mı bizim orda ulan eşşek sıpası
ırmak var mı göl var mı
deniz var mı kıyı var mı dağ var mı
yayla var mı ova var mı ulan eşşek sıpası?

peki ne kök yersin bu elin memleketinde?
fabrikan yok mu senin
niye yok?
barajın yok mu senin
niye yok?
okulun yolun ışığın suyun
kazancın yok mu senin
niye yok?
ne ararsın bu elin memleketinde
ne bulursun bu çan sesleriyle başlayan sabahlarda?
karın nerde senin
ulan eşşek sıpası
ya kocan nerde?
kimlerin eline koydun da çocuklarını
anani
bacını
babanı
nişanlını
ulan eşşek sıpası?
kapı komşun nerde senin
evin barkın sokağın
merhaban nerde senin?
hani sen ki
sırtlardın otuz yılı
yangözle bakan olsa karına kısrağına
hani sen ki
bir tek uzun saç kılı
birazcık başka koku
alabayrak açardın
ulan eşşek sıpası?

nerde kocan
nerde karın
hani nerde dünyan senin
vatan vatan vatanın
namus namus namusun
ulan eşşek sıpası?

krup'un fabrikalarını senin mi sandın
alamanın yurdunu evin mi sandın
kara yerin altında ikibinleri
bahçen mi
bağın mı
ilin mi sandın
ulan eşşek sıpası?
ne ararsın buralarda
ne bulursun buralarda
vatanın yok mu senin
ormanın
akarsuyun
göllerin yok mu?
kimlere bıraktın taşsız ölülerini
zindanda yatanlarını
yollara bakanlarını
doktorsuz ölenlerini
ya kimlere bıraktın?
gözün kulağın burnun
beynin yok mu şu kafanın içinde
ağzında dilin yok mu
ulan eşşek sıpası?

hayır gözüm
hayır canım
hayır kardeşim hayır
sana değil bu sözlerim
aynada konuşur gibiyim kendikendimle
kendime söver gibiyim
asıl benim o şeddeli
asıl ben!

OĞLUM
BANA
KART YOLLAMIŞ
ANKARA'LARDAN

oğlum bana kart yollamış ankara'lardan
"kendine iyi bak babacığım
alaman derslerine iyi çalış"
diye yazmış ankara'lardan
arı sokmuş gibi özledim ankara'mı
benim canım ankara'm!

kartta *çubuk barajı*
biraz beton
birkaç kavak
ve bir avuç masmavi su
öyle yalnız
öyle bırakılmış ki
kıyısında bir demetçik
bir demetçik sarı çiçek
tıpkı ben!

gerilerde bıraktık galiba kırkı
güzel şeyler yapabildiğimi pek sanmıyorum
şiir yazdım birparça
hapis yattım birparça
sevdalandım birparça
işsiz kaldım birparça
dergicilik yazarlık
particilik birparça
ve hiç aklımda yokken
kalkıp geldim buralara

caddeleri bizimkiler süpürüyorlar
helâları bizimkiler temizliyorlar
trenleri bizimkiler uğurluyorlar
yerin altında ikibinlerde
bizimkiler boğuşuyorlar
sömürgeye gidemeyen almanya
ayağına getirmiş sömürgeleri
otomasyon rotasyon
sıkıyor limonları
atıyor kabukları

kendimden mi kaçıyorum
görünmez bir düşmandan mı
görünür bir düşmandan mı
düşünmeğe vaktim yok
ölüyorum kahrımdan

özledim ankara'mı
özledim ankara'mda oğlumu
oğlumu anasını kardeşlerini
kaldıkları o evi
geçtikleri sokağı
bizim manav ismail'i
ismail'in dünyasını
özledim oğlumun oyuncak sevgisini
oyuncakçı camlarına yapışıp bakmasını
arabalar çizmesini durmadan
kedilere yiyecek kaçırmasını
şişelere kâğıt balık doldurmasını
özledim bütün bunlarını
oğlumun

İTLER
VE
İNSANLAR

alamanlar
sevgili kardeşlerim
iyisiniz
    hoşsunuz
almanca da öğreniyorum
        görüyorsunuz
güzel garson kızlarınızdan bira istemesini
içine şınaps katıp içmesini de
kibarca dikizlemesini de kızların bacaklarını
            iyi biliyorum
              görüyorsunuz
gutın tag da diyorum
        dankı şön de
            görüyorsunuz
sigarayı sizler gibi tüttürüyorum
                görüyorsunuz
ben de sizler kadar seviyorum karaormanlar'ın güneşli karlarını
    ruhur'un bacalarını
    rayn'ın şileplerini
    ve şimşekli trenlerini
        burglu bergli dağlarınızın
inanın ki seviyorum
        ben de en az sizler kadar

alamanlar
sevgili kardeşlerim
bakın
göthe diyorum
vagner, şiller, şopenhavr
darven'i tanıyorum
kant'ı *niçe*'yi *spinoza*'yı
bethoven sizin değil
bizim sanki
breht de öyle
tomas man da
sanki bizim oraların adamı
hegel'iniz
engels'iniz
marks'ınız
sömürseniz sıksanız da
surat asıp kaş yıksanız
kovar gibi baksanız da
bizlerden çok sevseniz de itlerinizi
daha kötü değilsiniz
inanın bana
daha düşman değilsiniz
beni size bir pula satanlardan!

alamanlar
kardeşlerim
engels'in ve *krup*'un hemşerileri
iyisiniz
hoşsunuz
silâhı ve köpeği
yalnızlıktan seviyorsunuz
bunu anlıyorum
görüyorsunuz
ama n'olursunuz
gözünüzü seveyim alaman kardeşlerim
itinizle oturmayın sofraya
itinizin tepesinden bakmayın
size eşşek gibi çalışan şu yabancıya

gün olur devran döner
kurtulur şu ellerim
seni çalıştırıp soyamazsam da
kurtaramazsam da seni krup'un cehenneminden
aç bebene bir bardak süt verebilirim
belki ölebilirim
seni kurtarmak için
yeni bir hitler kuduzluğundan

çünkü söyler benim türküm:
"kısa çöp uzundan hakkın alacak"
çünkü yazar kara kalem:
her çıkışın
bir inişi!
hani nerde afrika
hani nerde koca asya
"hani nerde
bıldır yağan kar şimdi?"

biter krup
biter sermayenin ısırgan saltanatı
biz kalırız başbaşa
bütün işçileri dünyanın!
alamanlar
kardeşlerim
çıkarın gözlerinizden *überman* gözlüğünü!

AYIPTIR SÖYLEMESİ GARİBİZ

insan garip olmasın biryerde
ya saldırgan oluyor çok
ya pısırık
sünepe
ya da hepten unutuyor
-ayıptır söylemesi-
paçasının arasındaki mereti bile!

sabahın altısı bu
uyanmak denmez buna
bu trafik kazası bu
yanımda ne bir hâtun
ne öylemsi bir güzel düş
bizim *"ferman dinlemez"*se
oh'hooooo
çekip gitmiş ankara'ya!

birdenbire anladım ki
üzüldüm ki birdenbire
ve sövülmüş erkek gibi
irkildim ki birdenbire
şu dünyada garip olmak kötü şey
hele de bizim gibi
imparatorlük garibi!

KARATAVUK

bir sabah açtım ki gözlerimi
değişmiş filim
burnuma başka koktu sabah
çocukluğumun sevgilisi karatavuk bile
başka gakladı bana
ağzımda yapayalnız ve tedirgin bir türkçe
-hey benim güzel türkçem-
bırakılmış bir çocuk gibi
içiçe daireler kafamda
bıçaklanmışcana sırtımdan
özledim ankara'mı
ve dedim
"ben gurbette değilim
gurbet benim içimde"
dedim de dayandım allahıma
dayandım sigaraya!

doğruymuş dedikleri
insan kendi türküleriyle mutlu olabilirmiş ancak
gerisi palavraymış
gerisi fasafiso!
satmışım anasını
lüksün de şatafatın da!
ankara'da
evimde
yazımakinamın başında olmalıydım ki şimdi şu anda
gözüme bakıp durmalıydı ki alçakgönüllü rakım
paşabahçeli bardağımda
oy beni beni!
dil bilmez gürcü mü sanırsın sen beni beni
sarısına sağrısına yandığım
ulan alaman kızı!

hele sen dur
hele sen dur
hele geçsin garipliğim!

DİLİMİZ
KOKLAŞMACA

alamanca bilmiyorum
tam bir aydır bir alaman kasabasında yaşıyorum
başlarını sallıyorlar
anlıyorum
iyi geceler diyorlar
anlıyorum
nasılsınız diyorlar
anlıyorum
ne işiniz var buralarda
diyorlar
anlamıyorum
fabrikanız yok mu sizin
diyorlar
anlamıyorum
allah belânızı vermiş sizin
diyorlar
anlıyorum
allah belânızı versin sizin
diyorlar
kızıyorum

alamanca bilmiyorum
tam bir aydır bir alaman kasabasında yaşıyorum
gözlerin dilini konuşuyorum
ellerin dilini konuşuyorum
gülmelerin dilini konuşuyorum
hiçbir eksikleri bulunmayan fıstık gibi kadınların
    eksik gedik yanlarının dilini konuşuyorum
mavi mavi gözlerin
sarı sarı saçların
balık balık bacakların dilini konuşuyorum
onlar beni çok iyi anlıyorlar
ben onları çok iyi anlıyorum
yaşayıp gidiyorum koklaşmacayla

hayvanlara bıraktım
    konuşarak anlaşmayı

SOFYA'DAN GEÇTİK GECEYDİ

ilhami soysal'a

kar fırtınasıyla geçtik sofya'dan
geceydi
kar aklığı altındaydı
bulgar yeşili
göremedim sofya'yı
ama elledim
ama duydum
dinledim
nasıl belli ederse kendini güzel bir kadın
karanlıkta bile
öylece belliydi işlenmişliği
bu komşu toprakların

kolay değil
toprağı vatanlaştırmak
çocuk gibi sevip okşamak onu
kadın gibi kucaklamak yatakta
ana gibi ağırlamak herzaman
yuva gibi temiz tutup
sırça konak gibi sakınmak
kolay değil
toprağı vatanlaştırmak

göremedim sofya'yı
ama geçtim edirne'den sofya'ya
iki yanı delikanlı ağaçlar
cetvel gibi bir yoldan
bana öyle geliyor ki
buralarda ağaç olmak
insan yerine konuluyor olmaktan daha büyük mutluluk
bazı yerlerinde dünyanın

kan akıyor atina'nın caddelerinde
devrimciler biner biner tutuklanıyor
bir koca zindan artık
gözümde yunanistan
kolay değil
toprağı vatanlaştırmak

MARTA

11.33'te kalktı *şıtutgart* tireni
elimde bir kitap
külrengine yağmur eleniyor inceden
kalkık yakasının içinde mustafa
ıslığıyla tutunmaya çalışıyor şıtutgart'a

'türkiye'de işkenceler' kitabın adı
neler yazdığını bilmek için içinde
almanca bilmek gerekmiyor
yumruğunu kaldırıyor *mustafa*
kitabı kaldırıyorum havaya
külrengine kurşun gibi dalıyor tiren

bir büyük üniversite kentidir *haydelberg*
gözlerim kitabın sayfalarında
hırçın ve ışıklı yüzleriyle doğrulup sayfalardan
alçaklara karşı dimdik yürüyorlar
kitabı koyuyorum çantama

hışım gibi girdi tiren *manhaym*'a
bizimkiler elleri ceplerinde
tıpkı sivas'ta konya'da çorum'da gibi
üç aşağı beş yukarı banofta
o bütün demir ve çelik ağırlığıyla *krup*
göğsümün üzerinde

topraksa işte toprak
bre hüseyin
şehirse işte şehir
insansa işte insan
kadınsa
peki nedir seni böyle buralarda ağrıtan?

karşımda birdenbire kapkara bir tabanca
hayır hayır, kesinlikle bir pipo
kıpkırmızı ve gözlüklü bir yüzün ortasında
elinde bir gazete -katolik sermayeci- başlığı gotik
klâsik bir portre gibi unutulmuş karşımda
kim bırakmış kim unutmuş, bense heykeldim
ipek bir yağmura bürünmüştü manhaym

şu almanlar gerçekten de sağlam giyiniyorlar
sağlam sağlam evlerde yaşıyorlar
ve sağlam basıyorlar yere
tıpkı paletleri bir tankın
tarihsel bir öfkeden gelse gerek
ayrıntıya düşkünlükleri
hem şaşıyor hem de anlar gibi oluyorum bu çelişkiyi
ve bir çocuk gibi seviniyorum

'45'lerde bitti savaş
-diyordu *marta*-
(demek ki ben
son sınıfındaymışım ortaokulun
ve cumhurbaşkanımız
millî şef ismet paşa)
yıkıntılarımız ve ölülerimizle başbaşa
dünyanın ortasında yapayalnızdık
45'lerden buyana yaptık bunları
bütün bu yolları fabrikaları
bu ışıklı şehirleri evleri bahçeleri
-diyordu marta-

vay canına
korkunç bir giz gibi saklıyordu bu kadın
erkeksiz yalnızlığını
o kısık
o soğumuş namlu gibi
duru mavi gözlerinin ardında
yirmi yılda, *herr* hasan, anlıyor musun
yirmi yılda yaptık bütün şu gördüklerini
'45'lerde bitti savaş
yıkıntılarımız ve ölülerimizle başbaşaydık
acımız çok büyüktü, *herr* hasan, anlıyor musun
dünyanın ortasında yapayalnızdık
peki neden buralarda sizin insanlarınız
okulunuz yok mu sizin, *herr* hasan
yolunuz fabrikanız
mâdeniniz yok mu sizin
peki neden burdasınız, *herr* hasan
işiniz ekmeğiniz yuvanız yok mu?

ah şu ipek yağmurları bu külrenginin!

bak, *marta*
bak, işte burda
-çıkarttım çantamdan o kitabı-
bak, *marta*
bak, işte, sevgili kadını bu toprakların
bak, işte yazıyor burda
savaş mavaş yok ama ortalıkta
yetmişbin insanımız yatıyor şu anda
türkiye'nin zindanlarında
bir o kadarı da yattıyatacak
bir o kadarı da karar bekliyor
ve bir o kadarı da şimdi şu anda
kelepçeye giden yolda yürüyor
bir milyon insanımız yurt dışında şimdi şu anda
bir milyon insanımız sıra bekliyor
dilekçe yazdırıyor bir milyonumuz
yazdırmayı düşünüyor bir milyonumuz da
bak, marta
bak, işte
yazıyor burda
sen savaşı bitirdin ama '45'te
benim savaş bitmedi
sen kaldın ölülerin ve yıkıntılarınla başbaşa
şu başının içi ışık
ben kaldım ölülerim ve yıkıntılarımla başbaşa
korkunç bir ışıksızlık
marta
korkunç bir ışıksızlık
şu kafamın içi benim
karmakarışık

sevmemek mümkün değil şu hızlı tirenlerini almanya'nın
yıldız gibi akıp gidiyorlar bu karışıklıkta
bu ne kadar çok fabrika
bu ne kadar demiryolu
bu ne kadar otoban
bu ne kadar araba
bu ne kadar direk köprü kemer orman su geçit
bu ne kadar demir kömür beton petrol ve işçi
bu ne kadar yabancı
bu ne kadar hız
bu ne kadar
bu ne kadar
ah bilsem de almancayı
çatır çatır sorsam şu almanlardan
nasıl çıktı bu *krup*
nasıl çıktı bu *engels*
marks'ı siz mi yetiştirdiniz?

ne kadar rahat ve kaygusuz görünmeye çalışsam da olmuyor
kafeste maymun gibi ürkek ve yaslı
öylesine insanımsıyım
şu almanya tirenlerinde
raylara yıldırımlar düşüyor sanki
peronlardan peronlara insan akıyor
altında yerin
üstünde yerin
yenilgisi '45'lerin
motor ve elektrik kılığında bir öfke
ucuz insangücü sömürge ülkelerin
ucuz insangücü yarı sömürgelerin
ucuz insangücü bizimkilerin
müthiş tedirginim şu hızlı tirenlerinde *ren* geçidinin

anlat marta
almanca bilmesem de anlarım seni
kaldır dizlerinden ölülerini
onlar da anlatsınlar bana marta
onlar da anlatsınlar bildiklerini
çektiklerini
nasıl kurtuldunuz o ateş çemberinden
o cinnetten nasıl çıktınız marta?
gene böyle güzel miydi çocuklarınız?
hiçbir şey demiyor mu sana, marta
şu kısık
şu soğumuş namlu gibi
duru mavi gözlerinin ardında gizlediğin
çığlık çığlık acıların
acılarınız?
anlat marta
almanca bilmesem de anlarım seni

AUS DER TÜRKAY

istanbul'dan bindik bir otobüse
otobüs alman
markası da mersedes
sahibi türk şoförü türk yardımcısı türk
yolcusu yolluğu mâşallahı türk
mazotu mobil

ne işim var benim almanya'larda
ödüm kopar *turist* denilmesinden
insan bazan bir kadına toslar da yolculuklarda
değişir ya yörüngesi

biz ki
edirne'den ardahan'a
ardahan'dan edirne'ye
anamur'dan sinop'a
sinop'tan anamur'a
üstünde bomboz üveyiklerden başka bir nânenin uçmadığı
[o uçsuz bucaksız ve de bucaksız uçsuz
[toprakların çocuklarıyız
biz ki
toroslarda çamdan sakız
konya'da şap
ve karadeniz kıyılarında bıldırcın toplayıp satanların
tefeciye bezirgâna oy verip
damlarda yatanların tohumlarıyız
gitmek gerek
gitmek gerek o *cerman* diyârına
o *hindenburg* milletine
"ihş kommö aus dea tüğkay" diyebileceğimizi
öğretmek gerek

istanbul'dan bindik bir otobüse
markası mersedes
mazotu mobil

biz ki
kürkler ve börkler ve kavuklar ve sarıklar içinde
[alimallah
dörtdörtlük bir *dörtyol* portakalı gibi heybetli
[durur iken
setre pantol içinde
zeytin çekirdeği gibi kavrucuk
tuz içinde turşucuk gibi kalan
"aç besmeleyle iç suyu
han ahmed'e eyle dua"
gözleri ikl çeşme
bir milletin evlâdıyız
yakmışız ormanları
üveyikler keklik kebap
biz ki
kapılıp tefeci tayfasının iğvasına
herr mark'ın kapısını çalmışız

hoşçakal benim güzel istanbul'um hoşçakal
bin kocadan kaldın amma bir de benden hoşçakal
hoşçakalın edirne'nin minareleri
ben gayrı gider oldum
yatadursun bizimkiler içerde
yatadursunlar da biledursunlar
nerden gelip nere gittiğimizi
hoşçakal
hoşçakal
ey örgütlenmemiş kredi piyasamız

istanbul'dan bindik bir otobüse
markası mersedes
mazotu mobil

---

aus der türkay: türkiye'den
ihş kommö aus dea tüğkay türkiye'den geliyorum
(almanca yazılışı: ich comme aus der türkay)

b/

petrol ve peygamber

KIRK
ARAP
KISRAĞI

sevgili meysun el-şibib'e...

kalındı *şattülarab*
kalın
anaç
ve uzakçıl
akan sanki yüreğimdi
su değil

yüklenmiş beş kıtanın gemilerini
bir sarı
bir yeşil
bir kuzeyli su ordusu
yapıları yolları yıldızlarıyla
kelep kelep bir sonsuzluk
şattülarab kılığında bir zaman
güneyin sıcak denizlerine
akan sanki su değil
bir bitmezlik uğultusu

sessizce bir kıpırtı sahrâda birden
geçer gibi iğnenin deliğinden
kırk arap kısrağı girdi sahrâya
mızraksızdılar
demir donları yoktu süvârilerin
kan damlamıyordu kirpiklerinden
insan başlı
kuş kanatlı
ve kısrak gövdeliydiler
renkten renge geçer gibi bozkırda günbatımı bulutları
kırk karaca birdenbire çizilmiş gibi çok eski bir duvara
kırk kırlangıç böler gibi külrengini güney nisanlarının
kırk el silâh patlar gibi ardarda
kırk arap kısrağı girdi sahrâya
bir ucundan açar gibi sahrâyı

ayrı düşmüş bir eşkıya kırlangıçtı yüreğim

müzikler
resimler
şiirler siz
ne kadar da güçsüzsünüz
ne kadar da kanatsız!
heeey yolların harâmisi, gözü kanlı zebâni
çeksene bıçağını
çalsana bıçağını
vursana beni
çizsene yüreğimi bu külrengi sonsuzluğa
heeey yolların harâmisi, gözü kanlı zebâni
kıysana çoğaltsana çoğullasana beni!
kalsın gözbebeklerimde böylece
kırk arap kısrağının sahrâda kanatlanışı

herşey yarım
herşey eksik
herşey su
renkten renge geçer gibi bozkırda günbatımı bulutları
uçup gidiyor herşey
ellerimizden

yarım kalmış senfoniler gibiydiler
karanlıkta fısıldanan ayrılık sözleriydiler
yıllar sonra ele geçmiş bir aşk mektubu
rüzgârlı bir pişmanlık
girdiler yangın gibi bir ucundan sahrâya
yaktılar yangın gibi bir ucundan sahrâyı
ucuca eklenen çığlıklar belki
ardarda atılan silâhlar belki
kırk yıldızın birdenbire kaymasıydı belki bu
belki de başlangıcıydı aşkın
kırk arap kısrağının sahrâya çizilişi

bu *celâli* yürekle ben
bu tutuşmuş kanatlarla
uçaklar
alın beni savurun yıldızlara
gemiler hey gemiler
en hızlı gemileri okyanusların
sarın beni sulara maviliklere
şattülarab
şattülarab
al beni götür beni
kırk arap kısrağının gittiği yere!

BİLİ BİLİ LEBLEBİLİ

nisanda
bağdat'ta
    bir bahçedeyim
yanım yörem tüm bayrak
yanım yörem kahkaha
kuran okur gibi konuşuyorlar
            şu bağdatlı dostlar ama
    gülünce de esaslı gülüyorlar hani vallahi
                sekiz silindirli bir motor gibi
ne mutlu demişik türküm diyene
ne mutlu gülmeyi haketmişlere
hadin dostlar
            cancana!

masamda kimler yok ki
    dicle gelmiş oturmuş
    petrol gelmiş oturmuş
    hurmalar perçemoğlu
        hurmalar leylî leylî
    giymiş gelinliklerini bağdatlı portakallar
        beni benden alıp gitmiş portakal çiçekleri
    içimde kanat kanat
            hovarda martıları dicle'nin
eyvallah demişik *zahlavî*'ye
hadin dostlar
            cancana!

nisanda
bağdat'ta
bir bahçedeyim
damağımda *zahlavî*'nin bağdatsal tadı
tabağımda karabakla ve nohut
pır pır eder masal kuşu tepemde
gözkırpar alâeddin
haşlanmış nohuda *leblebi* diyor bağdat
bayılırım şu leblebi sözüne
acemcede *leb* demek dudak demek
iki *leb*'i üstüste getirmişler
bakmışlar ki minyatür
asmışlar şiraz'ın duvarlarına
ikt *leb*'i üstüste getirmişler
olmuş çorum leblebisi
karanfil de kokutmuşlar üstüne
herkes götürsün dostuna
bayılırım şu leblebi sözüne
hele de anasonlu mestânesine
iki *leb*'i üstüste getirme de gör
nah yersin leblebiyi
hadin dostlar
cancana!

bir de *lebâleb* vardır bizde
yâni dudakdudağa
çay mı içeceksiniz
keklikkanı olmalı
yakmalı parmakları
ve de dudakdudağa
çayda bu dengeyi sağladınızmı
çağırın ruhi su'yu
bizim ruhi babayı
bir kocaman sesli adam ruhi su
yüklemiş sesine anadolu'yu
bir öfkeli
bir sevecen ses kervanı
çekip gider dağlar dağlar
bir kahkaha gibi girmektir kavgaya
ruhi su'yu dinlemek
pişkin bir kısrağı kıraçta
dörtnala kaldırmaktır.
öpüşerek yüzmektir temmuz denizlerinde
dutu daldan yemektir
meyvalarla kuzularla kuşlarla sevişmektir
ruhi su'yu dinlemek
ve açılıp elvan elvan
gül gül gülmektir seherde
yumruk olup direnmektir
ruhi su'yu dinlemek
mademki bağdat'tayız
mademki eyvallah demişik zahlavi'ye
çınlasın kulakları ruhi babanın
hadin dostlar
cancana!

nisanda
bağdat'ta
bir bahçedeyim
yanım yörem tüm bayrak
yanım yörem kurtuluş
ne mutlu demişik türküm diyene
ne mutlu kahkahayı haketmişlere
allah demek suç mu dostlar
hadin dostlar
hadin dostlar
cancana!

hurmadan ne mi çıkar?
ilâhi abdülcebbar!
hurmadan rakı çıkar
hurmadan, tatlı
yel eser
ıpıldaşır güneşte çocuksu perçemleri
hurmalar hevenk hevenk günbalı
yanyana yatıyorsa aynı toprakta
neft ile hurma
ola ki kan da çıkar
ola ki kurtuluş da
ilâhi abdülcebbar!

hadin dostlar
cancana!

ŞARKILARI ARAPLARIN

anlat bana
–diyorsun–
şarkılarından anlat
gerçekten böyle midir oralarda bu şarkılar?

hayır gülüm
hayır balım
hayır sümbülüm hayır!
uzaktan
çok uzaktan
ilgisizlikten bile
sevgisizlikten bile
uzaktan
çok uzaktan
bakınca şarkılarına arapların
bir topal deve belki
tepede bir dolunay
deve gider çöl gider
çöl gider deve gider
yâ leylî
yakından
çok yakından
ilgiden de yakından
sevgiden de yakından
bakınca şarkılarına arapların

ah ben nasıl anlatsam!
çekilmiş bıçak değil
diz vuran zeybek değil
dağı dağa kavuşturan
bozlak hiç değil
ah ben nasıl anlatsam!
kötü uzun
kötü sıcak
kötü ıssız bir yolda
tekbaşına bir kadın
kadın gider yol gider
yol gider kadın gider
yâ habibî
yâ leylî
ah ben nasıl anlatsam
önce biri
biri daha
sonra dördü
beşi daha
sonra hepsi birlikte
ağlayıp dövünerek sonsuz sahrâda
ah ben nasıl anlatsam!
bir sıcak rüzgârdır ki döne çevrile
yangınlardan geçip gelir
yıkımlardan geçip gelir
sömürüden zulümden
yalnızlıktan geçip gelir
bir sıcak rüzgârdır ki döne çevrile
konuşturur elleri ayakları
koşturur allah allah
yâ habibî
yâ leylî

ah ben nasıl anlatsam!
önce bir *lâ*
bir *lâ* daha
sonra beş *lâ*
on *lâ* daha
sonsuz bir *lâ* kervanı
sahrâdan yıldızlara
şarkıları arapların
ve dicle'de akıp giden hurmalı bir ürperiş
hep doğuran hep doğuran bir dişi
ah ben nasıl anlatsam!
ağarmış demirle dağlarsın eti
et ulur dağlar dağlar
et ulur çöller çöller
et ulur sahrâlarca
susturmak istersin uluyan eti
kızgın zincirlerle bağlarsın bilekleri
cızırtılı et kokusu sarar sahrâyı
dağlara ağaçlara sulara ve sahrâya
yapraklara kuşlara
dağılır çığlığı dağlanmış etin
udlara cümbüşlere teflere darbukalara
doldurursun dağlanmış etin çığlıklarını
doldurursun zillere kemanlara
dönersin ölüm ölüm
kaçarsın acılardan
kaçarsın üç bacaklı bir geyik gibi
yâ habibî
yâ leylî

işte odur
şarkıları arapların!
anlat bana
–diyorsun–
şarkılarından anlat!
önüm deryâ
sevgilim
arapçası şattülarab
yüklenmiş nisan gecelerinin bütün yıldızlarını
bir bulanık su kervanı
bezgin bir fil sürüsü afrikalarda
çekip gider güneye
hep güneye
hep güneye
güneyin tarçınlı denizlerine
şarkıları arapların

seviyorum şarkılarını arapların
seviyorum acının raksa dönüşmesini

hâşim el-şibib'e

bahçeden bahçeye geçer gibi geçtim
ankara'dan bağdat'a
elmanın bir yarısı bağdat'sa
bir yarısı ankara
biryerlerde bir tomurcuk patlasa
mor bir çiçek gülüverse ansızın
bir güvercin gelse konsa alnıma
ürperir göçmen yanım
sevdâlanırım
bağdat'tan mı diye koklarım yeli
bakarım türkülerime
incecik bir söğüt dalı yüreğim
kırılıp da düşmüş gibi fırat'a
süzülüp gider sularda

benim çocukluğum bir damla yeşildi fırat'ın bir kolunda
çekirge sesleriyle büyürdü kıraç
öyle karışmıştı ki sınırlarımız
toprak mı benden çoğalırdı
ben mi topraktan
belli değildi nasıl yaşadığımız

"Bir bahçeden bir bahçeye salla yemeni"
– halk türküsü –
"Bir bahçeden bir bahçeye geçer gibi"
– Nâzım Hikmet –

mor benim ilkgözağrım
güneyim benim
ağzımın hurma tadı
şiirimin anası
çölden çöle gezdirilen özlem kervanım
morum benim mor çiçeğim mor düşüm mor masalım
bir akşam bakarım ki yapayalnızım
kapaklanmış bir at olur altımda ortadoğu
bir sabah uyanırım ki
kırmış zincirlerini petrol
süpürülmüş ortalık
aydınlık ve namuslu yüzüyle gülüyor bağdat
bir arap kısrağıdır yüreğim artık
bir habere hepbirlikte sevinmek gibi
bir acıyı yürek yürek bölüşmek gibi
bir düşmana vurmak gibi yanyana
bir arap kısrağıdır yüreğim artık
deli bir yel eser gibi sahrâda

dostlar
böyle esti bizim dağdan bu rüzgâr
esti ama
bahçeden bahçeye geçer gibi geçilmiyor ankara'dan
[bağdat'a
esbâbına gelince
esbâbına gelince gözümünnûru
esbâbına gelince gülcemâlim
ben şimdi bağdat'larda basra'lardayım
sigaramı atabilirim şattülarab'a
lenin'den birşeyler okuyabilirim
gidebilirim petrol kuyularına
dilersem kafayı da çekebilirim
abayı da yakabilirim - sözüngelişi
vazgeçilmez bir gözleri âhûya
ama şimdi şu anda
bu güzel
bu insanı çıldırtan nisan ayında
yatıyor bizimkiler
elma ve üzüm kenti *niğde*'de
adapazarı'nda kadınlar koğuşunda
ve başka zindanlarında
güzel ülkemin

elmanın bir yarısı bağdat'sa
bir yarısı ankara
birinde yaşıyorum
ekmeğim it ağzında
biri yaşıyor bende
adım adım yaklaşarak insana
ve o büyük kurtuluşa
ya ben şen olayım da kimler olmasın
ya nasıl kararmasın bu yürek
bu güzel
bu insanı çıldırtan nisan ayında!

benim de topraklarım tıpkı seninki
ıraklı kardeş
suda erir gibidir söğütlerin gölgesi
sarmaşık asmalarla kavaklar
gül açar bülbül öter elma bahçelerinde
yıkılır dallar kaysıdan
pamuğum bulut bulut
tütünlerim kehribar
et süt yumurta yoğurt
dağlar gibi yığılır portakallar limonlar
gelgör ki
kimi yer
kimi bakar
kömürüm ısıtmaz beni
demirimse
kendi kollarıma kelepçe benim
benim de sokaklarım
ıraklı kardeş
iğri büğrü
kambur kambur
ve kirli
yedi sokak ötelerden duyulur
sömürünün kokusu
evlerim evlerinin tıpkısı
gülsuyu
üzüm rakısı
bıçak açmaz ağzını sabahlarımın
akşamlarım dersen
hardal yakısı
sürülerim bulut bulut iner dağlardan
soframda benim
iki zeytin
ve bir bardak su

ben de biraz biraz *mecnûn*'umdur severken
sen de
leylâ'lık ikimizin de alınyazısı
ben kendimi azıcık karpuza benzetirim
dışı yeşil yeşil
içi kırmızı
yâni demem şu ki biraz
demokrasi diye diye
belleddiler anamızı!

bana okutmadılar
ıraklı kardeş
bilmiyorum *risâlî*'yi
şibibî'den haberim yok
kimdir *şâkir el-seyyâb*
nâzik el- melâike kim
ya baba *cevâhiri?*
el-beyyâtî niçin konuşmaz bende
niçin katmaz kavgasını kavgama?
"mem u zîn" ini bile *ehmede hânî*'nin
daha basılırken bastılar basımevinde
komadılar güneşe
bizim bütün bildiğimiz
-yâni seninle benim-
derisini yüzdükleridir *bağdatlı nesimî*'nin
ve fuzûlen işgal edip *bağdatlı fuzûlî*'yi
okul kitaplarına koyduklarıdır
mef'ûlü mefâîlü feûlün
öyle bir geçitte kışladık ki kardeşim
öyle bir havaya döndü ki makam
ben susuzum dicle fırat kıyılarında
yanmıyor çıram
yakılan kitaplarla aydınlanıyor
karanlık
ilkel dünyam
hem de uzay çağında
hem de sökerken o büyük şafak
mef'ûlü mefâîlü feûlün

bahçeden bahçeye geçer gibi geçmedim ankara'dan bağdat'a
ama birgün geçeceğim
bu petrol ve hurma topraklarına
mayasına masallarımın
sarısına moruna türkülerimin
birgün yeniden geleceğim
yeniden
ve de yepyeni
zorluyor kapağı sular
kapak attı atacak
bu sümer toprağı bu
bu kerbelâ toprağı
mübârek mezopotamya
buralarda bu ışık
bir daha kararmıyacak!

yalan orda kaldı
ıraklım
soygun o yanda
vurdun beline yalanın ve soygunun
devrim bu yanda!
güzel günler çiçeklenmiş dallarda
tok tok vurur yüreği ortadoğu'nun
kahpelik öte yanda
ıraklım
devrim bu yanda!
aydınlığın ürkütüyor sömürge kargalarını
bırakmaya gelmez ucunu kurtuluşun
sıkı durmazsan eğer
ıraklım
sen o yanda kalırsın
devrim bu yanda!

Bu şiir, 1-7 Nisan 1974 günlerinde Basra'da düzenlenen Üçüncü Mirbed Şiir Şenliği'nde ve televizyonda arapçasıyla birlikte okunmuş ve El-Aklam dergisinde yayımlanmıştır.

PETROL
VE
PEYGAMBER

ırak
ırak
derlerdi de
ırak sanırdım
bir varılmaz
ulaşılmaz
durak sanırdım
karanfilin kokusundan da yakınmış bana ırak
güneşli bir karanfilmiş burnumda bağdat
ve bizim üzümleri emziren güneş
bağdat'ta hurmaları emziriyormuş
ve bundan da güzeli
insanı çocuklar gibi sevindireni
bizim buralarda döllenen balık yumurtaları
balinalar gibi yüzüyormuş *şattülarab*'da

uçtum ırak toprağına
gördüm ırak toprağını
bir sahrâ treninin gece camlarından bakıp sahrâya
neft gülleri çizdim
sahrâ karanlığına
ve gecikmiş bir filozof kasıntısıyla
tarih düştüm kalın kalın:
buralarda ya petrol
ya da peygamber
geçti vakti birincinin
şimdi söz
ikincinin!

adına diken denmiş
sipsivri yalnızlığın
ceylân sûretine bürünmüş
buralarda hız
mecnûn olmuş kahrın adı
sömürünün adı *leylâ*
buralarda kurtuluş
bilekleri zincirli bir arap kızı
koşar durur yalınayak
koşar durur yüzyıllardır
sahrânın dikenlerinde
bir topal devedir ki solur sonsuzluğu binlerce yıldır
ürkütür sınırlarını uzaklığın
geceleri çığlık çığlık
bir masalsı alıcıkuş
üşütür korkunun tırnaklarını
savrulan güneş tozlarıdır en yaşlı sarıdan en genç sarıya
yemyeşil bir özlemdir ki kapanır beyitlerde
şiirlerde yanıp sönen çekirge pırıltısıdır
günkurusu yüzlerinde hurma hevenkleriyle
sessizce çıkıp gelirler ayın bahçelerinden
çapraz fişeklikleriyle sahrâ eşkıyaları
ve çekilip giderler gölgeler gibi
güneşin arkasında biryerlere

ırak
ırak
derlerdi de
ırak sanırdım
uçtum ırak toprağına
gördüm ırak toprağını
gördüm ki sevinerek
bir hoyratın uyaklarıymışız bağdat'la biz ikimiz
öyle yakın
öyle sıcak
öyle içiçe
artık ne topal develeri sahrânın
ve ne de mısır'ın ebâbilleri
çekilip gitmişler gölgeler gibi
gitmişler ve dönmemişler sahrânın eşkıyaları
neft denilen korkunç devi
vurmuş zincire bedevî
kaldırmış devrimci yumruğunu havaya
bayrak bayrak gülüyor ırak
gülüyor
petrol gülü güzelliğiyle

ALTUN KUBBELER

kerbelâ'da iki câmi
som altundan kubbeleri
minâreleri
parlıyor sahrâ güneşinde
acımasız kızıllığı altunun
kör ediyor gözleri
kerbelâ çıplak
kerbelâ aç
kerbelâ yalınayak

kerbelâ'da iki câmi
birinde yeşil sancak
öbüründe kırmızı
vurmuş kerbelâ'nın görkemli yıkıntısına
altun kubbelerin görkemli kızıltısı
acıtıyor yüreğini insanın
ağrıtıyor onurunu
altunlar altında yatar görmek hazreti *hüseyin*'i
ve hazreti *abbas*'ı
kerbelâ çıplak
kerbelâ aç
kerbelâ yalınayak

billûr olmuş gözyaşı
damlamış kubbelerden
tâze bir kan sıcaklığı
fırat'ın yanıbaşı

vaaaaay bize vaylar bize
abbas'a diye diye
hüseyin'e diye diye
ne yaman oynamışlar bu yoksul yığınlarla
kanına ekmek doğramışlar bu çıplak yığınların
gizlemişler bir kanlı saltanatı
arkasına bu altun kubbelerin
kerbelâ çıplak
kerbelâ aç
kerbelâ yalınayak

BAĞDAT GÜZELLEMESİ

ıraklı dostlarıma...

1. serçecik

bir serçecik görmüştüm çankaya'da
gelip konardı hergün
bizim evin balkonuna
yem verirdik :
cik cik de cik cik
yem vermezdik :
cik cik de cik cik
bir de baktım ki birgün
bağdat'ta otelin balkonunda :
cik cik de cik cik

büyükler gibi şaştım
ve sevindim çocukça

el-nidhal caddesinden düdük çala çala arabalar geçiyordu
öyle de çalımlıydılar ki keratalar
öyle de bayramlı ki
nanik yapar gibiydiler
conilerin yankilerin sömürüsüne
bizde petrol
dicle'de su
kurtuldu memleketin namusu
bırak da çıkaralım tadını
yaa ahî
budur bunun fiyakası
düt düt de düt düt

iskelelerde de karıncalar gibi işçiler
yeni yeni yapılar yükseliyordu bağdat'ın her yanında
bir dişi kuş gibi önlüklü
ve bir erkek kuş gibi silâhlıydı
devrimci bağdat
çiçeksiz ve sessizdiler hurmalar
bir açıp bir kapatıyordu güneş yüzünü
"güzel nerden öğrendin
çarşaftan kol atmayı?"
çıplak bir kadının aynada taranışı
gibi ürpertir içimi
hurmaların yağmurda ıslanışı
mor bir ipekliye bürünmek gibi birşey
baharın başlarında bağdat'ta olmak

dedim bizim serçeciğe:
sen nezaman geldin koçum bu bağdat illerine?
tanımazdan geldi çapkın
yaptı bir kuyruk :
cik cik de cik cik
yâni demek istedi ki ankaracayla:
aklınla yaşıyasın sen e mi
taş taşın üstüne konalıberi
bu yeşil bu kazıkta açalıberi
ben konmuşum bu bağdat'a

büyükler gibi şaştım
ve sevindim çocukça

el-nidhal caddesinden düdük çala çala arabalar geçiyordu
kimi *ford*
kimi *opel*
kimi *şevrole*
dedim kendi kendime :
ya defolup gitmeseydiler şu sömürgenler
ateş alsaydı petrol
ne şu serçe şu balkonda
cik cik de cik cik
ne de çalım çalım şu arabalar
düt düt de düt düt
bayram edecekti belki de şimdi
kuzgunlarla akbabalar
bağdat'ın ortasında
belki de nefti perçemleri kan göleklerinde
şu güzelim
gelin gelin hurmalar

ne dersin hey serçecik
hilâf var mı sözümüzde?
göz kırptı ankaraca
yaptı bir kuyruk :
cik cik de cik cik

2. çocukların kavgası

el-nidhal caddesinde *karlton* otelindeyim
şimşekli yağmurlarla indim bağdat'a
amma da güzel şeymiş
şimşeklerin oralardan kopup inmek bağdat'a
ve devrimi binmiş görmek şimşeğe
"vahde
hürriyye
iştirakiyye"

bağdat'ın ortasında bağdat'ı göremiyorum
hurma dalı işlemeli bir çini tabak bağdat
ister iç
bir bardak dicle suyu
ister kokla
nar çiçeği

çocukların kavgasına benziyor şu bağdat'ın havası
bakıyorsun
selsele
bakıyorsun
şaplak gibi bir güneş
taranıyor hurmalar
kumrular bitleniyor!
bana öyle geliyor ki
bağdatlı da tıpkı öyle
gülüyor şaplak şaplak
somurtuyor sfenks gibi

odamın yanıkarşısında *el-tavra* gazetesi
renkli harfler yanıp yanıp sönüyor:
"vahde
hürriyye
iştirakiyye"
ben *vahde* diyemiyorum *vahdet* diyorum
osmanlıyız ne de olsa
vâhid'i bilirsiniz, arkadaşınız
vahdi'yi de bilirsiniz, kapı komşunuz
vahdeddin'i haydi haydi, padişahınız
vahdeddin vatan haini olduktan sonra
-curnal edin isterseniz-
hapı yuttu *vahdeddin*'ler
adlarımız *talât*
enver
ve *cemal*
ardından doğanlarımız
kemal
fevzi
ve *ismet*

---

sfenks = ebülhevl = korkubabası

sonrası malûm :
adnan
refik
ve *celâl*
tipiye tutulmuş posta tatarı
dön gel allah, dön allah
dön allah, dön gel allah!
vahdet'i bilirsiniz, *birlik* demektir
hürriyet'e gelince, onu da bilirsiniz
hürriyet gazetesi
hürriyet lokantası
hürriyet tavukçusu
hürriyet âbidesi
ve *hürriyet kasidesi* namık kemal'ın
"köpektir zevk alan
sayyâd-ı bî-insâfa hizmetten"
iştirak'e gelince
eh o da malûm bizce :
piyangodan bilet almak
çekilişe iştiraktir
stadyumdan bilet almak
tepinişe iştiraktir
bankalardan bilet almak
sömürüşe iştiraktir
otobüsten bilet almak
ezilişe iştiraktir
bizde çoktur *iştirak*
"iştirakçi hilmi" bile bizdedir
iştirak'ten ise *müşterek* doğar
müşterek bahis vardır at yarışlarında
yâni *bahs-i müşterek*
her ne kadar
gergedanla katırı çiftleştiriyorsa da *türk dil kurumu*

mademki osmanlıyız
ve mademki *pek şanlıyız*
bunları bilmek gerek
millet'e ulus demek
mebus'a milletvekili
ve yoksul emekçinin alınterini
ceplemek gerek!

ırak'ın *iştirak*'i azıcık başka
iştirak demek yâni
kuran dilince yâni
sosyalistlik oluyor
yâni paydos açlığa çıplaklığa
semiriye sömürüye soyguna paydos
yazmışlar okulların câmilerin evlerin duvarlarına
yazmışlar alanlara ağaçlara taşlara direklere
yazmışlar tüysüz işçilerin gözbebeklerine
"iştirakiyye
iştirakiyye
iştirakiyye"
yazmışlar en bağırgan renkleriyle bağdat'ın
"vızgelir amerika
vızgelir london
acem'in ortaçağlı saltanatı da
suud'un aramko'su da
bundan böyle hepsi vız
çölün çekirgesi de
cıa'nın çengeli de
hepsi vız
kuracağız sosyalizmi
kuracağız sosyalizmi
yaşasın bağımsızlık
yaşasın devrim!"

odamın yanıkarşısında *el-tsevre* gazetesi
el-tsevre demek
devrim demek oluyor
el-tavra biçiminde söylüyor bağdatlılar
oysa biz de biliriz ki
üç tane *s* vardır arapçada :
biri *sin*'dir
biri *sad*'dır
biri *se*
el-tsevre se ile yazılıyor
ta diye okunuyor
yâni *el-tavra*
şaşıp kalıyor insan
dillerin canbazlığına!

ah bir bilsem şu bağdat'ın arapçasını
bilsem de gürül gürül okusam
el-tavra gazetesini
okusam da anlasam
ankara'nın göbeğinde arapça ezanların kerâmetini
anlasam da düşünsem
bu *türkmen* çorbasında ne arar
bu *kahire* kaşığı!

amma da uykusuzmuşum yahu
sakız gibi yapıştım da yatağa
terler gibi bıraktım uykusuzluğu
bağdat'ın oteline
düşümde ne mi gördüm?
önceki düşlerimin yeni baskılarını!

3. câmili bağdat

kubbeler
çini çini
minâreler
çini çini
çiçek açmış sanki bağdat
yeşilli kırmızılı mavili
uzat güzel uzat güzel
"öpem avcun içini!"

toprağı böylesine ustalıkla yoğurmak
nakışlayıp
renklendirip
cilâlayıp pişirmek
ve yaratmak câmi câmi
ve can vermek balçığa
can vermek allah allah
sonra da gidip ölmek
balçık kulübelerde
yarı çıplak
yarı aç
hiç gelmemiş gibi sanki dünyaya
yoğurmamış gibi sanki balçığı
işlememiş gibi sanki balçığı
nakışlayıp
cilâlayıp
pişirmemiş gibi sanki balçığı
pişirip balçık balçık
yaratıp câmi câmî
yeşilli kırmızılı mavili
dillendirmemiş gibi

sahrâda sinek gibi
döllenip çoğalıp balçık kulübelerde
ölüp gitmek sinek gibi
bana öyle geliyor ki
nerde minâre çoksa
bil ki orda allah az
nerde polise kuvvet
bil ki orda işler ayaz
şu yeşilli kırmızılı şu mavili çiniler
ve şu balçık kulübeler
allahı bilmem ama
dehşetli açıkgöz olmalılar
allahın vekilleri
vekilharçları

4. neredesin ey bağdat!

şu bağdat'ta bulamadım yönümü
nere gitsem
karşıma bağdat çıkıyor
kutu kutu evleri
perçem perçem hurmaları
gökyüzünü iter gibi yürüyüşleri
nere gitsem
esselâmünaleyküm

başdönmesi gibi içiçe daireler
içiçe boşluklar içindeyim
içiçe boşluklar sanki içimde
içiçe paraşütler
almanya'da fransa'da âşık olunmaz belki
bağdat'ta olunur
bu erguvan salkımları bağdat'ın
bu sahrâ sarılığı
bu heryana birden koşan safkan arap kısraklığı
bu çerçevesiz hüzün
geleli dört gün bile olmadı daha
karışıp gittim tozuna toprağına
gecikmiş bir *mecnûn* muyum ben yoksa?

ah n'olurdu
onbeşimde olaydım
düşeydim şu bağdatlı kızların arkasına
tepsi gibi aylar yükselince hurmalıklardan
dicle'yi hançerleyince bağdatlı ayışığı
bağdat'ta sokaklarda olaydım
ineydim *ebu-nuvas* bahçelerine
kadeh tokuşturaydım *ebu-nuvas*'la
dicle kıyılarında volta ataydım
yıldızlara bulaşaydım
mora bataydım
ah n'olurdu
onbeşimde olaydım
bağdatlı bir güzel için
onbeş sene yataydım!

kokun burda
rengin burda
ellerin geziniyor yüzümde saçlarımda
kanın kanımda akıyor ey bağdat
ya sen nerdesin?

5. renkli bağdat

dalgalı toprağı aydınlatmak kolay
tabak gibi düz ovayı
aydınlatmak zor
bağdat'sa tabak gibi
mor dalgalı
hurma yüklü
bir tabak
bağdat'ı renk renk aydınlatmışlar
yedi renge boyamışlar bağdat'ı
boyasına bir de devrim katmışlar
kara çadır gibi çöken gece değil de sanki
renkli yağmurlar eleniyor bağdat'a sanki

kim demişse iyi demiş
"renge düşmandır güneş"
renge düşman olsun güneş
güneşe de direniyor şu bağdatlılar
bağdatlı devrimciler
yedi renge bürünmüş kızlar kadınlar
otobüsler yedi renk
biniyorlar sanki gökkuşağına
varıyorlar sanki bir kentten öbür kente
iniyorlar sanki gökkuşağından
şarkıdan şarkıya geçiyor gibi
hele de mor
hele de morun o güzel cumhuriyeti
leylâk bahçesine dalmış gibi oluyor
bayramlarda törenlerde bağdat'ta insan
çıkıp kızıl bir aşktan
bir aşka giriyor kızıl

ha bağdatlım
ha emekçim
ha devrimcim ha
hep böyle renklere bürünesin sen
hep böyle renkli gülesin rezil dünyaya
ha bağdatlım
ha emekçim
ha kardeşim ha
tuttuğun devrim olsun hep böyle senin
dert görmesin ellerin!

bağdatlıyı gördüm
74 nisanında bağdat'ta
uyumuş da uzun uzun
yekinip kalkmış gibiydi
kalkmış da birdenbire
davranmış gibiydi
bir yüzüne bir tokat
yemiş de şaşmış gibiydi
bağdatlıyı gördüm
74 nisanında bağdat'ta
kavga eder gibi yumrukyumruğa
tanktanka vuruşur gibi
konuşuyordu
en seçkin başlarını marksizmin
başının üstünde taşıyordu

bağdatlıyı gördüm
74 nisanında bağdat'ta
yürümüş de demirden
kabarmış da bakırdan
uyanmış da düşmüş gibi bağdat'ın caddelerine
tunçtan
taştan
topraktan
her önüne gelene
saati soruyordu :
-saat kaç madam?
-saat kaç mösyö?
-saat kaç mister?
-saat kaç ahî?
-saat kaç yoldaş?

öyle sanıyorum ki
ne mistere ne mösyöye
sadece ve sadece
yoldaşa inanıyordu
bağdatlı kardeş

gördüm sümerleri bağdat'ta
gördüm âsurluları
bâbilliler kaldeliler ve elâmlılar
bakar gibi bir tülün arkasından
bakıp duruyorlardı gözlerime
bağdatlı bir esmerliğin ardından
kıvırcıktı sakalları
sanki demir talaşları saçları
kalın kalın-
-dılar biraz
derin derin-
-diler biraz
ve sağlamdı çizgileri
yürüyüp gidiyorlardı bağdat'ın caddelerinde

heeeeey dedim
heeeey sümerli kaideli âsurlu arkadaşım
bre heeey bağdatlı yoldaşım hey
dert ortağım bre heeeeey!
dönüp baktı güneş güneş
dönüp baktı esmer esmer
dönüp baktı kaya kaya
ve tunç tunç

dicle ile fırat'sa
koşulmuşlar bir çifte
bir çift sümer öküzü
hilâlinde boynuzlarının
güneşi mezopotamya'nın
sürerler ha sürerler
sürerler ha sürerler
güneş ve kil topraklarını
bir o yandan bu yana
bir bu yandan o yana
burunları öyle tatlı
öyle ıslak
gümüşlü
sürer gibi beşbin yıl öncelerden
sürüp duruyorlar ırak topraklarını

var git diyor deli gönül
öp şu şirin öküzleri gümüşlü burunlarından
kara güneş gözlerinden öp diyor
öper gibi hurmalı dudaklarından
gözleri kırlangıçlı bir bağdat güzelini

bağdatlıyı gördüm
74 nisanında bağdat'ta
kızgın yağı dökmüş gibi kırk küpe
kızgın yağla yakmış gibi kırk küpte
bağdat'ın kırk kurnaz *harâmi*'sini
biraz şaşmış
biraz gülmüş
ama çok çok sevinmiş
ve de sevmiş gözlerle bakıyordu
kırk harâmi anıtına bağdatlı
allah yallah mâşallah
almış götürüyordu sosyalizmi
kırk tilkiyi bir kuyruğa bağlamış gibi

mutlu gördüm bağdat'ı
mutlu
    atak
        ve umutlu
çekidüzen verememişti üstünebaşına daha ama
    yaslanmış kazmasının sapına
        sakız gibi gülüyordu
            tuğlaların harçların arasında

kurtulmak güzel şeymiş be yahu
hastalıktan kurtulmak
borçluluktan kurtulmak
iflâh etmez bir sevdâdan kurtulmak
başbelâsı bir kadından kurtulmak
namussuz bir işverenden kurtulmak
ve ille de kölelikten
    ille de yabancısından
güzel şeymiş kurtulmak be!

ben kurtuldum
        diyordu bağdat
yaslanmış kazmasının sapına
            sakız gibi gülüyordu
                güneşli sağanaklar altında

kolay değil devrimin meyvasını toplamak
şu gördüğün hurma bile
yedi yılda veriyor meyvasını
kolay değil bir hurma fidanını
çakallardan korumak
petrolümüz çok bizim
petrolden gayrı da bir suçumuz yok bizim
petrolümüz yalnızca bizim gayrı
petrolümüz bundan böyle hep bizim
petrolümüz gecelerce hep bizim
petrolümüz gündüzlerce hep bizim
bayramlarca şenliklerce ve törenlerce
dostluklarca ve de düşmanlıklarca
petrolümüz hep bizim
savaşta ve barışta
gece gündüz hep bizim
kahrolsun emperyalizm!

toprağımız çok bizim
toprağımız bundan böyle hep bizim
gecelerce gündüzlerce hep bizim
bugünlerce yarınlarca hep bizim
düğünlerce derneklerce
bayramlarca törenlerce
toprağımız hep bizim
kahrolsun emperyalizm!

hurmamız kükürdümüz
dicle'miz fırat'ımız
yeşil yeşil dağlarımız
güneş güneş çöllerimiz
bundan böyle hep bizim
gecelerce gündüzlerce hep bizim
bugünlerce yarınlarca hep bizim
sevgili şattülarab
sevgili denizimiz
deniz kızı basra'mız
ve basra denizimiz
bundan böyle hep bizim
kahrolsun emperyalizm!

çünkü vurduk acımızı soygunun tepesine
kurtardık namusumuzu
öfkemiz dağlar gibi
umudumuz denizlerce
ya herkesin ekmeği var
ya herkesin ekmeği yok
böyle diyor toplumculuk
bir güvercin uçurduk bu sümer toprağına
ışık yaktık kurtuluşuna ortadoğu'nun
gölge düşürenin bu kuşun kanadına
kıracağız kanadını
bu ışığı karartanın
yıkacağız dünyasını başına!

mutlu gördüm bağdat'ı
mutlu
atak
ve umutlu
sanki yekinmiş de mezopotamya
okumuş da marksizmi
meydan okuyordu dünyaya
çekidüzen verememişti üstünebaşına daha ama
yaslanmış kazmasının sapına
sakız gibi gülüyordu
umudunun
inancının
öfkesinin ortasında!

BASRA'DAN AYRILMAK

neyim kalacak ki şu basra'da
azarlanmış çocuk gibi üzgünüm
kaşlarımın arasında bu kara bulut?

ne bir dudak tadı dudaklarımda
ne bir ten ürpertisi avuçlarımda
hepitopu beş günlüğüm şurada
beş gündür sevişiyoruz
şattülarab'la
o bana *şair* diyor
bense ona *ayrılık*
kıyısında oturmuş ayrılığın
ayrılık sigarası tüttürüyorum
yüzünü görür gibiyim *kaptan sindbad*'ın
bulanık sularında şattülarab'ın

sen misin
kahverengi
sen misin
sarı
siz misiniz beni böyle kahreden
gece bayram ışıkları basra'nın?
çok yakından tanıyorum şu aç yüzlü çıplağı
şu sağlıklı görevli
hiç de yabancım değil
ya nasıl yadırgarım şu kara çarşaflıyı
yalınayak çocukluğum
ve anamgiller

belki de şu petrol gülüne sevdâlandım ben
karanlığı kulaç kulaç kemiren
şu ateş gülüne vurgunum ben
belki de
yapabilsem resmini
tutabilsem sesini
dökebilsem şiire
belki de kurtulurdum
bu basrasal üzüntüden

hoşçakal güzel basra
güneşin değdi alnıma
kırmızı koktu burnuma
denizin koktu
ekmeğini yedim basra
suyunu içtim
su-ekmek helâl eyle!

elele bekliyelim seninle
daha güzel günlerini ırak'ın
şarkı ve şair yüklü
o *mirbed* trenini
elele bekler gibi
ve şarkılar patlatıp hepbirlikte
şakır şakır oyunlar oynıyalım
el-tavra gemisinin güvertesinde

MİRBED TRENİ

bağdat garındayız kalabalığız
heryanımız bayrak çiçek ve devrim
bir tatlı yağmur ki bağdat garına
aklım olsa da kaçırsam
ıslanıyor ince ince
ıslanıyor ipek ipek
ıslanıyor güney güney
bağdat gecesinde *mirbed treni*
vay benim elim yüzüm
vay benim serçe göğsü yüreğim
bulaşmışım bağdat'a
girmişim güney kapılarından
güzel nisan güzel bağdat güzel günlerim benim!

hep güneye hep güneye *mirbed treni*
yumuşacık
kadifecik
güvercincik bir tren
bağdat-basra yollarında küçümencik bir tren
gecenin
yıldızların
ve petrolün içinden
tiki tak tak, tiki tak tak bir tren
hep güneye hep güneye *mirbed treni*

birazdan bastıracak eşkıya uyku
küçümencik bu trenin tatlıcık odasında
uykuya gireceğim
sabahın en güzel saatinde gireceğiz basra'ya
kankırmızı çiçekleriyle sahrâ güzeli basra
sıcak bir ekmek gibi çekecek beni
şair yüklü bir trenin şarkılı gecesinde
mutlu muyum değil miyim anlatması zor
hep güneye hep güneye *mirbed treni*

ZOR YEMEN'İN KÖR ŞAİRİ

basra'da şiir şenliğinde tanıdım onu
ufacıktı
yalnayaktı
ve kördü iki gözü
    bana ve boşluğa aynı renklerle bakıyordu
    ve kaldırıp kavruk yüzünü yukarılara
        güler gibi
        ağlar gibi
        inler gibi zincirde
            şiirler okuyordu
zor yemen'in kör şairi
    abdullah el-berdûnî

ben yemen'e hiç gitmedim
ben yemen'i hiç görmedim
yemen benim ağıdımdır türkümdür
yemen bende bir avuç tuz
yemen bende sıcak sarı
ve bir çift göz
            yemen bende
    kızgın yeşil sineklerin konup kalktığı

basra'da şiir şenliğinde tanıdım onu
heeeey diyordu
hey aptallar avanaklar enâyiler heeey
kaçırdınız altunları
kitlediniz kasalara
kitlediniz ya
anahtarı londra'nın elinde
hey aptallar avanaklar enâyiler heeeey!
ve kaldırıp o kahırlı
o kahreden
diken diken yüzünü yukarılara
gülüyordu yemen yemen
zor yemen'in kör şairi
abdullah el-berdûnî

bu dünyanın bugününü
bu dünyanın yarınını
sekiz gözlü körlerden de aydınlık görüyordu
zor yemen'in kör şairi
abdullah el-berdûnî
onun için gülüyordu
bir çöl çiçeği gibi!

BİRDENBİRE
BİR SIKINTI

bir köprübaşında sanki
kurşun yağmuruna tutulmuşum gibi
    birdenbire bir sıkıntı
kendisi var
adı yok

yangelmişim bağdat'ın en kral oteline
dağıtmış sarı saçlarını yüzüme nisan
önümde fil sürüsü
    gibi koskoca dicle
        bulanık mı bulanık
            martılı mı martılı!
bağdat'a da pek yakışmış bayramlık
    allı morlu sarılı
        aman da kıpırtılı
peki ama adı ne
nerden çıktı bu sıkıntı?

sabahleyin uyandım ki
taptâze duruyor damağımda
geceki aslansütü zahlavî
zahlavî içmek demek bağdat'ta akşam serinliğinde
sakız gibi dişlerle
sakız gibi güle güle
dicle'de bir kayıkta şarkı söylemek demek
zahlavî içmek demek
uzun uzun öpüşüp
sonra yumup gözlerinizi
yanan dudaklarınızdan dilinizi
geçirmek demek
peki ama adı ne
nerden çıktı bu sıkıntı?

atlasam mı yoksa bir arabaya
gitsem mi kerkük'te petrol kuyularına
yoksa bir gemiyle basra'dan ötelere
mısır'a mı uçsam yoksa
cezayir'e mi?
açıp açıp kapatıyor yüreğim kanatlarını
sanki gelinböceği
uç böceğim
uç böceğim
uçmuyor
isteksiz bir uçağa da benziyor
ne iniyor bulutlardan
ne fırlıyor bulutlara
bozkırda bâdem dalı mübârek
açsam mı açmasam mı
deyip duruyor
ve belki de en kötüsü
yuvada bir yavru kuşa benziyor
ürküyor kendi kanatlarından
açıp açıp kapatıyor yüreğim kanatlarını

sünnetçiden korkar gibi korkuyorum bağdat'tan
iki el ateş eder gibi üzerine adamın
bakmıyorlarmı şu kızlar gözlerime
mor bir salkım gibi sarkmıyorlarmı
dikenli çitlerimden
vallahi korkuyorum
aman kızlar gözünüzü seveyim
"bizim ilde yolumuzu gözler var"

hadi benim aslanım
hadi bre *ebu-temmuz*
hele kaldır şu poponu otelin koltuğundan
atla şurdan bir dolmuşa taksiye otobüse
pazara git be oğlum
alışveriş et oğlum
bağdat'a değsin ellerin
kaptırma gönlünü *fuzûlî* havasına
baksana kuşanmış o güzel bayramlıklarını bağdat
bayrak almış eline
rozet takmış döşüne
yırt kozanı be oğlum
düş bağdat'ın peşine
bağdat'ı yaşa
hadi benim aslanım
hadi benim şiir işçim
türkiyeli *ebu-temmuz!*

DEDİLER BANA
DEDİM ONLARA

dediler ki birgün bana bağdat'ta
"aldınız da yaa aynî
lâtin'in alfabesini
avrupalılaşabildiniz mi yâni?"

ah tabii
eh tabii
elbette!
kapıdan kovduklarımız
bacadan damladılar
yaa aynî yaa habibî!
biz onları anlamadık
onlar bizi anladılar
yaa aynî yaa habibî!
hem de nasıl, bir bilseniz
hem de nasıl, bir bilseniz
ah tabii
eh tabii
elbette!
elbette, *yaa aynî yaa habibî!*
yoksa siz
afyonkarahisarlılaştıramadıklarımızdan mısınız
dedim onlara

üçüncü bölüm

YİTİK ŞİİRLER

1951 - 1959

şiirleri

NEDEN Mİ "YİTİK"?

*"Yitik Şiirler"*in serüveni, burada anlatılabilecek cinsten bir serüven değildir; bu, ülkemizin bir döneminin serüvenidir.

Tarihlerinden de anlaşılacağı gibi, bu bölümdeki şiirler, 1951 - 1959 yılları arasında yazılmış ve çeşitli nedenlerle, hiçbir yerde yayımlanmadan yitip gitmiş yüzlerce şiirden, yıllarca sonra, mutlu diyebileceğim rastlantılar sonucu, elime geçenlerin bir bölüğüdür. Belki bir iki tanesi dergilerde yayımlanmıştır; ama hangileri, nerede, bilemeyeceğim şimdi.

Benim, günışığına çıkan ilk şiir kitabım *"Kavel"*dir; 1963 kasımında basıldı o kitap. *"Kavel"*in eylül 1967'de yapılan ikinci basımı ise, ek şiirlerle genişletilmiş, yepyeni, ayrı bir kitaptır; ama ben, ona, "Kavel'in ikinci basımı" demiş bulundum bir kez ve artık düzeltmedim bu yanlışı. 1963'de basılan *"Kavel"*e, 1959 1963 yılları arasında dergilerde yayımlanmış şiirlerimden bazılarını almıştım. Peki, ya *"Kavel"*den önceki şiirlerim, kitaplarım nerede?

Şiir, yapma çiçek değildir, gerçek çiçektir. Şiirin görünmeyen bölüğü, görüneninden büyüktür. Benim, *"Kavel"*den önceki şiirlerim ve kitaplarım, yayımlanamadan yakıldı, yitti, "müsâdere" edildi. 1959'lardan itibaren dergilerde yayımlananların bir bölüğünü *"Kavel"*e, bir bölüğünü de *"Temmuz Bildirisi"*ne aldım. 1960'la gelen dönemin o hızlı temposu içinde, geriye dönüp, yitiklere karışan şiirlerimle ilgilenemedim. Gazetecilik, sendikacılık, particilik ve bunlara ilişkin uğraşı ve engeller, buna fırsat vermedi. Yeni şiirler yeni kitaplarla günışığına çıkarken, kardeşleri 1959'lardan itibaren bazı dergilerde yayımlanmış ve sonra da *"Kavel"* (1963) ve "Temmuz Bildirisi" (1965) adlı kitaplarıma girmiş olan *"yitik şiirler"*, unutuldukları yerlerde kalıp gitti. Onları

arayıp bulma işine ancak şu son günlerde girişebildim. Bundan sonra elime geçenleri de başka kitaplarıma almaya çalışacağım.

Çünkü, şiire sıkısıkıya bağlı toplumlarda ve dillerde, ozanın yaşam serüveniyle şiir serüveni birdir, özdeştir; birini öbüründen ayrı düşünmek, ayırıp incelemek olanaksızdır. Acı olan şudur ki, bizler, yaş günü kutlanmayan çocuklarıyız bu toplumun; hangi yılda doğduğumuz bilinse bile, hangi gün doğduğumuz belli değildir. İlk şiirlerimizi kaç yaşımızda söyledik, ilk resimlerimizi kaç yaşımızda çizdik, kim bilecek bunu!? Kitapsızlık, kitaplıksızlık, ışıksızlık, okulsuzluk, yolsuzluk, çevresizlik... İşte bizim ortamımız! Emekçi halkın çocuklarıyız; kendi geçeceği yolu kendisi açan makinalara benzeriz biz. Onun içindir ki zordur işimiz

Yitiklerimden bazılarına yıllarca sonra kavuşmuş olmanın sevinci içindeyim.

Şiirleri, tarihlerinden de anlaşılacağı gibi, en yeniden en eskiye doğru sıraladım.

HASAN HÜSEYİN

Ankara, 31 Temmuz 1975

SARI
SARI
SAVRULAN

ah orospu gözlü akşamları hoyrat bozkırın
ah beni yoz atlara döndüren isyan
beni böyle
kötünün kötüsü tütünlere
bokun boku şaraplara zorlayan
bezirgân düzen!
ah ulan ah
kaçak bir tabanca gibi taşıdığım
gözlerimden sarı sarı
sarı yaprakları gibi sevgili ağaçlarımın
savrulup giden aşklarım umutlarım
bana mı bu
bana mı bu
nereye?

üşüyorum yapraklarca
üşüyorum türkülerce
çıldırıyor merhabam bu osmanlı tenhâlarda
sular gibi çağırdıkça beni mavi uzaklar
her akşam bir kurtuluş marşı çıplak dağlardan
yağmur kuşlarının ardından gibi

ah orospu gözlü akşamları hoyrat bozkırın
ah beni yoz atlara döndüren isyanl

(30 Eylül 1959, Gürün)

AY ÜSTÜNE GEZELEME

aya gitsem
olağanın üstünde rahat olsam
yesem içsem sevişsem
sıcak sudan soğuk suya sokmasam ellerimi
hattâ çişimi bile
ben yapmasam yaptırtsalar
ben görmesem görseler
düşlerin karabasanlısını
yine de dünyaya dönmek isterdim

ne de olsa
merak ediyor insan
dostunu düşmanını
geçen yıl diktiğim kayısı fidanı
acaba çiçeklendi mi
gülbitleri temizledi mi güzelim pembe gülü
şeftaliler sulandı mı
ben düştü mü üzümlere
o kaatil yakalandı mı
yakayı kaptırdı mı o hırsız teres
grev sonuçlandı mı
aklandılar mı toplumcular
beni andı mı acep
o leylâk gözlü kadın?
ne de olsa
merak ediyor insan
bırakıp gittiklerini

(1959, Gürün)

RESİM GİBİ

bir çift kırlangıç oturtmuşlar yüzünün ortasına
demişler: kaşın!
bulamışlar temmuz güneşlerine şekerpâreyi
demişler: dudakların!
bir sepet gül toplamışlar haziran sabahlarından
demişler: göğsün!

ya ben seni başka nasıl yazayım
ya ben seni başka nasıl çizeyim
demişler: aşkın!

hadi benim şekerpârem
hadi benim gül sepetim
ortası fesleğenlim
kıyıları karanfillim
kimsesizim
hırçınım
devre yazılım
hadi benim kırlangıcım tırtılım
uyut beni bu süzgün bahçelerde
bahçende uyut beni
allara yeşillere
mavilere kat beni!

(1958, Gürün)

KAĞNI YARASI

aman öküz kulun kölen olmuşum
aman öküz ağırdan al incitme
sap değil saman değil
beş körpe anası bu
aman öküz kulun kölen olmuşum
koma beni karanlıkta darlarda
beş körpeyi ağlatma

aman öküz kulun kölen olmuşum
aman öküz davran biraz bekletme
doktor uzak
ölüm yakın
aman öküz kulun kölen olmuşum
koma beni karanlıkta
beş yavruyu ağlatma

devirdi gözlerini mübârek
bana baktı
yola baktı
ve karşıki dağlara
öpülesi gözlerinde iki damla yaş
türkü gibi bulut gibi ağıt gibi heyhey
baktım
güllü yorgan soğumuş

davullar dövdürdüm etme ağgelin
yemekler döktürdüm, etme ağgelin
umutlar yeşerttim kırda kıraçta
gitme ağgelin
kolumsun
kanadımsın
gücümsün
neyim var senden gayrı
koma beni taş başında, ağgelin
koma beni karanlıkta kahırda
gel gitme!

yıkıldı gök
kaydı toprak
birdenbire bir yalnızlık
korku gibi açlık gibi ölüm gibi heyhey
iki el ateş ettim dağlara
dağlara heyhey
çevirdim kağnıyı köy mezarlığına

bir gelin giderdi bir gelin
allı pullu bir gelin
dağ yollarında

(1957, Gürün)

ŞÖMİNE
BEBEK
EKSİĞETEK

hakkı torunoğlu için...

o benim yolcu yanım
    yörük yanım
        göçmen yanım o benim
ben onun
    taş ardında siperlenmiş
        eşkıya yalnızlığı
ikimiz iki fidan
iki kavak fidanı aynı toprakta
    aynı karlar
    ve aynı baharlarda
        yanyana iki fidan
yüzlerimiz yüzdeyüz anadolu
ellerimiz kavgacı
        ve dehşetli alıngan

bir bahar günü atölyesinde
    tuvaller arasında gördüm onu
yüzünde doğum sancılarının en güzeli
        parmaklarının ucunda güneşler vardı
bir büyük şenlik tablosuydu bu
bayram davulları bir yanda
    bir yanda halay horon
        bir yanda kardeş sofrası
vuruyordu vuruyordu bethoven
        bir uzak
            bir yalnız
                bir karanlık piyanoda
biryanımız kılıç kılıç
            gülüyordu timurlenk

dışındaydık takvimin
sanki sahanlığında bir bozkır treninin
sonra sahnede gördüm onu
kendinden geçmişçesine
oynuyor
oynuyordu
onu ben
belki de hiçbir zaman
böyle candan
ve anlıyarak
alkışlamadım

ne söylesek
boş şimdi
içindeydik takvimin
kapılır gibi ansızın sele
düşmüştük küçük ekmeğimizin büyük gürültüsüne
o bir yanda
ben öbür
resim onun leylâ'sıydı
sahne şirin'i
leylâ'lı ve şirin'li bir yaman aşkta
yaprak döker gibi bizim orda kavaklar
bitirdi günlerini
sahne yıkıldı
gömüldü atölye bir ılıman denizin derinliğine
o benim yolcu yanım
yörük yanım
göçmen yanım o benim
masallar anlatıyor şimdi o yanım
şömineli bir evde
yumuşacık mavilerde
yağmursuz şimşeklerle geçip giden günlerine

bense
hâlâ soluksoluğa
hâlâ yumrukyumruğa
bir çetin
bir dikenli
bir taşlı yolda
kan içinde yumruklarım!

(1957, Gürün)

BİR YILBAŞI GECESİ

bitti bir yıl
bir koca yıl birdenbire
bitirdik heeeey
bitirdik vaaaay
bitirdik oooooy
söndürdüler ışıkları
yaktılar ışıkları
çıktılar bir eski yıldan
girdiler bir yeni yıla
girdiler heeeey
girdiler vaaaay
girdiler oooooy
biz ne yaktık ışıkları
ne de söndürdük
ışığımız yoktu ki

çekersin ipi
çekersin ipi
çekersin ipi
alnının damarları oklava gibi
kopunca ip
başlar yine sırtüstü

neresinden girecektik
nasıl girecektik bilmiyorduk ki
çektik kafaları bigüzel
    en berbat şaraplarıyla bu en güzel üzümler ülkesinin
girdik arka kapısından yılbaşı sarayına
çektik bıçakları saldırdık
çıplak kızlar biryana
    dümbükler öbür yana
bastık kahkahayı çılgınca
        eğlendik
sapladık bıçakları tombul nutuklarına
işedik üstlerine hırsız pezevenklerin
    kustuk sokaklarına
        yüzükoyun bir kentin

birdenbire bitti bir yıl
bir koca yıl birdenbire
        bitirdik heeeey
        bitirdik vaaaay
        bitirdik oooooy

(1957, Gürün)

KAN

"kırk lokmadan bir damla kan
bir damlacık dölsuyu
kırk damla kandan"

destiyi vurdum yere
fokurdadı toprak
davrandı dev kurbağası bozkırın
paytak paytak
halaya kalktı manda
kopar gibi karanlıktan
cırladı cırcırböceği
göğüs geçirdi funda
parmağımda bir damla kan
domurup baktı güneşe
baktı
ve sustu

bir düşün
manda gözünde bataklık
kurt gözünde duman
gelmiş hangi sulardan
koşar hangi sulara
biçimini cinnet cinnet zorlayan
insanım ben
bir elim ekmek aranır utanç çöplüklerinde
bir elim atomun çekirdeğinde
yalnız mıyım
susuz muyum
neden bunalıyorum
nedir parmağımda bu bir damla kan?

bir düşün
salkımsaçak söğüt köklerinde sazanlar
yaşatırlar bize şeffaf düşlerimizi
su değil sanki akan
mavileşe yeşilleşe yazlaşa zaman
akıyor parmaklarımdan sızan serinliğiyle

bir düşün
çatlıyor kayalarda martı yumurtaları
yeşil sinek sûretinde dağılıyor leş
sırıtıyor kafatası güneşte
dinamitleşiyor kıraçta tohum
ve yeşil gözlü bir kız
taranıyor uzun sarı saçlarıyla mavide
bulutlar geçiyor yıldızlı aynasından
sazanlı çaylar geçiyor
ve bakır sahanlarda güneş
dut pekmezi telli sıcak

umurumda mı bastil benim, umurumda mı temmuz 14
umurumda temmuz 14, umurumda kanlı bastil
bir bidon fransız şarabına bir bardak sirke
tutup şarap doldurmuşlar altun kafatasına kral lui'nin
umurumda bastil benim, umurumda temmuz 14
yıkılan duvarlarıyla 1789
ve o çifte boynuzlu sıtrazburg sikkeleri
barikatlı giyotinli lui'li taşan bardak
umurumda robespiyer umurumda danton mâra
umurumda herşey benim
bataklığa koşan manda
cırlayan cırcırböceği
vıraklayan kurbağa
baltayla kesilen baş
kana konan yeşil sinek
sineği kapan serçe
güneşteki bakır sahan
ve bakır sahanlarda telli sıcak dut pekmezi
ve pekmezde arılar
balda ballaşmamış ölüleriyle
ve çılgınca sevdiğim arıkuşları
bağışlanmaz suçlarıyla arıkuşları
beni herşey son derece çekiyor
umurumda herşey benim

bir düşün
geceleri sıkıp sıkıp kitaplara dolduruyorlar
insanları sıkıp sıkıp sokaklara dolduruyorlar
sokakları şarkılarla marşlarla dolduruyorlar
yumrukları açılmıyor sokakta düşen marşın
kapanmıyor gözleri
sinekler hiçbir zaman camdan öte gidemiyorlar
ben istersem ölümden de ötelere gidebilirim
kuşlar da ıslık çalabilirler
ama çalamazlar ıslıkla devrim marşı
umurumda herşey benim

bir düşün
hani teksas'ta demiştin yağmur değil de kapçık
damlalar kapçık kapçık, hani yağmur damlaları
bir damla kandır güneş, toprak kölesinin avcunda
sürer bulutları dönüm dönüm, harmanlar hektar hektar
başaklar tepetakla başaklar kapçık kapçık
minâre-konya-tepsi, tuzgölü-kudüm-mevlâna
topraksızın zimmetinde bir açlık bir ayrılık
sen ne dersen de artık, tarla büyük yağmur büyük
hani teksas'ta demiştin yağmur değil de kapçık
yıldızlar cam kırığı, yıldızlar trilyonlarca sözcük

bir nokta var, seziyorum, zaman zaman oralarda dolaşıyorum
van gok'un usturasının dilinden anlıyorum
belki de van gok usturasıdır
şiir şiir parlayan şey
belki de aşkımızdır içkiye ve silâha
traktör topraksızı kötü yerinden kapmış
karakolun kapısında ağlaşan kadınlardı
çocuklar ağlaşarak emiyorlardı analarını
yeşilim sarım yoktu hep kırmızı kullandım
boyadım kehribar harmanları bayrak kırmızısına
nekadarı sarı varsa boyamışlar gökyüzünü
mavileri doldurmuşlar *van gok*'un piposuna
pipo yanmış allahıma, avrupa yanmış
biri bir bayrak vermiş afrika'nın eline
afrika kanat kanat aydınlığa yürümüş

bir düşün
düşün ve derinleş dinamitlerde
sömürgeciler şimdi
afrika'da o birinin uskurundalar
gülebilseydim eğer
çoktan kanatlanırdı afrika'da tamtamlar
bir nokta var
seziyorum
zaman zaman oralarda dolaşıyorum
bir damla kan domuruyor
ucunda parmağımın

(1956, Gürün)

KERPİÇ ADAM

kerpiç adamın işi
tırnakla kazıyıp güneşi
    kanla aydınlatmak geceyi
şu şuna
bu buna
bu bana
    "ölüm ver allahım ayrılık verme"

kerpiç adamın düşü
balık manda fil deve
        bereket yıldız aşı
şu şuna
bu buna
bu bana
    "bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm"

kerpiç adamın usu
kaya kovuğunda güvercin
    bak ki düşmüş bulutlardan kuyuya
şu şuna
bu buna
bu bana
    "beni öldürmeli dövmeli değil"

kerpiç adamın aşkı
bıçak balta ve kurşun
    yüzer çocuk gözleri kan göllerinde
şu şuna
bu buna
bu bana
    "zâlim felek sana n'ettim n'eyledim"

kerpiç adamın gücü
yer altında akan su
bre hiç mi uyanmaz bu
    dünyayı tutmuş horultusu!

(1956, Gürün)

ÖLÜ
NOKTAYI
ZORLAMAK

yalan bütün gitmelerim, yorgunluklarım gerçek
büyük büyük serüvenlerle yatmaktan erkekçe yorgunum
çapraz çizgilerle boğdum kuduran özlemlerimi
emdiğim belki cinnet, karanlığın kıllı memelerinden

bir okyanus gecesini yüklenip bir ucundan
bir denizci türküsünde bir bozlak bulup şaşmak
sövgüler bıçak bıçak saplanırken tombul kahkahalara
selsele bir şenlikte bir palyaço bir kıral
olup gülüp sevinmek
ağlatır beni topal serçe, yangınlara bakar bakar gülerim
şu çocuk yüzlü günler şu umdukça çocuklaşmak
şimdi bir makinanın soğuk bileklerinde yanar ellerim
bak ki hayvanca üşümüşüm çıldırtan ateşlerde
ölüleri geçemedik, yakamızı bırakmıyor ölüler
ortaçağlı yüzlerimiz yapma çiçeklerce silik
ağaçlar yatar kalkmaz yıldızlar gider gelmez
istanbul da biter gülüm toroslar da biter birgün
ben de biterim
ama bitmez şarkılarım
belki bitmez
karanlıkta çığlıklarım

bir tren duruyordu, küskün ve kesik, kıyısında gecenin
söktüm plâkasını, *heryere birden* diye yazdım sessizce
bozuldu bölünmeler, yeni bir iskender'dim kördüğümlere
bozuldu hintli yılancının gözlere sığmaz korkusu
bozuldu tibetlinin yıldızları yoğuran yalnızlığı
oyuncak bir trendi bu, bense çocuklarca kocaman
bense ıslık çalıyordum, zorlamıştım dillerin sınırlarını
birdenbire bir güney, bir güney birdenbire bibercesine
bir güney değip geçti tutsak uygarlığıma
su gibi ışık gibi, yakıp geçen bir aşk gibi hergele
yakıp geçti birdenbire bibercesine
devirdim bir yumrukta içimin putlarını
yıktım kollarımı geceye, dinamit gibi sustum
bir tren duruyordu, kesik ve şaşkın, kıyısında gecenin
söktüm plâkasını, *heryere birden* yazdım sessizce

istanbul da biter gülüm, toroslar da biter birgün
ben de biterim
ama bitmez şarkılarım
belki bitmez
karanlıkta çığlıklarım

bir nokta var, ölü nokta, ben işte onu zorlamaktayım
ben işte o noktada heryere birden kalkan bir tren
sesim bir afrikalı, bir asyalı sesim benim, sesim bir kalabalık
renksiz bir viyana valsinin o kuruntu iskeletliği
sarışın kamburunda bulanık bir berlinlilik
kar kokuyor burnuma, birdenbire bir biberli ballı gül
ve insan yürekleri saçılıyor kaldırımlara

yalan bütün gitmelerim, yorgunluklarım gerçek
büyük büyük serüvenlerle yatmaktan erkekçe yorgunum

(1956, Gürün)

BİR
ÖRNEK İNSAN
PORTRESİ

demek hiç aç kalmadın sen öyle mi
    açıkta kalmadın ha?
kirinden gömleğinin
dirseğinin yamasından
    eziklik duymadın ha?
bravo be
aşkolsun şu adama vallahi!

demek hiç sövmediler anana avradına
hiç kimseye sövmedin ha?
bir gececik olsun çekip kafayı
    şakır şakır oynamadın
        hıçkırarak ağlamadın öyle mi?
bravo be
aşkolsun şu adama vallahi!

demek yalnızlıktan böğürmedin hiç
akrep sokmuş gibi sıçramadın geceleri ha?
hiç sevmedin öyle mi
kendini öldürmeyi çekip gitmeyi
    büyük işler becermeyi düşünmedin ha?
bravo be
aşkolsun şu adama vallahi!

demek bu musluklar hep bu ellerde
bu düzen bu dünya bu gidiş
sen hep böyle mutlu kişi örnek vatandaş
gelen ağam giden paşam, öyle mi?
bin yaşasın seni sokmayan yılan
sen mi kaldın düzeltecek, öyle mi?
haksızlığa uğramadın taşlanmadın ha?
    ne şam'ın şekeri, ha
    ne arabın yüzü, ha?
yaşadın da bunca yıl şu bataklıkta
gül sandın bu kokuyu öyle mi?
hadi be hırbo sen de
    adam mısın sen de be!

(1956, Gürün)

BİLEMEZSİNİZ

doktorsuz hastaların dünyalarını
nasıl geçmiş tırnakları maviye
nasıl da paramparçayım
bilemezsiniz

işsiz işçilerle günlerin uzunluğu
çarşıların ağırlığı göklerin basıklığı
nasıl da yoruluyorum
bilemezsiniz

bu yüzleri ben çizmedim bu soluksuz kentlere
bu bağırtan yalnızlık bu tüketen sessizlik
nasıl da çoğalıyorum
bilemezsiniz

sokaklar, sokaklar
kirli, kördüğüm
elibayraklı geceler
bilemezsiniz
omuzbaşınızda bir adsız korku
can değil sakınılan
bilemezsiniz
her çocuksu yüzde bir yaşlı bakış
sessiz bir ayrılık her kucaklaşma
gitmek bile bir kurtuluş olmuyor
ne söyler yollar bana
ben yollara ne söylerim
bilemezsiniz

her adımda bir sonbahar aydınlığıma
körler çarşısındayım
bilemezsiniz
böyle neden susuyorum
bilemezsiniz
deprem yaşıyorum
bilemezsiniz

(1956, Gürün)

AŞI

bilirim
    bildiririm ki
taş yerini bulur birgün
        su yatağını
tutar bu aşı

yerini bulur alkış
yerini bulur yergi
eklenir adımlar adımlara
        eller ellere
ırmaklar nehirlere
nehirler denizlere
        kavuşur gibi
öfkeler öfkelere kavuşur birgün
tutar bu aşı

bilirim
    bildiririm ki
yerde kalmaz dökülen kan
çiçeklenir
    dallanır
        anlatır birgün
beş giderse çarşamba
    perşembe onbeş gelir
tutar bu aşı

(1956, Gürün)

BİR
TREN
GELDİ GECEYE

bana ne, kara kara kazanlarda delirip taşan sudan
çekip gitsin ateşçi, raylarla hesabım yok!
yolcu şaşkınlıkları artırır içimdeki aşka benzer telâşı
bir belirsiz aşkın başlangıcıdır bende her gidiş
geçip giden ne varsa nedense yorar beni yalnızlaştırır
ağırlaşır yüküm birden, koyacak yer bulamam
bana ne yalanlardan bana ne yıldızların uzaklığından!

bir tren geldi birdenbire, girdi geceye
batıdan gelen çinli öğrenciler vardı trende, baktım
çok uzak iki imge, çok yakın iki renktik öğrencilerle
küçücük sarı yüzlerinde incecik gözlükleriyle
çok camlı bir uzak saraydan bakar gibiydiler geceye
kolsuz bir hitit heykeliydim bu bağlama bu buğday toprağında
gece birdenbire korkunç bir havasızlık
düşlerin oynak boyutlarıyla açılıp dağılıyordum

büyük andlar büyük aşklar, ko dursun yaygaralar
yerin dibine geçsin beni benden alan herşey
bana ne yalanlardan bana ne yıldızların uzaklığından!
yaprak dökmüş susuzluktan, okşadığım güzel ağaç!
bir kayayı kırsam kırsam, yıkılıp düşünceyedek
bir toprağı sürsem sürsem, yokolup gidinceyedek
koşarken kanatlaşsam, çekip gitsem dönmesem
durmasam bu gecelerde, sızlamasa kanatlarım

bir tren çekip gitti bir geceden bir geceye
beni sessiz çağırmayın, ağrıyor bileklerim

(1956, Sivas)

ALKOL CUMHURİYETİ

bir şişenin başında silinmiştiniz
silik çıkartmalara benziyordu yüzleriniz
bu can pazarında bu alkol aydınlığı
bulanık yörüngelerle varmak ölüme
beşiniz de taş gibi üzgün ve ağlamaklı

kimsenin kimseyi dinlediği yok
anlamak belki de teslim olmaktır

altıncınız bendim, son kadeh burukluğu
yorgun düşmüş bir kadındı gece sedirde
çırılçıplak bir şişeydi, ben yoktum
oysa ben sizlerle çoğalıyordum
beşiniz de zift gibi pişmandınız gecede

geceleri yalnız kalmanızı dilemem
yalnızlık bir engerektir gerçektir

ağlar gibi düşünmek nekadar kötü!
kaldırın kadehleri vakit geçiyor
bir daha gözgöze gelmemek de var
özlemek bu yanıdır şeffaf duvarın
beşiniz de kilit gibi kırılmıştınız

görmek için bakmak yetmez herzaman
çünkü bakmak soyubitmiş bir sürüngendir

hiçbirimiz belirsizle bağlı değiliz
aldanmak da bir kurtuluş olabilirdi
altımız da tek bir türlü ölebilirdik
ölü kuşlar ötmeseydi dallarda
altımız altı tanımıydık tek bir insanın
altımız da zehir gibi yalnızdık

sabahları sokaklarda mutlaka öpüşelim
öpüşmek kolkola dolaşmaktır ölümle

(1956, Sivas)

YÖRÜNGEDE DEPREM

benim ol demiyorum, başkasının da olma
aldılar silâhlarımı, uzağındayım barış topraklarının
sana nasıl katlanırım, nasıl olurum sensiz
çıkamam bu çevrintiden, yörüngemde depremler
beni anla demiyorum, çünkü anlamıyorum
çünkü ben az sonra belli değilim

bir bir devirdim totemlerimi, kan içinde tabularım
yörüngelerle kesilmiş yörüngem, ki korkunç
savrulmasam yıldız yıldız, duyabilirim belki ölülerimi
ardımsıra koşturmasalar bıraktıklarım
beni anla demiyorum, çünkü anlamıyorum
çünkü ben az sonra belli değilim

(1956, Gürün)

TELEFON BUYRUĞUMDUR

alooo istanbul!
burası uzunyayla
ben
hasan hüseyin!

sana hemen ve âcilen emrediyorum ki
bana hemen
ve âcilen
bir deniz
içine sıçılmamış
sana hemen ve âcilen emrediyorum ki
bana hemen
ve âcilen
bir hava
osmanlı osuruğu kokmayan
sana hemen ve âcilen emrediyorum ki
bana hemen
ve âcilen
bir boğaz
bir de kayık
şöyle akşam saatlerinden
mehtâb uyanırken sularda

"Kandilli yüzerken uykularda
Mehtâbı sürükledik sularda"
Yahya Kemal

sen ki
ve rumeli ve karaman ve konya
sen ki
okurum şimdi senin
köşküne sarayına
haremine
haramına
hümâyûnuna
burası uzunyayla
ben
hasan hüseyin!
sana hemen ve âcilen emrediyorum ki
bana hemen
ve âcilen
bir kadın
şöyle az kullanılmış
hapisten kaçmış gibi dalayım etlerine
sarayım kıraç kıraç
o maviş pembelerini
içeyim seni yavrum
bir okka rakı gibi
öleyim kollarında
tâ be sabah
tâ be akşam
muhammed'in sâdık ümmeti gibi!

kaç bin yıllık özlemimsin ulan sen benim
kaç bin yıllık öfkemsin
tezeğim ben
kerpicim ben
ağıdım
saraysın sen
altunsun sen
zümrütsün
ben senin saltanatın
sen benim sefaletimsin
geleceğim sana birgün
açılmış bayrak gibi
geleceğim sana birgün
gireceğim koynuna
çekilmiş bıçak gibi
güzel ve namuslu günler için yatırıp seni
yatırıp seni
o yıldızlı o mavi
ve o atlas örtülerin üstüne
yatırıp seni
kaç bin yıllık özlemimle ulan istanbul
kaç bin yıllık öfkemle
yatırıp seni
yatırıp

alooo istanbul
ben işsizlik
ben haksızlık
ben kahır
burası uzunyayla
ben
zincirde şair
hasan hüseyin!

(1956, Uzunyayla)

KANGAL

siz hiç tavuk taşıdınız mı karanlıkta kucakta?
siz hiç polis sandınız mı geceleyin kendi karaltınızı?
istanbul-ankara yaptınız mı beş adımlık avluda?
siz hiç adam öldürdünüz mü kafanızın içinde?
caddede güpegündüz hortlak eli sıktınız mı?
öptünüz mü bir ölünün buz gibi dudaklarını?
arkanızdan konuşanın boynuna sarıldınız mı?
bile bile lâdes dediniz mi siz sabahın köründe?
ananızı belleyenle bir masada içtiniz mi?
bir dolmuşa bindiniz mi sayın muhbir vatandaşla?
gözgöze geldiniz mi caddede cellâdınızla?

peki ama ne yaptınız bunca yıl?
atlar nasıl kişnerler karanlıkta düşmana
hiç gördünüz mü?
itler nasıl anlarlar düşmanın kokusunu
demek hiç görmediniz?
peki ama ne gördünüz
bunca yıl yaşadınız da?

iş mi yâni beyfendi
bir kadını bir dakkada döllemek
bir veledi ciyak ciyak bağırttırmak dünyaya?
istanbul'da oturup da kangal'ı bilmek başka
kangal'da oturup da kangal'da ölmek başka
ne içersiniz?

(1956, Sivas)

BİR CUMHURİYET ÇOCUĞUNUN ANAKARNINDAKİ GÜNLERİ

naci sadullah'ın anısına...
(1975)

anlatır sarsak süleyman
dinler sarsak süleyman'ı
öksüzoğlu öksüzoğlan süleyman:

anlatsam belki inanmazsınız
hiç de güzel günler değildi
anamın karnındaki günlerim

anam herhalde topaldı
bilmiyorum belki de bozuktu yollar
durmadan tahterevalli oynardı

sesim kısılırdı bağırmaktan
telefon cevap vermezdi
ne vardı dışarda bilmem ki
gürültü eksik olmazdı

gözlerim kararırdı açlıktan
karasu gelirdi ağızcığıma
hani bir de su içmese
iflâhım hepten kesikti

bir adam gelirdi her akşam
anama birşeyler getirirdi
nesi olurdu anamın bilmem
elleri başımda gezinirdi

portakal mı istemezdi canım
et mi balık mı yumurta mı
kesmişler namussuzlar telefon hatlarını
anam bunları töbe vermezdi

gün oldu ateşler içinde yandım
ne diye ateş yemişti sanki
gün oldu eridim titremekten
buz mu yutmuştu neydi

ne o benden vazgeçti açıkçası
ne de ben ondan
ben patladım sıkıntıdan
o taşıyıp durdu beni

iyi birşey değil vesselâm
ananın ağzına bakıp durmak
içtiği bulgur çorbası
yediği erik çağlası

ne olaydım isterdiniz
kurtdereli pehlivan mı?
güleyim burnunuza
sıtmalı doğdum işte!

(1956, Gürün)

verem verem dedikleri
bir ince hastalıktır
beyler
ipince bir hastalık
nazlı, kibar efendi
son derece duygulu
son derece alıngan
son derece mızıkçı
son derece zorlukçu
son derece kuşkucu
son derece sıkıcı
ne bileyim yâni beyler
son derece yorucu
şeffaf bir hastalıktır

bazlama yemez, beyler
çökelek yemez
çalışmaktan hoşlanmaz
güneş ister et ister
eti pirzola ister
bal ister kaymak ister
kuştüyü gıcırtılı
karyola ister
evet beyler, tıpkı böyle
tıpkı bey çocuğu mübârek
tıpkı hanım evlâdı
tıpkı bürokrat
tıpkı küçük burjuva

(1956, Gürün)

RAPOR

bölgemiz buğday ve davar
bölgemiz kızılırmak
bölgemiz güneş
ve kar

üçyüz kinin dağıtıldı
beşyüz atebrin
bölgemiz verem

bölgemizde verem
yüzdeyüz artmaktaysa da
veremliler yüzdeyüz azalmaktadır
saygıyla arzederim

bendeniz sıtma savaş derneği gönüllü genel sekreteri
iktidar partisi görevlisi
doktorumsu abdülkerim

(1956, Gürün)

İNSAN MI BUNLAR?

çocukları seviyorlar da yarını sevmiyorlar
kömürü seviyorlar da sökeni sevmiyorlar
fabrikayı seviyorlar da grevi sevmiyorlar
portakalı elmayı muzu viskiyi
ipekliyi seviyorlar da işçiyi sevmiyorlar

bu gemiyi bu denizde baban mı kaydırıyor?
bu treni bu dağlardan anan mı aşırtıyor?
kim ekiyor bu pamuğu kim büküp kim dokuyor?
buğdayı kim tütünü kim patatesi kim?
kim söküyor bu demiri, pirinci kim topluyor?
kaynanan mı tarıyor bu denizi saç gibi
kayaları baldır gibi metresin mi açıyor
oynaşın mı ışıtıyor bu karanlık geceleri

düşündükçe domur domur çoğalıyorum
cephanelik oluyorum bunları düşündükçe
ben bunlara insan diyemiyorum

(1956, Gürün)

HACI MEHMET'E AĞIT

mavi gömlek istedi de
diktirmediydim
ah diktirmez olaydım
giymeden gitti

sandıkta iki elma
kıyıp da vermediydim
ah ki kıymaz olaydım
yemeden gitti

komşunun huriye'yi
al dedi de almadıydım
vah ki almaz olaydım
görmeden gitti

hacı mehmet hacı mehmet
yavrum ceddine rahmet
şu anana merhamet
ölmeden gitti

(1956, Gürün)

BİRİNİN YOKLUĞUNU DÜŞÜNMEK

oturmuşum bir ağacın altında
aylardan temmuz
biraz ceviz biraz kayısı biraz dut
bulaşmışım maviye
ölülerim çepeçevre serilmişler yeşile
kulağım su sesinde
herkes kendi türküsünü söylüyor
kimi yeni kimi eski
benzemiyor birbirine
yakışmıyor birbirine
herkes kendi türküsünü söylüyor
yüzleri değişmiyor
bakışları değişmiyor
sesleri değişmiyor
herkes kendi türküsünü söylüyor
ben rakımı içiyorum

güneş temmuz güneşi
kayısılar yeşilden turuncuya
dallar sanki uykuda
dallar uykuda emziriyor
sessizce emziriyor
dallar beni emziriyor
dallar beni yeşil yeşil
dallar beni sarı sarı
dallar beni mavi mavi
ve turuncu
karışık bir içkiyle çoğalıyorum
biraz güneş biraz toprak biraz su

o şimdi dudaksızdır
o şimdi dilsiz
o şimdi elsizdir o şimdi kolsuz
o şimdi bakışsızdır o şimdi yönsüz
o şimdi kaldıramaz içkiyi dudağına

birdenbire sararıyor çimenler
ağaçlar taşlaşıyor
kuş sesleri taşlaşıyor
su sesleri taşlaşıyor
sarı bir yel dolaşıyor taşları
ve artık oturmuyorum bir ağacın altında
biraz ceviz biraz kayısı biraz dut
biraz su olmuyorum
ve artık durmadan içiyorum
dağları
bahçeleri
ve gökyüzünü

onun şimdi içmemesi ne kötü!

(1956, Gürün)

DO NATÜREL

bir öğretmenimiz vardı adı câfer'di
titizdi sertti ama, billûr kadehlere benzerdi
müzik ruhun gıdasıydı, gıda besin demekti
yâni gülenle gülmek ağlıyanla ağlamak
kemancı serkiş dersen safi ispirto içerdi
durmadan yay çekerdi durmadan ah çekerdi
sâfi ruhtu adamcağız, geceleri aç yatardı
bülbüller konup kalkardı ah dedikçe kemanlarına!
bir öğretmenimiz vardı adı câferdi

cilet gibi bir hüzündü, anlıyamazdık
bah'tan plâklar çalardı, anlıyamazdık
minörden hoşlanırdık bemolden hoşlanırdık
neden niçin hoşlanırdık olgörüp bilemezdik
bethoven delisiydi, senfoni der ağlardı
ne vardı bethoven'de, olgörüp soramazdık
cilet gibi bir hüzün, adam tüm göçmenistan
kaşları birlik es'ler gibi çakılırdı gözlerimize
müzikten bethoven'den bah'tan korkardık
herbirimiz bir dağdan bir bayırdan gelmiştik
flüt ne ki keman ne kl gam ne ki
seslerimiz bir türlü giremezdi porteye
sanki oğlak çobanıydı câfer öğretmenimiz
sesi kan ter içinde dağlarda bayırlarda
do derken damdan düşüp öleceğiz sanırdık
bir öğretmenimiz vardı adı câfer'di

hunlar macaristan'a girer gibi derse girerdi
marş derdi yayılırdık, şarkı derdi gevşerdik
verdi'nin ayda'sından tatlı bir parça
iki lokma arlezyen bir tadımlık serenad
sonra solfej sonra gam sonra fa diyez
do derdik do olmazdı, tükenirdik korkudan
fa derdik fa olmazdı, falakaya can kurban
can kurban yüksek matematiğe yüksek fiziğe
bir öğretmenimiz vardı adı câfer'di

üç yıl değnek salladı o kıraç seslerimize
üç yıl bıkıp usanmadan solfej öğretti!
şimdi karın altındayım, kurdun kuşun bunaldığı
elim kolum karanlıkta, azıtmış yalnızlığım
bir ses kaldı o günlerden
do diyorum dooo
koca dağlar gibi do, postasız yollar gibi do
doktorsuzluk gibi do, okulsuzluk gibi do
kalın do babacan do can kurtaran do
do diyorum do diyorum
duvar gibi bozkır gecelerinde
do diyorum
do diyorum
yırtarak gırtlağımı
vurarak topuğumu
do diyorum dooo
doooooo
doooooooooooo!

(1956, Gürün)

SINIRDA VURUŞANLAR

kapılar iterse adamı
    kapının ardındakiler
pencereler iterse adamı
    camların ardındakiler
sedirde yumuşaklık
duvarda resim
fincanda kahve
merhabalar iterse adamı
    günaydınlar iterse
o zaman

akşam sofraları iterse adamı
kaşık çatal iterse
bardakta su saksıda çiçek
gözün göze değişi
gülücükler iterse
radyoda akşam haberleri
gazeteler iterse
o zaman

dilekçeler iterse adamı
koltuklar telefonlar ziller
işveren kapıları
işyerleri iterse
uçaklar trenler pasaportlar
ilgililer ilgisizler iterse
dağlı ve denizli dinlenmeler iterse
bayramlar iterse adamı
    bahar sabahları iterse
o zaman

o zaman bir kuş öter şurasında insanın
uyanır kara kışlarda uyuyan tohum
kırılır kapı
yıkılır duvar
güneşli marşlarla dolar bezgin sokaklar
    ve varılır yepyeni bir sabaha

(1955, Gürün)

BELLİ DEĞİL

cebinizde temiz mendil
kullanılmamış adres
sakın kalmasın
birazdan belki de hiç

para varsa yanınızda
birşeyler çekiyorsa canınız
bir saniye beklemeyin
birazdan belki de hiç

bekliyorsa sevgiliniz
şarabınız hazırsa
koşun ne olursunuz
birazdan belki de hiç

giynek göynek kundura
mendil çamaşır koku
giyinin eskitin sürünün atın
birazdan belki de hiç

gülmek geliyorsa içinizden
gülün doya doya dostlarım
isterse ağlamak olsun ardında
ağlamak geliyorsa içinizden
siktiredin şövalye zortzortunu
ağlayın doya doya dostlarım
ağlamak
gizli gizli
pisin pisin
yakışmaz çağımızda insana
dostlarım
kavga mı dövüş mü birileriyle
kucaklaşıp öpüşmek mi
koşun dostlarım koşun
otobüsle uçakla motosikletle koşun
binin elektriğe
ışıkla koşun
birazdan belki de hiç
belki de topraksınız birazdan

(1955, Sivas)

ISLIK

onu sevmiştim belki
belki değil bu bir gerçek
gerçek değil belki yalan
çünkü yoktu ekmeğimiz
işimiz kimliğimiz yerimiz
yalan değil bu bir gerçek
belki gerçek bu da değil

nezaman ıslık çalsam
hemen o sokak
o patiska perdeler
o yalnız sardunyalar
pencerede o kedi

kim oturur bu evde
kim açar bu kapıyı
bu ışığı kim yakar
kime sürtünür kedi
kim sular sardunyaları
perdeleri kim çeker?

nezaman ıslık çalsam
küskün düşkün adamlar
yorgun yalnız kadınlar
hep böyle ıssız sokak
hep böyle yağmur yağar
hep böyle sidik kokar
pencerede o kedi

akşamlar iner sessiz
bekleyensiz törensiz
esmerim otobüsten
iner kimsiz kimsesiz
geçer ışık tenhâsını çarşının
bulaşır yağmura kara
uzala kısala işçi gölgesi
bir bana bir camlara işçi gölgesi
sefertası çantası hilâl kaşları
erkeksiz adımları kadınsı ürkekliği
azala çoğala tedirginliği
sürünür kaldırımda kopuk zinciri
yaşar kenti caddeboyu öfkesi
döner yüreğimin köşelerini
çırpınır karanlık sularında içimin
    gömülür o sokağa
    başlar köpekleri garipliğimin
ben öyle adsız adressiz
ben öyle yersiz yurtsuz
pencerede o kedi
pencerede kedi yok

nezaman ıslık çalsam
bir câmi bir cenâze
bir nine iki tâze
o köşede bir fırın
bir manav ve bir bakkal
kararmış kiremitler
saçakta gün kurusu
uzun öten trenler
bahşiş ummaz postacı
elimde şarap bardağı
geçer gece söker şafak
pencerede o kedi
pencerede kedi yok
içimde yazlar kışlar
boralar fırtınalar
içimde seferberlik
içimde kıtlık kıyam

sevmek diye birşey yok
sevmek bir uzaklıktır
sevmek bir yoksulluktur
koşup koşup varamamak
sarıp sarıp öpememek
içip içip kanamamak
sevmek bir susuzluktur
sevmek diye birşey var

(1955, Sivas

UNUTULMAK ACISI

Bana mektup yollamayın dostlarım
selâm salmayın bana
kuşlar ne bilsinler içimizde kötülük olmadığını
alıp alıp uzaklara götürüyorlar
o suçsuz selâmları
dostlarım!

Sonu geldi gibi bu serüvenin de
-yine de belli olmaz
daha yeni başlıyordur belki de-
yanımda yalnızlığım, köpeğim benim
gün olur
basıp giderim buralardan da
yitirecek neyim var ki dostlarım!
Gemiler almasın beni isterse, uçaklar almasın
trenler uzak uzak öttürüp geçsin
şuramdaki kuşu dinler
giderim!

Yüzleriniz parça bölük resimler gibi
dalsam da düşünsem de bütünlenmiyor
Ne kitap ne içki ne kadın
batan bir gemiden seslerdir bunlar bende
Şimdilik
patlamasın diye öfkemi
sıkıyorum avcumda
bir elbombası gibi

Bana mektup yollamayın dostlarım
selâm melâm salmayın
acılar da
tatlılar da
kapanmış yaralardır benim gözümde
kapanmış yaralarla oyalanmayı
yüreğim götürmüyor
dostlarım!

(1954, Erzincan)

BÜYÜK BİR ŞİİR İÇİN KÜÇÜCÜK NOTLAR

Ne çabuk yaşlanıyor buralarda bu garlar bu kasaba duraklar
pas içinde şu katarlar, hâle bak!
hele de erkekleri
hele de gün altında!
güneşli bahar duvarlarına vermiş ciğerlerini
yelpikli kocaları nasıl da andırıyorlar
yatalak kentlerin kasabaların
birdenbire yaşlanmış şu katarları
hele de erkekleri
hele de gün altında!

O posbıyık kocalar ki
eski ceketler gibi asılmışlardır kadınları
"un uçmaz kepek kaçmaz" evlerin
posbıyıklı vakur duvarlarına

Ve hiç yumurtlamamış
hiçbir bahar çiftleşmemiş gibi kiremitlerde
kedilere çocuklara ve yemsizliğe
hiçbir zaman yenilmemiş gibi gamsız ve kaygusuz kumrular
Nezaman görsem akşam akşam bu telâşsız kumruları
[kiremitlerde
külrengi bir hüzündür elenir gözlerime
dağılıp gider sesim, imdat düdüklerinde!

Çok
ama çok eskilerdenmiş gibi uzayıp gelen
biryerlerde keçi yollarına karışıp gelen
çok
ama çok çok uzaklardanmış gibi gelen
gelip gelip düğümlenen köylerde kasabalarda
düğümlenip kirlenen
yorgun
tozlu yolları
bırakılmış bozkırın

Ve yasak bölgelerli
dikenlitel örgülerli
eski kiliselerli
yeni yeni câmilerli
eski eski câmilerli
yarım yarım câmilerli
yıkık susuz çeşmelerli
öksüz yetim çeşmelerli
uykulu çarşılarlı
esneyen kahvelerli
çok
ama çok eskilerden geliyor gibi
keçilerden tavşanlardan köstebeklerden
ve alaca nakışlı boz yılanlardan
Nuh nebi günlerinin yılanlarından
daha da ötelerden geliyor gibi
ve dönüyor gibi eski günlere
sürüp gelen bozkır kasabaları

Ne bir ağaç
ne bir su
kerpiç
tezek
ot ve saman kokusu
kar kokusu
güneş ve ay kokusu
yokluk kokusu
sünnî sakallarında gölgesi mezarlıkların
çiğnenmiş bir sarı sakız ağızlarında
"elhamdülillah"
Geceleri erkekler dolaşabilir ancak dağlarda
kimbilir hangi taşın ardındadır o sinsi ölüm
ölmek yasak dağlarda kadınlara
ölmelidir kadın ancak
ya beşikte
ya ocakta
kadın bir ağıt çeşmesidir dağlarda dolaşanlara
bir çift gözdür geceleri kapı aralarında
battı batacak ay hilâli
susarak
bekliyerek
kabul ederek
Nedir ki insan dedikleri bre dostlar
ne hükmü var ki
tek tek ardıçların tanrılaştığı
bu çıplak
bu yolunmuş topraklarda
insan olmanın
ne hükmü var ki!

Bu yüzler neden böyle çarpılmış gibi
kim silmiş abc'sini
kim bozmuş bu yüzlerin nakışlarını
kim vurmuş başlarına bu insanların
    kim karartmış güzelim dünyalarını?

Deniz İstanbul'da delikanlı
    denizli akşamlar İstanbul'da
saray İstanbul'da delikanlı
    saraylı saltanat İstanbul'da
okul İstanbul'da delikanlı
    okuyan İstanbul'da
milyoner İstanbul'da delikanlı
    dilenci İstanbul'da

ipek İstanbul'da delikanlı
    ipek don İstanbul'da!
Hele sen kaldır başını da o cicili kartpostaldan
        hele bir de bana bak:
        dağ burda delikanlı
        dağ gibi dertler burda
        ışıktan renkten yoksun
        on deliye bir çarşı
        çıldırmak burda!

(1954, Erzincan)

SIRTÜSTÜ

Dostlar
öyle bir yerdeyim ki ben şimdi
didik didik etseniz efsâneleri
bulamazsınız beni
Postalımın üstündeyim
palaskamın altında
mataramın içinde
namlumun ucundayım.
Güneşi seviyorum
güneşte tüfek çatıp
sırtüstü uzanmayı
sıcak toprağa.
çılgınca seviyorum!
Bilseniz ne büyük bahtiyarlık
kanınızda duymak sıcak toprağı!

Burda yatak
burda uyku
hep sılaya doğru kalkan
muskalı mâşallahlı
bir külüstür otobüs.
Biner binmez bu külüstür otobüse ben
ya masmavi kabuğunda oluyorum bir temmuz denizinin
ya da yapraklardan güneş sızan yemyeşil bir bahçede

Sırtüstü uzanışım boşuna değil
boşuna değil
gözlerimi hafif tertip yumuşum
ellerimi uzatışım
Âdem ile Havva'nın bahçesine
ama ondan da önemlisi
bacaklarımın arasına alışım battaniyeyi
bir kolumu mutlaka
ot yastığın altından geçirişim

Kimse bilmez niyedir bu
niyedir benim böyle
kaygusuz görünüşüm
Hem
ne olabilir ki canım
bir piyade erinin kaygusu
tüfek karıncasından
postal nasırından başka?
Posta gelmiş gelmemiş
mektup çıkmış çıkmamış
sanki çok mu önemli
bizim gibi silkelenmişler için?

Biz ki
okulu ve postası
ezelden kurutulmuş
ninnilerle uyutulmuş
insanlar soyundanız
yâni çok mu önemli
boynumu sola yıkıp
ot yastıkta birazcık kestirişim?

(1953, Erzincan)

BİR KALEDEN
BİR ANAYA

Ana
güzel ana
yine akşam akşam
o uzak dağların arasında
gelincikler gibi bükme boynun n'olursun!
Sanki ne var bu bahar akşamlarında
hep böyle gelmez mi bizim oralara baharlar?
Bir bitmeyen bahar varsa
ana
ana
o da sürmedir gözlerimizde
bu yurdun çilesinden!

Üzülme
gelincikler gibi bükme boynun n'olursun
kara kara günlerin ak pak anası
nedir ki ayrılık dedikleri şu bizim türkülerin
yarınlara kurşun gibi bakana?
Çok sürmez
yine o mor akşamları birlikte geçiririz seninle
birlikte kaşıklarız yine
otlu bulgur çorbamızı
o ishaklı akşamlarda!
Ben yine bir Antep türküsü alırım şöyle yukardan
ishaklar yine bulup getirirler o güzel baharları
ve sen yine dalar dalar gidersin
anaca!

Şu Nevşehir kalesinde
şu kapkara kilisede
bir kayısı çekirdeği neyse karın altında
ben işte oyum, ana!
Kilisenin kalın kara duvarlarına
resim yapmış bir kilise ressamı
Ressam değil adam papaz
resim değil boyadığı
sanki kasap önlüğü
kanlı memeleriyle Beytüllehem kadınları
-yâni analar-
yumruk olmuş sıkılmışlar
dikilmişler korkusuna o kanlı Hirodes'in
boyunları incecik
göz akları bulut bulut kadınlar
Beytüllehem kadınları!

Yapan ressam kötü yapmış
ressam değil sanki kasap
ama yapmış
yapmış işte
çığlıkla boyamış kilisenin kara duvarlarını!

Bunlar eski hikâyeler güzelim ana
çok eski hikâyeler
bunlar
Hazreti İsa'nın hikâyeleri!
Günümüzde Hirodes'ler
kerpiç duvarlar gibi yıkılıyorlar
kurtaran ellerimizde
Yapayalnız sanma beni şu güzelim dünyada
güzelim ana
baharın tırmanması gibi vâdilerden dağlara
adım adım
yaprak yaprak
tırmanıyor güzel günler
kollarımıza
Bir bahar sabahı açacaksın ki kapını
yağmurlarda yunmuş bir ağaç gibi
ateşlerden geçmiş bir demir gibi
pırıl pırıl karşındayım
senin görmediğin günlerin öfkesiyle dopdolu
senin göreceğin günlerin sevinciyle kanat kanat
güzelim ana!

Yine akşam akşam
gelincikler gibi bükme boynun n'olursun!
Nedir ki genç olana
nedir ki kelepçe hapis zincir
yüreği gümbür gümbür atana
güzelim ana!

(1952, Nevşehir)

HARRİK USTA

Urfa'yı bilmiyorum
fıstık ağaçlarından gölgeler uzanırken şehre
terkimde Altun Dişli Hayriye
çekik kara gözlerinden onun
-urfalı Harrik Usta'nın-
dörtnala giriyorum Urfa'ya

Gece güzel
gece geniş
her kapısında binbir masal fısıltısı
binbir efsâne
Mancınık'tan tutup attılar beni
Nemrut gibi inatçı
Nemrut gibi dik düştüm ateşlere
Anzelha'da balıklar o hayran gözleriyle
-tafsilât postadadır
gözlerim yolda-
Anzelha'da balıklar
balıklara el sürmüyor insanlar
balıkları kutsaldır Anzelha'nın
balıkları yemiyorlar insanlar
balıklar yasak yasak
balıklar dua dua
balıklar bakıyor insanlara
şaşarak

Balıkları yemiyorlar insanlar!
Balıklar ne yiyorlar?
Balıklar yemiyorlar
balıklar çiftleşmiyorlar
balıklar biraz güneş
biraz düş
biraz dua
yiyorlar
balıklar meleklerle çiftleşiyorlar
balıkları kutsaldır Anzelha'nın
insanlar insanları yiyorlar
-tafsilât postadadır
gözlerim yolda-

Bir sarı aydınlıktır uzanır gider çölde
konuşan sessizliktir
konuşan gölgeleridir harrilerin mitannilerin!
İbrahim'i n'eyleyim ben, işte Harrahman
lânetler içinde Nemrut, istifini bozmuyor!
Nemrut'u n'eyleyim ben, işte Nemrut'suz Urfa
yılanlara dolaşmışım Yılanlıkuyu'larda
İşte masallarda sallanan beşik
işte beşiklerde büyüyen uyku
işte uykularda kanayan Urfa!
Kara taşlı evlerden harri kızları
küskün bir sessizlikle çıkıp gitmişler
hûri olmuş gılman olmuş çöllerde
bol kutsallı kitaplara girmişler!
Urfa kapılarında zaman
kızıltılı tozlarla parıldayan
hüzünlü bir iskelettir güneşte
Urfa dağlarında gezmez bir ceylân
Urfa'nın etrafı dumanlı dağlar

Urfa'yı bilmiyorum
fıstık ağaçlarından gölgeler uzanırken şehre
terkimde Altun Dişli Hayriye
çekik kara gözlerinden onun
-urfalı Harrik Usta'nın-
dörtnala giriyorum Urfa'ya

Kodes kuşu Harrik Usta
zincir
kelepçe
dayak
sürgün ve yoksulluk görmüştür
"kara bahtı"
ve "kem talihi"nden bekâr ve aylak
ölüp gitse bile birgün, yüzbir yaşında
yaşı hâlâ kırküçtür
Urfa'dan bir taş atmışlar
heryerde birden tutmuşlar
dedirtecek değin gezmiştir memleketi
eskitip atmıştır çoktan
hasretliği
gurbetliği
yalınkatlığı!

Beş parmağında on hüner Harrik Usta'nın
saz çalar, şakır şakır
"radyo kimin söyletir sazı he valla"
esrar içer, duman duman
dalıp gider Urfa kapılarından
masal cennetlerine
ve yemekler, Harrik Usta
antep işi yemekler
bol acılı bol tatlılı bol rakılı yemekler
ve bir de
hâlis somun içinden
garip biblolar yapar
öyle garip biblolar ki
görse Pablo Pikasso
apışıp kalırdı Salvador Dali!

Çalar Harrik
yapar Harrik
satar Harrik
çalar yapar satar amma
mükemmel de hapis yatar
şakakları dövmeli
alnı nemrut ışıklı
kodes kuşu Harrik Usta!
Çeker
çekince masal Harrik
çalar
çalınca memleket konuşur sazında tel tel
"radyo kimin söyletir sazı he valla"!
Çalar
yapar
yatar amma Harrik Usta
bir şikâyeti var uruuuuuuuzigârdan
"balta kesmez buz olur"
suya girse ağustosta
bu da onun son hüneri!

Ve şimdi benim
el kadar penceresi önünde hücremin
uzatmış esrarsever burnunu duvarlardan dışarı
geçiyor dalgasını
Altun Dişli Hayriye'yi çiziyor
avlunun mendil kadar mavisine
Benim gibi acılı
benim gibi sevdâlı
ve karışık benim gibi
burnu zümrüt hırızmalı
Altun Dişli Hayriye!

Urfa'yı bilmiyorum
fıstık ağaçlarından gölgeler uzanırken şehre
terkimde Altun Dişli Hayriye
çekik kara gözlerinden onun
-urfalı Harrik Usta'nın-
dörtnala giriyorum Urfa'ya!

(1951, Elbistan)

GARDİYAN ÇIKMAZI

Gece öylesine güzel ki gardiyan
şuramda bir ateş bir ateş ki gardiyan
hele yum şu gözlerini, kokla havayı
hele yum şu gözlerini, dinle şu çayı!
Ellerim öyle tutuşmuş ki gardiyan
şuramda bir ateş bir ateş ki gardiyan
ay vurmuş, karşı dağlar, aman gardiyan
gece öylesine güzel ki gardiyan!

Söndür şu kör fenerini allahaşkına
ipim boynumdaymış gibi bakma yüzüme!
Benim de bir anam var, yalınayak kardeşlerim
dostlarım var, gardiyan, düşmanlarım benim de
nasıl da severim nasıl da bilsen
ucuz Tekel şarabıyla kafa çekmeyi
sarhoş olup sevgilime gitmeyi!
Gece öylesine güzel ki gardiyan!

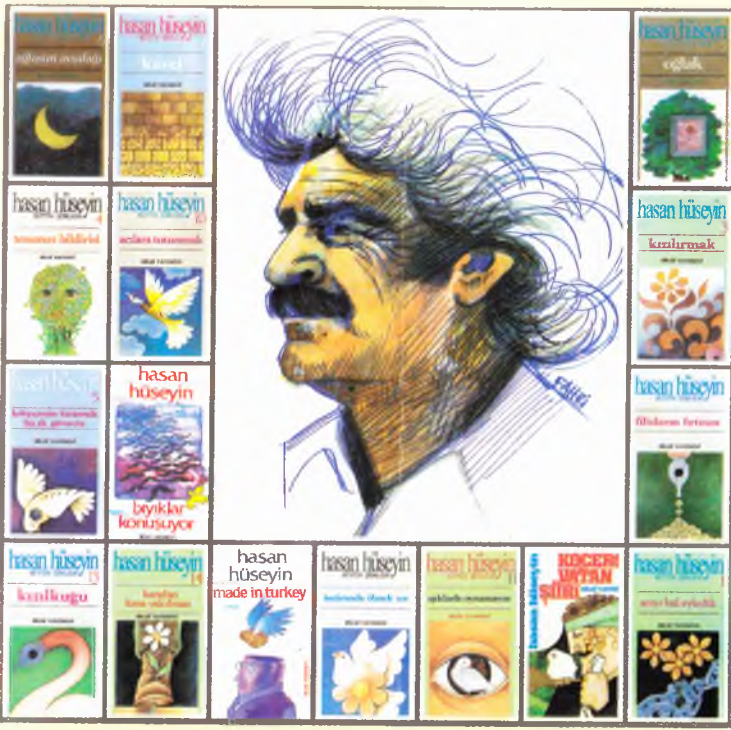
Söğütlü derenin sesi mi bu ses
yoksa sevgilim mi gelmiş kapıya?
oturalım şuracıkta şu çayın kıyısında
sen anlat dertlerini ben ağlıyayım
ben sana anlatayım sen ağla!
Üstümüz başımız iğde kavak gül kekik
bir sen söyle geçmişlerden, gardiyan
bir ben söyliyeyim geleceklerden!
Söndür şu kör fenerini allahaşkına
ipim boynumdaymış gibi bakma yüzüme!
İçtiğimiz üzüm suyu gül suyu
çektiğimiz kimsesizlik yoksulluk suçu!
Sen ne diye buralarda, gardiyan?
Ben ne diye buralarda, gardiyan?
İpler bize yağlanmıyor, gardiyan
bizim için bilenmiyor bıçaklar!

Gece öylesine güzel ki gardiyan!

(1951, Elbistan)

HASAN HÜSEYİN / BÜTÜN ŞİİRLERİ

1. Acıyı Bal Eyledik
2. Oğlak
3. Kızılırmak
4. Temmuz Bildirisi
5. Kelepçemin Karasında Bir Ak Güvercin
6. Ağlasun Ayşafağı
7. Koçero Vatan Şiiri
8. Haziranda Ölmek Zor
9. Filizkıran Fırtınası
   (1981 Ö. F. Toprak ve Nevzat Üstün Şiir Ödülleri)
10. Acılara Tutunmak
11. Işıklarla Oynamayın
12. Kavel
    (1963 Yeditepe Şiir Armağanı)
13. Kızılkuğu
    (TRT 1970 Kitap Başarı Ödülü)
14. Kandan Kına Yakılmaz
15. Tohumlar Tuz İçinde

4.
basım

ISBN 975 - 494 - 013 - 4
93 . 06 . Y . 0105 . 0536